

Ara:
80 fillér

Magyar Nemzet

A HAZAFIAS NÉPFRONT LAPJA

1506
Szerda
1975. június 18
XXXI. évfolyam
141. szám

Az egység jegyében

Az elmúlt hetekben megtartott egyik nagygyűlés szónoka hangsúlyozta; hazánkban a választás nemcsak a képviselők kiválasztását jelenti, hanem népszavazás is a párt és a kormány politikája, a szocializmus mellett. Ezt tükrözi az Országos Választási Elnökség hétfőn nyilvánosságra hozott jelentése, amelyből kitűnik, hogy a szavazásban a választópolgárok 97,6 százaléka részt vett, s hogy a népfront jelöltjeire — akik a helyeselt politikát képviselik és alakítják — a szavazatok 99,6 százalékát adták. Vasárnap ismét egy emberként — a kiteljesedő nemzeti egység jegyében — szavaztunk bizalmat azoknak, akiket a legmagasabb törvényhozói testületbe, a Parlamentbe küldünk, bizalmat szavaztunk annak a politikai vezetésnek és irányvonalnak, amelyet az MSZMP XI. kongresszusa nemrég hagyott jóvá, s amely az egész népet átfogó népfrontmozgalom programjának is az alapját képezi.

Az egységről, a politikai érettségről, a felelősségről, a vallanak a számok. Az országot járó újságírók általános tapasztalata volt: mindenki időben igyekezett leszavazni, betartották a szavazás titkosságát, előzetesen tájékozódtak a szavazás mikéntjéről, hogy ne növeljék az érvénytelen szavazatok arányát. Az ifjúság ezúttal is bizonyított: teljesjogú állampolgárhoz illő fegyelmességgel adta voksait a jelöltekre. Ha átfutjuk a névsort, megállapíthatjuk: az új országgyűlésben több lesz a fiatal, a nő és a munkás. Ez is egyik biztosítéka annak, hogy az országgyűlésbe, a törvényhozásba továbbra is beáramlik majd a munkahe-lyek, a műhelyek levegője, a dolgozók véleménye, álláspontja. De ugyanebbe az irányba hat az újra megválasztott képviselőknek az a törekvése is, hogy igyekeznek minél több időt eltölteni választóik körében, hogy alaposan megismerjék munkájukat, vágyaikat, gondjait. A szavazás kézzelfogható bizonyítéka annak is, hogy a párttagok és a pártion kívüliek, a különböző világ-nézetű emberek, a hívők és a nem hívők közelebb kerültek egymáshoz, méghozzá nem oly módon, hogy az elvek, az ideológia területén kompromisszumra törekednének, hanem annak megértésében, hogy összefogással, vállaltva dolgozva lehet csak nagy nemzeti célokat valóra váltani.

Népszavazás volt a mostani választás, kiállás amellett, hogy továbbra is az eddigi bevált úton haladjunk, hogy ezután is a nyugodt, alkotó légkör legyen minden munkahely, minden lakóhely legfőbb jellemzője. A fő vonal, a nagy célok mellett sok kisebb-nagyobb részletkérdésben való egyetértést is kifejezték a szavazólapok. A munkás szavazott arra is, hogy több lett a belsőlegi joga és lehetősége az üzem dolgaiba, a tudós

arra, hogy a tudományos munka feltételeinek a javítására továbbra is gondot fordítanak a pedagógusok a köznevelődési munka hatékonyabb támogatására, a nemzetiiségek a teljes egyenjogúság garantálására és a sort hosszan folytathatnánk még rétegről rétegre.

Szavaztunk a megfontolt előrelátó irányításra, arra, hogy a terveket a gazdasági építő munkában, az életszínvonal emelésében, az emberek gondolkodásának formálásában a valóságra alapozzuk — és ne utópiákra —, mert az előreszaladásnak súlyos következményei lehetnek. Ezért megértéssel találkozunk például az az elv is, amelyet jelölőgyűléseken és nagygyűléseken hangoztattak, hogy a következő esztendőben szerényebb ütemet irányunk elő. Felelős, a megalapozatlan ígéretek-től mentes gazdaságvezetési módszer mutatkozik meg ebben.

Ezekben a napokban átadják a választókerületekben a mandátumot az új képviselőknek, akik rövidesen megkezdik munkájukat az országgyűlésben, a parlament bizottságokban. Bár a nyári időszak következik, mégis remélhetjük, hogy a következő hetekben sem veszít lendületéből, sőt új energiát kap a politikai, a közéleti munka. A dunai városi nagygyűlés is bizonyítja: ha az idei tavaszon az ünnepek, évfordulók sorozatában, a választási előkészületek idején — magától értetődően — többet is foglalkoztunk az eredményekkel, gyakrabban pillantottunk vissza a sikereken gazdag útra, de azért ezeken az ünnepélyes megemlékezéseken sem festett senki csak rózsaszínnel, nem szépítették a valóságot. Ezután minden bizonnyal még inkább azokra a feladatokra összpontosítják — fent is, lent is — a figyelmet, amelyeket még az idén meg kell oldani, hogy szilárd alapokra építhessük a következő ötéves tervet. Kádár János is hangsúlyozta dunai városi beszédében, hogy további gazdasági fejlődésünk új, megnövekedett feladatait az eddigieknél nehezebb feltételek között kell megoldani. Csak egyetlen figyelmeztető adatra utalunk: a nyugatról behozott importanyagokért most 20 százalékkal többet kell exportálnunk, hogy az árvesztéséből származó különbözetet pótolni tudjuk.

A választás eredménye ország-világ előtt hiteles dokumentuma annak, hogy népünk a fejlett szocializmus felépítését nemzeti programnak tekinti. Ez a program nem valószínű megautomatizál, hanem erőfeszítések árán, annak eredményeképpen, hogy mindenki — munkás, szövetkezeti paraszt és értelmiségi —, a maga munkahelyén állandóan igyekezik egy kicsivel még hasznosabbá tenni magát a társadalom számára. Ennek a megajánlását is ki lehet olvasni a vasárnapi szavazás eredményéből.

Honecker Moszkvában, Zsivkov Bukarestben, Giscard d'Estaing Varsóban

Az európai biztonsági értekezlet zárószakasza a tanácskozások előterében

A külpolitikai helyzet

1. **MAGAS SZINTŰ ESZMECSERÉK** színhelye Moszkva. Varsó, Bukarest. A szovjet fővárosban Leonid Brezsnyev fogadta Honeckert. Romániában Ceausescu és Zsivkov első sorban a Balkán térségének békejéről, a jószomszédi kapcsolatok fejlesztéséről tárgyalt. Varsóban pedig Giscard d'Estaing megbeszéléseit kíséri nagy figyelem. A francia elnök államfői minőségében első ízben keresett fel szocialista országot. Mint a Zycie Warszawy írta, ez nemcsak a bilaterális kapcsolatok kiemelt eseménye, hanem *összeurópai súlya is van*. A látogatást különös jelentőségűvé teszi egyebek között az, hogy az európai biztonsági és együttműködési konferencia befejező szakaszának végleges időpontját várhatóan a napokban határozzák meg. Az értekezlet sikerében Lengyelország és Franciaország egyaránt érdekelt.

Edward Gierk a Le Monde-nak adott nyilatkozatában hangsúlyozta, arra számít, hogy a két ország együttműködhet majd a nemzetközi enyhülési folyamat további elmélyítésében. Az európai biztonsági értekezlet és ezen belül az úgynevezett „harmadik kosár” problémáit érintve kijelentette: „A kulturális és az emberi kapcsolatokat nem szabad kihasználni más országok belügyeibe való beavatkozásra.” Véleménye szerint egyébként ezeket a kérdéseket már megfelelő mértékben tisztázták és az ezzel kapcsolatos véleménykülönbségek remélhetőleg már tisztázódtak. Azokra a francia érdeklődésekre válaszolva, amelyek szerint a mostani tárgyalások alkalmával megkötötték az 1972-ben kötött hitelnyújtási egyezményt, Gierk kifejtette: Lengyelország fejlesztési kívánja a kölcsönösen előnyös kétoldalú kapcsolatokat Párizssal csak úgy, mint a Közös Piac más tagállamaival. Ugyanakkor megjegyezte, Lengyelország mint állam sohasem kívánt kapcsolatokat teremteni a Közös Piacal, mivel az a nézete, hogy első sorban a két gazdasági közösség, a KGST és az EGK között kell az együttműködést megteremteni.

2. **AZ OLASZORSZÁGI** helyi közigazgatási választások eredményéből levont következtetések egyértelműen úgy hangzanak: a baloldali nagyarányú előretörésével, a kommunisták győzelmével történelmi jelentőségű változást hoztak a politikai életbe. A párizsi Figaro helyeztetelmű cikkében kifejti, hogy — véleménye szerint — „Famfani” napjál megvannak számolva”, s a lap nem tartja lehetetlenségnek az újabb kormányváltást, amelyben a kabinet arra kényszerül, hogy idő előtt kiírják az újabb parlamenti választásokat. Az olasz főváros politikai körében úgy vélik, a most elszívott vereség arra kényszeríti majd a kereszténydemokrata vezetőket, hogy gyökeresen vizsgálják felül eddigi politikájukat és kormányzási módszereiket.

Figyelemre méltó tanulmányt közöl a Voproszi Isztoriji című szovjet párttörténeti folyóirat a nem szocialista országok kormányainak való kommunista részvételéről. A francia és az olasz kommunista párt kongresszusai anyagaira hivatkozva a cikk megállapítja, hogy jelenleg egész sor tökéletes ország kommunista koalíciós demokratikus kormányok létrehozását. Az Olasz Kommunista Párt nemcsak olyan esetben tartja lehetségesnek a kabinetben való részvételt, amikor a feltételek lehetővé teszik a „megújulást”, hanem akkor is, amikor „szükségessé válik a reakciós támadás visszaverése”, a demokráciát veszélyeztető rendkívüli állapot elleni harc. Nagy jelentőségű a kommunisták részvétele a portugál ideiglenes forradalmi kormányban. Ez, mint Alvaro Cunhal megállapította, a demokratikus úthoz való ragaszkodás biztosítéka.

Honecker látogatása a Szovjetunióban

Moszkvából jelenti a TASSZS: Az SZKP Központi Bizottságának meghívására kedden baráti látogatást tett Moszkvában Erich Honecker, a Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottságának első titkára.

Ennek során találkozóra került sor Leonid Brezsnyev és Erich Honecker között.

A SZKP Központi Bizottságának Politikai Bizottsága ebédet adott a vendég tiszteletére. Az ebéden Brezsnyev és Honecker mondott pohárköszöntőt. Az NSZEP Központi Bizottságának első titkára a nap folyamán hazautazott Moszkvából. A repülőtéren Leonid Brezsnyev, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára és Konsztantyin Katusev, az SZKP Központi Bizottságának titkára búcsúztatta Honeckert.

A megbeszélésről kiadott közlemény rámutat: megvitaták a Szovjetunió és a Német

Demokratikus Köztársaság közötti kapcsolatok továbbfejlesztésének alapvető fontosságú kérdéseit, politikai, gazdasági, tudományos-műszaki, kulturális és egyéb területen.

Megvitaták a nemzetközi kérdések körét is. Kifejezték azt a meggyőződésüket, hogy megtörtént mindaz, ami szükséges az európai biztonsági és együttműködési értekezlet zárószakaszának júliusban legmagasabb szinten való megrendezése érdekében. Az értekezlet sikere új kedvező lehetőségeket tárna fel a konstruktív párbeszéd és a valamennyi állam közötti kölcsönösen előnyös kapcsolatok fejlesztése számára. A haladás a közép-európai haderők és fegyverzet csökkentéséről folytatott bécsi tárgyalásokon ugyancsak elősegítette ezt. A két párt vezetői kifejezték partikulnak és országuknak azt a készségét, hogy minden eszközzel elősegítik e célok elérését.

Ceausescu és Zsivkov találkozója

Nicolae Ceausescu, az RKP főtitkára, Románia köztársasági elnöke hétfőn vacsorát adott a hivatalos látogatáson

Bukarestben tartózkodó Todor Zsivkov, a BKP KB első titkára, a bolgár államtanács elnöke kíséretével.

A vacsorán mondott pohárköszöntőjében Ceausescu hangsúlyozta, hogy Románia határozottan sikrászall az európai biztonsági értekezlet genfi szakaszának előbbi befejezéséért és a harmadik, zárószakasz legmagasabb szinten való összehívásáért. Mint mondotta, országa különös figyelmet szentel a balkáni államok közötti együttműködésnek és kölcsönös megértésnek.

Zsivkov válaszbeszédében kijelentette: a két ország vezetőinek rendszeres találkozásai és

megbeszélései már hagyományossá váltak és nagymértékben elősegítik a baráti kapcsolatokat további kiszélesítését.

A bolgár vezető rámutatott arra, hogy az európai biztonsági értekezlet sikeresen folytatja munkáját és befejezéséhez közeledik. Todor Zsivkov végezetül hangsúlyozta, hogy további erőfeszítésekre van szükség az általános béke megszilárdítása, a balkáni népek közötti jószomszédi kapcsolatok továbbfejlesztése céljából.

Giscard d'Estaing tárgyalásai a lengyel fővárosban

Varsóból jelenti az MTI: Valéry Giscard d'Estaing francia köztársasági elnök kedden délután negyven óra körül Varsóba látogatásra a lengyel fővárosba érkezett. Utjával Edward Gierk 1972 októberében Párizsban tett látogatását viszonozza.

A francia államfőt és kíséretét a varsói repülőtéren Edward Gierk, a LEMP KB első titkára, Henryk Jablonski, az Államtanács elnöke, Piotr Jaroszewicz miniszterelnök és a lengyel politikai és közélet más vezetői személyiségei fogadták.

A francia köztársasági elnököt lengyelországi útjára Michel Poniatowski belügyi államminiszter és Jean Sauvagnargues külügyminiszter is elkísérte. Jean-Pierre Fourcade gazdasági és pénzügyminiszter később csatlakozik majd kíséretéhez.

Az olasz tartományi választások végeredménye

Rómából jelenti az MTI: Az Olasz Kommunista Párt minden eddigi felülmúló választási sikerét hozta a hétfőn véget ért tartományi választás. A 15 rendes tartományban, a tartományi gyűlések képviselői helyéért rendezett szavazásban, jelöltjei több mint 10 millió szavazatot, az érvényes szavazatok 33,4 százalékát kapták. Liguria csatlakozhat az eddig is baloldali közigazgatás alatt álló tartományokhoz (Emilia-Romagna, Toscana, Umbria), az

úgynevezett „vörös övezet”hez. Az OKP igen sok megyében és városban az ország első pártja lett. Kisebbségi mértékben, de szavazatokat nyert a Szocialista Párt is. A Kereszténydemokrata Pártot érzékeny veszteségek érték, amelyek csak a szélsőjobboldaltól átvett szavazatok enyhítettek valamelyest.

A tartományi választások összesített eredményét Guí belügyminiszter ismertette a római választási központban:

	millió szavazat	százalék	képv. hely
Olasz Kommunista Párt	10,1	33,4	247
PDUP Mani Festo	0,3	1,4	8
Szocialista Párt	3,6	12,0	82
Kereszténydemokrata Párt	10,7	35,7	277
Szociáldemokrata Párt	1,7	5,6	36
Republikánus Párt	0,9	3,2	18
Liberális Párt	0,7	2,5	11
Újfasista Párt	2,0	6,4	40
egyéb listák		0,2	
összesen	30,0	100,0	719

Az összesítésből kitűnik: a legnagyobb szavazatnyereséget az OKP könyvelheti el; minden harmadik választó az OKP-ra adta szavazatát. Az előretörés Eszkon érezhetőbb, de Délen is egyértelmű. A baloldali megosztásával fenyegető szélsőjobboldali listák, elsősorban a PDUP—Mani Festo csoport fellelése, nem be-

folyásolta végeredményben ezt a sikert. Berlinguer, az OKP főtitkára éjszakai órákban elhangzott nyilatkozata: „A felszabadulás óta legnagyobb választási sikerünket értük el. Teljesen új politikai helyzet állt elő. Az országnak szüksége van arra a szervezett és komoly erőre, amit az OKP képvisel.”

Az MFA legfelső tanácsának ülése Portugália belső helyzetével foglalkozik

Az AFP jelenti: Portugáliában a figyelem középpontjában kedden továbbra is az MFA legfelső forradalmi tanácsának maratoni ülése állt. A Fegyveres Erők Mozgalmának legfelső testülete múlt szerda óta szinte megszakítás nélkül tanácskozik.

Vasco Lourenco százados, a forradalmi tanács szóvivője kedden hajnalban rögtönzött sajtóértekezleten számolt be arról, hogy a forradalmi tanács munkálkodásán az ország helyzetével kapcsolatos aktuális kérdéseket vitatják meg, és ezekkel összefüggésben meg-

hallgatták a kormányfő, valamint több miniszter véleményét is. A napirend négy legfontosabb pontja: a politikai helyzet értékelése, a tervezett társadalmi rend modelljének pontosabb körvonalazása, az MFA, valamint a kormány szerepe a jövőbeni társadalom építésében és végül a gazdasági, illetve a társadalmi helyzet elemzése.

A szöveg sajtóértekezletén cáfolta azokat a híreszteléseket, amelyek szerint Portugáliában feloszlatták a kormány-

A lapigazgatóság újabb követelése miatt

elhalasztották a lisszaboni Republica szerkesztőségének átadását

A Republica jelenti: A COPCON hétfő délután levette a pecsétet a Republica című lap szerkesztőségének kapujáról és átnyújtotta a kulcsokat a szocialista párti szerkesztőknek, akik azonban nem voltak hajlandók belépni az épületbe és követelték, hogy a katonák biztosítsák „védelmüket” a lap dolgozóival szemben.

A Republica című lapot a vezetőség keresére záratta be a hadsereg május 19-én, azt követően, hogy a dolgozók az újság irányvonalának megváltoztatását követelték. A Portugál Szocialista Párt a szerkesztők és a dolgozók vitáinak jelentőségét mértékeltlenül elújírozva az ügyet úgy tűntette fel, mintha a „sajtószabadság” megsértéséről lenne szó és azzal fenyegetőzött, hogy a szocialista miniszterek kilépnek a kormányból.

Mikor a szerkesztők nem voltak hajlandók elfoglalni munkahelyüket, a lapozó kivezényelt COPCON-egység parancsokra átnyújtotta a kapu kulcsának másik példányát a dolgozók képviselőinek, újabb pecsétet helyeztet el a kapun és bejelentette, hogy kedden reggel újra leveszik a pecsétet.

A szocialista párt, amelynek országos vezetősége egész éjjel ülésezett, felszólította híveit, hogy rendezzenek tüntetést a szerkesztőség épülete

elől és katonai kormányt akarnak alakítani. Vasco Lourenco ugyanakkor nem zárta ki annak lehetőségét, hogy bizonyos változtatásokat hajtanak végre a kormány összetételében.

A portugál fegyveres erők vezérkarának meghívására kedden hivatalos látogatásra Lisszabonba utazott a Ion Coman vezérrezdes, a román nemzetvédelmi miniszter első helyettese által vezetett román katonai küldöttség.

elől a megnyitást kitűzött időpontjában. Egyébként akkor is szocialista párti tüntetők vetették körül a Republica épületét, amikor a szerkesztők a COPCON védelmét kérték a lap dolgozóival és a „kommunista” tüntetőkkel szemben. A Republica szocialista párti újságírói attól sem riadtak vissza, hogy törvénysértéssel vádolják a Fegyveres Erők Mozgalmát és azt állítják, hogy a „kommunistáknak” akarják átadni az ellenőrzést a Republica felett.

A szerkesztőségvezetés követelése miatt továbbra is megoldatlan a Republica újramegjelenésének ügye. Az operatív parancsnokság (COPCON) megbízott tisztje kedden reggel ismét megjelent a kulcsokkal a szerkesztőség épületénél, de minthogy a lap irányítói különféle biztosítékokat követeltek a hatóságoktól a nyomdászokkal szemben, a megbízott tiszt eltekintett a pecsétet elvételétől. A szerkesztőségnek nem biztosítják a normális munkakörülményeket — közölte a COPCON tisztje a Reuter tudósítójával.

A COPCON egyébként közleményben fejezte ki sajnálkozását amiatt, hogy a Republica igazgatósága nem tartotta be a legelső forradalmi tanáccsal egyetértésben kidolgozott megállapodást. A forradalmi tanácsnak — állapítja meg a közlemény — nem áll módjában figyelembe venni a lapigazgatóság újabb követeléseit.

Javaslat Indira Gandhi tisztségének megerősítésére

Országsszerte folytatódna az Indira Gandhit és kormány politikáját támogató rokonzenyűntetések. Mint az indiai szakszervezeti kongresszus nyilatkozata kiemeli, a reakció a miniszterelnök személyében a kormány egész irányvonalát vette célba és ezzel lelepleződött mesterkedésének valódi célja. Aruna Asszaf Ali, az országos nőbizottság nemzetközi Lenin-bekedijás elnöke a szervezet kalkuttai ülésén szolidaritásáról és teljes támogatásáról biztosította a kormányt.

Tizenkét kongresszus párti kormányval rendelkező szövetségi állam főminisztere kedden összeült és javaslatot terjesztett elő, amelyben meg-

erősíti Indira Gandhit kormányfői tisztségében a fellebbezés időtartamára. A párt forrásaiból származó értesülések szerint a bizalomnak ezt a kinyilvánítását várhatóan támogatja a kongresszus párt teljes parlamenti csoportja is.

Fakhruddin Ali Ahmed, India államfője hétfőn elutasította a jobboldali ellenzék vezetőinek azon követelését, hogy az allahabadi bíróság ítélete alapján függessze fel Indira Gandhit miniszterelnöki tisztségéből. Az elutasítást követően a jobboldali politikuskok ülésezni kezdtek az elnöki palota előtt. Ahmed államfő hétfőn fogadta Indira Gandhi miniszterelnököt.

Thaiföldi küldöttség Pekingben

A diplomáciai kapcsolatokat készítik elő

Hongkongból jelenti az AP: Thaiföld és a Kínai Népköztársaság diplomáciai kapcsolatai felvételének előkészítésére kedden Pekingbe utazott a thaiföldi kormány öttagú küldöttsége.

Az AP valószínűnek tartja, hogy a Kínai Népköztársaság és Thaiföld diplomáciai kapcsolatainak megerősítésére Csatisai Csunhavan thaiföldi külügyminiszter pekingi látogatása alkalmából kerül sor.

A thaiföldi külügyminiszter egyébként kedden Bangkokban közölte: a VDK külgy-

Cyrus Eaton a CIA-botránnyról

Az AP jelenti: A továbbgyűrűző CIA-botránnyal kapcsolatban Edward Kennedy szenátor „teljes mértékben felelőtlennek” minősítette Rockefeller vasárnapi televíziós interjújában tett kijelentését. A CIA Egyesült Államok belüli tevékenységét vizsgáló bizottság elnöke az interjúban ugyanis arra célzott, hogy a meggyilkolt Kennedy-fivérek esetleg tudhattak a külföldi államférfiak meggyilkolására szőtt CIA-tervekről. Dean Rusk volt külügyminiszter elmondta, hogy az ilyen jellegű terveket

sohasem vitatták meg kormány szinten sem John F. Kennedy, sem Lyndon B. Johnson elnöksége idején.

A 91 éves Cyrus Eaton nagyiparos, neves közéleti személyiség kijelentette, hogy a CIA megpróbálta beszervezni őt, amikor a 1950-es–1960-as években a nemzetközi enyhülés előmozdítása érdekében több ízben is a Szovjetunióba és más szocialista országokba utazott. A CIA egy washingtoni szövegíróje nem volt hajlandó kommentálni Eaton kijelentését.

Szadat és Makariosz megbeszélései

Anvar Szadat egyiptomi elnök arról biztosította Makariosz államfőt, hogy Egyiptom továbbra is az egységes ciprusi államot támogatja, élén Makariosz elnökkel — közölte Ismail Fahmi egyiptomi külügyminiszter.

A külügyminiszter, aki a két államfő keddi megbeszélése után tájékoztatta a külföldi újságírókat, elmondta, hogy a találkozó Szadat elnök elismeréssel szövelt a két ország közti baráti kapcsolatokról, s köszönetét fejezte ki azért a támogatásért, amelyet Ciprus nyújtott az arab államoknak Izraellel szemben. A találkozó Szadat tájékoztatta vendégét Ford amerikai elnökkel Salzburchban tartott megbeszéléséről és annak Ciprusra vonatkozó részleteiről.

Szadat a bejrúti An-Nahar című lapnak adott nyilatkozatában annak a véleményének adott hangot, hogy a genfi közkeleti békekonzferenciát még idén fel kell újítani. „1976 ugyanis a választások éve az Egyesült Államokban, amikor az amerikai elnök nem hozhat végleges döntéseket” — hangsúlyozta az elnök.

A lab keddi számában közölt interjújában az egyiptomi államfő elmondta, hogy az egyiptomi hadsereg teljes készenlétben áll. „Erősítjük és fejlesztjük sorainkat és készen állunk arra, hogy válaszoljunk minden izraeli agresszióra” — jelentette ki.

Dzsallud bejelentette:

SzírIA és Líbia egyesíti erőit az arab nép védelmére

A UPI jelenti: Abdel Halim Khaddam szíriai miniszterelnök-helyettes és külügyminiszter a libanoni vezetőkkel tartott tárgyalásait befejezve, kedden visszautazott Damaszkuszba.

Khaddam külügyminiszter és Hikmat Sehabí, a szíriai fegyveres erők vezérkar főnöke négyórás megbeszélést tartott Frangie libanoni elnökkel és a politikai pártok vezetőivel. A tanácskozáson jelen volt Ahmad Lutfi Mitvalli, az Egyiptomi Arab Köztársaság bejrúti nagykövete is, aki Anvar Szadat államfő üzenetét nyújtotta át Frangie elnöknek.

SzírIA és Egiptom az utóbbi időben közvetítő szerepet játszott a libanoni belpolitikai

Szadat a továbbiakban üdvözölte a tervezett szíriai-jordániai katonai együttműködést. Közölte, hogy ezt egy hasonló egyiptomi-szíriai koordináció fogja követni, végeztül pedig Egyiptom, SzírIA, Jordánia és a Palesztinai Felszabadítási Szervezet részvételével csúcskonferenciát rendeznek a négy fél közötti akcióegység megteremtése céljából.

Az AP jelenti: Az amerikai rádióállomások vezetőinek találkozásán Henry Kissinger amerikai külügyminiszter a Közel-Keletről szólva kijelentette, a Ford-kormányzat „nagyobb erőfeszítésre” készül annak érdekében, hogy elősegítse a békés rendezést. Egy újabb háború — amelynek lehetőségére rövid beszámolóiban kétszer is utalt — katasztrofát jelentene a felek számára, anélkül, hogy a helyzetet alapvetően megváltoztatná. Egy újabb fegyveres összecsapás után a legjobb esetben is ugyanaddá érnének el, ahol jelenleg tartanak — mondotta Kissinger.

Az ADN értesülése szerint Izrael a keddre virradó éjszaka is folytatta provokációit és agressziós cselekményeit Libanon ellen. A tüzérési rakétátámadások célpontja ismét több dél-libanoni település volt. Nem sokkal korábban izraeli hadihajók Szaida térségében megsemmisítették Libanon területi vizeit.

válságban, amelyet a jobboldali falangisták és az országban élő palesztin menekültek fegyveres összetűzései robbantottak ki.

Dzsallud libiai miniszterelnök kedden Bagdadba érkezett. A libiai kormányfő, útban az iraki főváros felé, megszakította útját Damaszkuszban, és tárgyalásokat folytatott Asszad szíriai elnökkel. A megbeszélésről szólva elmondotta: „Meggyeztük abban, hogy egyesítjük erőiket az arab és a palesztin ügy védelmében.”

Tripoliban kedden bejelentették, hogy Hasszan marokkói király hivatalos látogatásra meghívta Marokkóba Kadhafi libiai elnököt.

A külpolitika hírei

◇ (Bécs, MTI) Kreisky osztrák kancellár az európai biztonsági értekezletről nyilatkozva annak a nézetének adott hangot, hogy az európai vezetők csúcsértekezletének megrendezéséhez nem szükséges már Genfben teljes meggyeésre jutni. Véleménye szerint egy-másfél évvel később újabb konferenciát kellene összehívni, amelyen az addig elért eredményeket vizsgálnák meg.

◇ (Bonn, MTI) Az európai biztonsági értekezlet mielőbbi befejezése mellett foglalt állást Herbert Wehner, az SPD parlamenti frakciójának elnöke keddi rádiónyilatkozatában.

◇ (Washington, TASZSZ) Ford elnök Washingtonban kedden a független üzleti élet országos szövetségének konferenciáján beismerte, hogy az Egyesült Államok „a harmincas évek óta a legsúlyosabb gazdasági válságot” éli át. Ugyanakkor kifejezte meggyőződését, hogy az ország hamarosan a gazdasági fellendülés útjára lép.

◇ (Tokió, MTI) Az orvosok kedden pihenőt rendeltek el Miki Takeónak, Japán 68 éves miniszterelnökének, akit hétfőn Szato volt miniszterelnök temetési gyászszertartásán az ultrabaloldali Japán Hazafias Párt egyik vezető személyisége több ezer tanú jelenlétében arcul ütött. Mint a rendőrségi vallatás során kiderült, akár meg is gyilkolhatta volna, mert egy vadászkes volt a zsebében.

◇ (Washington, UPI) Az amerikai képviselőház külügyi bizottsága kedden 70 millió dollárt szavazott meg a „Szabad Európa” rádió és a „Szabad adó” finanszírozására az 1975–76-os pénzügyi évre. Az összeg 5 millió dollárral több, mint amennyit az amerikai kormány erre a célra kért.

◇ (Moszkva, TASZSZ) Bekezdte szovjetunióbeli látogatását Justinian, a román pravoszláv egyház patriarchája, aki Pimennek, Moszkva és egész Oroszország patriarchája meghívásának tett eleget.

◇ (Madrid, AFP) José Solís Ruiz nevezte ki a falangista mozgalom főtitkárává és a Falange miniszterévé Franco spanyol államfő. Előde, Herre-ro Tejedor június 12-én autóbaleset következtében vesztette életét.

◇ (Caracas, DPA) A venezuelai kormány által nyilvánosságra hozott jelentés szerint a kőolajexportáló országok szervezetének (OPEC) tagországai 1974-ben 88,8 milliárd dollár összegű bevételhez jutottak a kőolaj exportálásából. Ez az összeg majdnem négyszerese az 1973. évi összegnek (22,8 milliárd dollár).

◇ (Saigon, AP) A Mariana-szigeteken, az Egyesült Államok egyik csendes-óceáni gyámsági területén kedden népszavazást tartottak. Annak eredményeként a Mariana-szigetek — Puerto Ricohoz hasonlóan — társult államként csatlakoznak az Egyesült Államokhoz.

◇ (Dacca, Reuter) Ismeretlen fegyveresek Bangladesben kedden elrabolták otthonából és meggyilkolták Abdur Rashi Lebut, az Avami Liga KB tagját. Az elmúlt 18 hónapban hét bangladesi parlamenti képviselőt esett politikai gyilkosság áldozatául.

◇ (Genf, UPI) A chilei kormány az ismétlődő tiltakozások miatt kénytelen volt visszahívni küldöttségét a Nemzetközi Munkügyi Szervezet (ILO) világkonferenciájáról.

◇ (Washington, AP) Az amerikai szenátus hadügyi bizottsága kedden jóváhagyta a Diego Garcia szigeten levő amerikai haditengerészeti támaszpont kibővítésének ter-
vét.

A Biztonsági Tanács befejezte ciprusi vitáját

Az ENSZ-közügyülés napirendje

A Biztonsági Tanács hétfőn este befejezte ciprusi vitáját. Az esti ülésen Kleridesz, a ciprusi parlament elnöke felszólalásában mélységes aggodalmát fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy amennyiben a török fegyveres megszállás következtében kialakult helyzetre nem találunk megoldást, megőrizheti-e országa egységét, szuverenitását, területi egységét és függetlenségét, s fel-szólított a ciprusi probléma igazságos és tartós rendezésé-nek aktív és sürgős felkutatá-sára.

Kleridesz kijelentette, hogy a két közösség képviselői közötti eddig Bécsben megtartott tárgyalások a ciprusi rendezés fő kérdéseiben szakkutatóba kerültek, s noha kifejezte készségét a tárgyalások folytatására, hangsúlyozta azt a véleményét, hogy ha a következő, júliusi forduló is eredménytelen marad, kérdéses, célszerű-e folytatni a tárgyalásokat jelenlegi formájukban.

Ezzel kapcsolatban Kleridesz kijelentette, hogy a Biztonsági Tanácsnak a legkomolyabban foglalkozni kell egy nemzetközi ciprusi értekezlet összehívását indítványozó szöveget javaslattal.

Ankarai jegyzék Washingtonnak

A fegyverszállítási embargó miatt felülvizsgálják a támaszpontszerződéseket

Ankarából jelenti az AFP: Dennis Karajannisz államtitkárnak, a görög külügyminiszterium alosztályvezetőjének érkezett Ankarába, hogy az Égei-tenger feletti légi közlekedés problémáiról tárgyaljon a török kormány megbízottai-val.

A Reuter szerint Fahri Korotürk köztársasági elnök vezetésével csaknem hétfőrs ülést tartott hétfőn az ország katonai és polgári vezetőit egyesítő török nemzetbiztonsági tanács. Az ülésen a ciprusi török partraszállás nyomán februárban elrendelt amerikai fegyverszállítási embargóval kapcsolatos kérdésekről volt szó.

A nemzetbiztonsági tanács javaslatát később a Demirel kormányfő elnökletével tartott minisztertanács vitatta meg. Ennek eredményeként az ankarai kormány kedden jegyzékben szolgáltatta fel Washing-

tonban megbeszélést tartott Kissinger amerikai külügyminiszterrel a Cipruson végrehajtott török partraszállás okozta válság tárgyalásos rendezésének kilátásairól.

Mint a TASZSZ jelenti, a ciprusi fővárosban folytatód-tak a görög és a török közös képviselőinek tárgyalásai a humanitárius kérdésekről. Kedden tartotta meg nyolcadik tanácskozását az emberieségi kérdésekkel foglalkozó különleges albizottság.

Az MTI jelenti: Az ENSZ-ben nyilvánosságra hozták a közgyűlés szeptember 16-án megnyíló 30. ülésének előzetes napirendjét.

A napirenden 120 kérdés szerepel, amelyek felölelik a világszervezet tevékenységének egészét. E téren a legfontosabb kérdéseket szovjet kezdeményezésre tűzik — napirendre. Ezek között van a leszerelési világkonferencia összehívása-nak kérdése, valamint az a konvenciótervezet, amelynek értelmében meg kell tiltani, hogy katonai vagy egyéb, a nemzetközi biztonság érdekében összeegyeztethetetlen célokból befolyást gyakoroljanak a természeti közegre és légkör-re stb/

Érdekességek A NAGYVILÁGBÓL

Ki gondolná, hogy korunk egyik legnagyobb és legnépszerűbb találmánya, a tévé alkalmas arra, hogy egy börtönből foglyokat segítsen megszöknie. Mégis ez történt nemrég Chambéry-ben, ahol az egyik nagy nemzetközi labdarúgóviadal alatt — amiköz az örök és a rabok is a mérkőzés nézőivel voltak elfoglalva — két rab megszökött a börtönből. Jellemző, hogy szóbeszéd csak egy órával később vették észre, amikor a viadalnak már vége volt, és a rabok árkon-bokron túl voltak. (Humanité)

A maja indiánok régi feljegyzéseit alapul véve két osztrák diák erőgépet szerkesztett. A maja motor egyszerű szerkezete sok tekintetben egészen kitűnő. Megtaláljuk benne a legmodernebb dugattyús motorok és turbinák előnyeit. (Die Welt)

Nagy vita tört ki az amerikaiak és a nyugatnémetek között, miután az NSZK nukleáris reaktor és egy urániumfeldolgozó üzemet adott el Braziliának. A brazil energiaügyi kamara részéről Lysaneas Maciel azzal érvelt, hogy nem maradhatnak le Argentína mögött. Argentína ugyanis „rendelkezik minden eszközzel, amely nukleáris robbanótöltet előállítására alkalmas”. (Washington Post)

Érdekességekbe kezdtek az oxfordi egyetem kutatói. Abból a módból, ahogyan egy férfi ránéz egy nőre, következtetni lehet a férfi jellemére. A férfiak pillantásuk alapján két főcsoportra osztották. (Daily Mirror)

Egy sacramentói nőnek — neve Maude Tull — nem akartak az amerikaiak meghosszabbítani a gépkocsivezetői jogosítványát. Az elutasítást azzal indokolták, hogy a hölgy túl fiatal, mindössze három éves. Kiderült azonban, hogy az életkor a számítógép hibás programozás folytán tévesen mutatta ki. Mrs. Tull nem 1972-ben, hanem 1973-ban született, s egyike a legrégebb amerikai női vezetőknek. (Time)

A cél, hogy segítsenek a vakokon. Ezért több ország jegybankja arra készül, hogy a papírpénzen is legyen valami domborulat és így a vakok megállapíthassák, milyen című pénzt tartanak a kezükben. Hollandiában már sikerrel végeztek ilyen kísérleteket. (Le Soir)

Kevés az écsiga a Benelux-államokban. Vonatkozik ez különösen Belgiumra és Luxemburgra. Növekszik a kereslet, nagy az érdeklődés az ilyenek között. A hatóságok ellenőrzése — egészségügyi és más szempontokból — egyre szigorúbb lesz, s ez sok „halászt” elkedvetlenít munkájának a folytatásától. Persze a vízek szennyezettsége is okozza a csigák ritkulását. Most Belgiumban mozgalom indult ezzel a jelszavallal: „Mentsük meg csigáinkat”. (Daily Mail)

Egy brit feltaláló olyan szótárt szerkesztett, amelynek címe az: „Dallamok és zenei témák gyűjteménye”. Ennek a könyvnek a segítségével mindenki egy bizonyos kód alapján rátalál a keresett dallam címére és szerzőjének nevére. (Sunday Telegraph)

Olaszország

Nagy baloldali előretörés

„TÖRTÉNELMI NAP a mai... Rómában, Milánóban és Torinóban az első párt vagyunk... mindenütt nyertünk szavazatokat, és többet, mint 30 éve bármikor.” Ilyen értékeléseket hallhatott röptében az újságíró hétfőn este az Olasz Kommunista Párt székházában, miközben a párt jól szervezett választási értékelőgárdája, versenyben a belügyminisztérium számítógépével (egyben ellenőrizve is azt) a párt választási eredményét követte fokról fokra. A székházban folyó óriási nyüzsgés, izgatott lelkesedés közepette pedig a hajnali órákra megszűlelt a párt minden eddigi felülmúló választási sikere. Nehéz leírni a feszültséget, örömet és boldogságot, amit ezek a pillanatok jelentettek a központi apparátus munkatársainak. Annak a sok ezer pártmunkásnak országszerte, aki harca egyik nagy-nagy győzelem látható abban a tízmillió szavazatban, amelyet az OKP jelöltjei kaptak a tartományi választásokon.

E választások legalapvetőbb, legdöntőbb mozzanata kétségkívül a balratolódás. Az Olasz Kommunista Párt 5–6 százalékos, és a Szocialista Párt állagban 2 százalékos szavazatnyeresége a jobboldal vesztése, amely a szélsőjobboldalon érezhetően erős, míg a Kereszténydemokrata Párt, a „rendszer pártja” esetében 2–3 százalék körüli értékre korlátozódott, mivel a szélsőjobboldalról „átvándoroltak” szavazatok táborába.

Mindenesetre ez a szavazás megdöntötte azt a hagyományosan kialakult képet, hogy az olasz választók — bármi történések is — általában mindig egyformán szavaznak, az erőviszonyok kisebb kilengéseket leszámítva nem változnak alapvetően. Ez a „ragaszkodás” tartósította három évtizedre a kereszténydemokrácia uralmát. Ezt az uralmi helyzetet kemény megpróbáltatás érte tavaly májusban, a választási népszavazással. S most folytatódott — ez szűrheto le világosan — az akkor megnyilvánult irányzat: a katolikus népi szavazórétegek, az a bázis, amelyre a kereszténydemokrácia vezetők oly előszeretettel hivatkoznak, mint pártjuk „népi és antifasiszta” evőkeréje, kiábrándult a DC-ből.

TÖBB TÉNYEZŐ EREDMÉNYE a fényes baloldali siker, amelyet most önfelédten ünnepelek szerte a tereken, utcákon olaszokban. **Döntőnek bizonyult a fiatalok, a 18 évesek szavazati joga.** Ők mintegy két és fél milliónyian nyilván tömegesen balra szavaztak és hozzájárultak ahhoz, hogy az OKP — először egy választáson — tízmillió szavazatot kapjon. Nagyon fontos (hiszen a jövőt mutatja), de nem egyedüli tényező, ahogy a hatalmas szám maga is jelzi. Az Olasz Kommunista Párt újabb rétegeket, egyetértőket nyert meg maga számára, megfontolt magatartásával, építő és mégis határozott ellenzékiiséggel a közép- és közélsőrétegek, az értelmiségiek, a kisvállalkozók, a katolikus szavazók táborában is (miután a dolgozók, a munkásság körében már eddig is a vezető pártnak számított). Másképp nem is képzelhető el ez az előretörés. Tehát kamatozott a párbeszédre, az együttműködésre építő, minden társadalmi réteg problémái számára nyitott politikája, a „történelmi kompromisszum” jelszó alatt összevont stratégia. Hozzájárult a sikerhez azonban — a paradox módon — maga az ellenfél is: Fanfani kereszténydemokrata pártvezető szélsőséges kommunistaellenes hadjárata, a terrorakciókat kihasználó durva propagandamódszerei. Ezek, úgy látszik, inkább az ellenkező hatást váltották ki. Hevesebben csak felis érték célt: a Kereszténydemokrata Párt-hoz vonzóttak ugyan a szélsőjobboldal szavazatainak egy részét. (Azt a részt, amely kiábrándult az úfasiszta pártból a véres merényletek nyomán, és a Kereszténydemokrata Pártban látta az egyetlen gátat a „kommunizmus térhódítását” ellen), de nem riasztották vissza azokat a demokratikus érzelmű szavazókat, akik elégedetlenek az állapo-

tokkal, amelyeket a hosszú, évtizedekre nyúló kereszténydemokrata uralom teremtett, és a baloldal felé indultak el. Elégedetlenség érezhető a rossz kormányzás, a közéleti korrupció, az érdekcsoportok uralma, a bürokrácia félelmetes terjeszkedése, a közbiztonság megrendülése miatt, s ez az elégedetlenség — teljes joggal — a vezető pártmunkásküldöttsége ellen fordult.

VÁLTOZÁST AKAR a közvélemény, mégpedig gyökereset. Így értelmezte a vasárnapi és hétfői szavazás eredményét Enrico Berlinguer, az OKP főtitkára is. És a változást — ezt is egyre többen látják — nem remélhetik a kereszténydemokrácia mindig megújítást ígérő, új arcot öltő, de lényegében ugyanolyan, egymást váltó, nem mozduló kormányaitól, hanem csakis a baloldaltól.

Korai lenne e választások kormányra, a központi politikára gyakorolt hatásairól beszélni. Csak egy bizonyos: e következmények nem maradnak el. *Teljesen új helyzet állt elő.* Mindenekelőtt egyszerűen megszűnt felszámolódni a jobboldali alternatíva — legalábbis a parlamentben, a demokratikus, politikai eszközökkel megvalósítható jobboldali fordulat eshetősége. A DC-től jobbra ma már csak az úfasiszta párt található, ezt pedig nem lehet bevonni, nem hogy a központi kormányba, de egyetlen kis helyi tanácsba sem. A Kereszténydemokrata Párt egymaga viszont nem tud kormányozni, csak a balközép koalíció. Lényegében a Szocialista Párt segítségével. A szocialisták ennek tudatában nagyobb beleszólást akarnak, a hatalmi pozíciók új elosztását követelik. Ez új feladatok, kormányválságok sejtet. Legutóbb azt írtuk: ha a DC 5 százalékos alatti tudni tartani veszteségeit, megörözi vezető pozícióját, hatalmi helyzetét. Ez megtörtént, de ezt a pozíciót ma már nem is a Szocialista Párt kérdőjelezi meg a kormánykoalícióban belüli új elosztást követelve, hanem az OKP, *teljesen új hatalmi viszonyok, új vezetési módszerek kialakítását sürgetve.* Az, hogy az OKP 5–6 százalékos, míg az OSZP csak 2 százalékos nyert, azt jelenti: a választók megelégedtek a balközép politikát is, amely tíz éve ígéri a reformokat, és csak nagyon keveset valósított meg belőlük. Tudják: az igazi megújító politikát csak a baloldal szerveztebb, felkészültebb, komolyabb erejétől várhatják, az OKP-tól.

ITALIÁBAN jól tudják: a „történelmi kompromisszum”, amelyet a kereszténydemokrata vezetés makacsul elutasít a csúcson, a római vezető szervezetben, lassan, de biztosan, utat tör magának egy fokkal lejjebb, a tartományi önállóság, a helyi közigazgatási szervek csatornáján. A három baloldali igazgatás alatt álló tartomány: Emilia, Toscana és Umbria mellé, a szavazás eredményeként, most csatlakozhat Liguria is. Ezenkívül Piemontében és Marchében 50 százalékos a baloldal jelenléte a tartományi gyűlésben — tehát legalább vezetőjoggal rendelkezik. Az összes olasz nagyvárosban — ez is sokat mondó tény —, Rómában, Milánóban, Torinóban, Nápolyban, Genovában, Bolognában, Firenzében, Velencében, s még egy sor székhelyen, az ország nagyobbik (és fejlettebb) felében az OKP a legerősebb, az első párt.

Egyenesen abszurd dolog — éppen a szavakban annyit emlegetett demokratikus elvek alapján —, hogy azt a pártot, amely minden harmadik választópolgár bizalmát élvezi, továbbra is kirekeszték az ország vezetéséből. Ezt itt mindenki érzi, kivétel nélkül. Az is világos azonban, hogy az olasz kommunisták bekapcsolódása a központi vezetésbe, Olaszország földközi-tengeri stratégiai helyzetében nem csupán olasz belügy, hanem olyan kérdés, amely kétségkívül érinti a nemzetközi erőviszonyokat, az európai és a földközi-tengeri térség helyzetét.

Magyar Péter

Elutazott az NSZEP pártmunkásküldöttsége

Kedden hazautazott a Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottságának pártmunkásküldöttsége, amely az MSZMP KB meghívására Hubert Egemann-nak, az NSZEP KB osztályvezetőjének vezetésével június 9–17. között látogatást tett hazánkban. A küldöttséget fogadta Németh Károly, a Politikai Bizottság tagja, a Központi Bizottság titkára. A delegációt a Feriegyi repülőtérre Párdi Imre, a KB tagja, a KB osztályvezetője búcsúztatta. Jelen volt Günter Pätzolt, az NDK budapesti nagykövetségének tanácsosa.

A Legfelsőbb Bíróság küldöttsége a Szovjetunióban

A Legfelsőbb Bíróság küldöttsége a Szovjetunió Legfelsőbb Bíróság elnöke, L. N. Szmirnov meghívására dr. Szakács Ödön elnök vezetésével kedden Moszkvába utazott. Az egyhetes látogatás során tanulmányozzák az ottani legfelsőbb bíróság elvi irányító tevékenységét, a bíróságok munkáját és kicserélik tapasztalataikat is. A delegációt a Feriegyi repülőtérre dr. Geléty György, a Legfelsőbb Bíróság elnökének helyettese búcsúztatta. Jelen volt a búcsúztatásnál a Szovjetunió budapesti nagykövetsége és a Külügyminisztérium képviselője.

Felavatták

Lékai János emléktábláját

Lékai János, a magyar és a nemzetközi kommunista ifjúsági mozgalom kiemelkedő harcosa születésének 80. évfordulóján a KISZ központi bizottsága emléktáblával jelölte meg az Izabella utca 76. számú házat, amelyben az ifjú forradalmár élt, alkotott, találkozott elvtársaival, küzdőtársaival. Részt vettek az ünnepségen az egykori harcosársak, a magyar munkásmozgalom veteránjai, újságírók, ifjú kommunisták.

Dr. Nagy Sándor, a KISZ KB titkára és Boros Béla, a KISZ budapesti bizottságának első titkára koszorúzta meg az emléktáblát, s elhelyezték a megemlékezés virágait a Magyar Újságírók Országos Szövetsége, a Lékai János KISZ-iskola, valamint a VI. és VII. kerületi intézmények képviselői is.

Születésének 80. évfordulója alkalmából kedden elhelyezték a megemlékezés, a kegyelet koszorúit a Lékai János hamvait tartalmazó urnánál a Mező Imre úti temető munkásmozgalmi panteonjában.

Tordai Jenő

lengyelországi tárgyalásai

Tordai Jenő külkereskedelmi miniszterhelyettes, aki a 46. pozsoni nemzetközi műszaki vásáron tett látogatást, Tadeusz Nestorowicz lengyel külkereskedelmi miniszterhelyettesel eszmecsere folytatott a két ország külkereskedelmi kapcsolatainak időszerű kérdéseiről.

A két miniszterhelyettes az 1975. évi magyar–lengyel árucseré-forgalom aktuális helyzetét jónak ítélte meg. Kölsönösen ismertették elképzeléseiket az 1975. évre szóló árucseré-forgalmi jegyzőkönyvvel és az 1976–1980. évekre szóló hosszú lejáratú kölcsönös áruzállításokkal kapcsolatban.

A 46. pozsoni nemzetközi műszaki vásár hétfőn bezárta kapuit. A vásáron 32 országból több mint 2800 kiállító vett részt. Hazánkat 14 külkereskedelmi vállalat képviselte.

Kitüntetés

Az Elnöki Tanács Balázs Mihályt, a Köznevelés főserkesztőjét, a lap első száma megjelenésének 30. évfordulójára alkalmából, a Köznevelésnél eltöltött csaknem két évtizedes munkája elismeréseként a Munka Erdemrend arany fokozatával tüntette ki. A kitüntetést dr. Polinszky Károly oktatási miniszter adta át. A kitüntetés átadásánál jelen volt dr. Kornidesz Mihály, az MSZMP KB osztályvezetője.

Közgazdász vándorgyűlés

Új feltételek között kell helytállnunk

Dr. Faluvégi Lajos pénzügyminiszter előadása

Kedden Szolnokon dr. Csikós Nagy Béla államtitkár, a Magyar Közgazdasági Társaság elnöke vezetésével megkezdte háromnapos munkáját a XIV. közgazdász vándorgyűlés. A nyitó plenáris ülés elnökségében helyet foglalt Huszár István, a Minisztertanács elnökhelyettese, dr. Faluvégi Lajos pénzügyminiszter, dr. Gergely István, a Szolnok megyei pártbizottság első titkára.

A tanácskozási központi előadását dr. Faluvégi Lajos tartotta „Gazdasági fejlettség, gazdasági szerkezet, a külgazdaság új jelenségei” címmel. Előadásában többek között hangsúlyozta: a közgazdászokat régóta és állandóan foglalkoztatja a gazdasági szerkezet kérdése, de ez most két okból is időszerű. Az egyik ok: a világgazdaság új jelenségei, amelyek nemegyszer módosítják a gazdaság szerkezetéről eddig kialakított értékrendet is — a másik ok: most dolgozzuk ki a hosszú távú fejlesztési fő irányait 15 évre, s ennek kulcskérdése a kívánatos gazdasági szerkezet és a hozzávezető út meghatározása.

Beszédedben kiemelte: az elmúlt egy-két évben a nemzetközi piacokon olyan árárváltozások léptek fel, amelyek kedvezőtlenül és érzékenyen érintettek bennünket. A tőkes piacon az alapanyagok árai ugrásszerűen nőttek, sokkal gyorsabban, mint a késztermékeké. A szocialista országok közötti forgalomban az árakat 1938. óta már a világpiacon alakított értékrendet is — a másik ok: most dolgozzuk ki a hosszú távú fejlesztési fő irányait 15 évre, s ennek kulcskérdése a kívánatos gazdasági szerkezet és a hozzávezető út meghatározása.

Beszédedben kiemelte: az elmúlt egy-két évben a nemzetközi piacokon olyan árárváltozások léptek fel, amelyek kedvezőtlenül és érzékenyen érintettek bennünket. A tőkes piacon az alapanyagok árai ugrásszerűen nőttek, sokkal gyorsabban, mint a késztermékeké. A szocialista országok közötti forgalomban az árakat 1938. óta már a világpiacon alakított értékrendet is — a másik ok: most dolgozzuk ki a hosszú távú fejlesztési fő irányait 15 évre, s ennek kulcskérdése a kívánatos gazdasági szerkezet és a hozzávezető út meghatározása.

Beszédedben kiemelte: az elmúlt egy-két évben a nemzetközi piacokon olyan árárváltozások léptek fel, amelyek kedvezőtlenül és érzékenyen érintettek bennünket. A tőkes piacon az alapanyagok árai ugrásszerűen nőttek, sokkal gyorsabban, mint a késztermékeké. A szocialista országok közötti forgalomban az árakat 1938. óta már a világpiacon alakított értékrendet is — a másik ok: most dolgozzuk ki a hosszú távú fejlesztési fő irányait 15 évre, s ennek kulcskérdése a kívánatos gazdasági szerkezet és a hozzávezető út meghatározása.

— Minthogy behozatalunkban lényegesen több az anyag, mint a kivitelünkben, ezek az árváltozások számottevő terhet jelentenek — mondotta a pénzügyminiszter. — Az árupiacon élesebb lett a verseny mind a minőség, mind a szállítási határidő, mind az árak tekintetében. Új feltételek között kell tehát helytállnunk, hogy megőrizzük felvevő piacainkat és megtarthassuk megbízhatóságunkat, jó fizetőképességünket, amit valamennyi kereskedelmi és pénzügyi partnerünk elismer.

— A változások kedvező irányú befolyásolása hosszú távú állandó feladat, amelynek megvalósulását elsősorban a népgazdasági tervezés keretében kell biztosítani. Ezek közül a legfontosabb az energiahelyzet javításán kívül az, hogy a kiviteli áruszerkezet előnyös változtatása érdekében egyes fő termékek gyors és nagyarányú fejlesztését elősegítsük. A szocialista országokkal pedig még több olyan nemzetközi megállapodást kell kötni, amelyek megalapozzák a kölcsönösen előnyös termelési szakosodást, minél nagyobb szériában — hangoztatta dr. Faluvégi Lajos.

A plenáris ülésen felszólalt Huszár István, a Minisztertanács elnökhelyettese, aki egybek között arról szólt: a közgazdászok körében immár hagyomány, hogy napirendre tűzik a szocialista építési időszerű kérdéseit. A jelenlegi vándorgyűlés témája: a gazdasági szerkezet átalakítása, gazdasági életünk elemzése — kiemelt központi feladat. A jövőt megalapozni a mával kell, amikor az ötödik ötéves terv, illetve a hosszú távú 15 éves terv programjának kimunkálása van soron.

A vándorgyűlés délután három szekcióban folytatta munkáját. A gazdasági szerkezet fejlesztésével szemben támasztott gazdaságpolitikai követelményeket tárgyaló szekcióülés dr. Bognár József, a Magyar

Tudományos Akadémia világgazdasági kutatóintézetének igazgatója, az iparpolitika és iparszerkezeti szekció dr. Trethon Ferenc pénzügyminiszter-helyettes, a mezőgaz-

dasági és feldolgozóipari szekció dr. Romány Pál, az MSZMP Központi Bizottsága osztályvezetője elnökletével tárgyalja a vándorgyűlés központi témáját.

Sarlós István fogadta a szocialista országok népfrentküldöttségeit

Sarlós István, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsának főtitkára kedden a népfrent Belgrád rakparti székházában fogadta a szocialista országokban működő népfrentmozgalmak és szervezetek második, június 18–20. között Budapesten sorra kerülő tanácskozására érkezett bolgár, csehszlovák, kubai, lengyel, mongol, NDK-beli, román, szovjet küldöttségeket,

valamint a VDK-beli testvérszervezet megfigyelőjét.

Az igen szívélyes, baráti légkörű találkozó részt vettek dr. Szentistváni Gyuláné, dr. Molnár Béla és S. Hegedűs László, a HNF OT elnökségének tagjai, az Országos Tanács titkárai. A vendégeket tájékoztatták népfrentmozgalmunk helyzetéről, valamint a szerdán megnyíló tanácskozás napirendjén szereplő kérdésekről.

Szovjet—magyar

turistacsere-egyezményt írtak alá

A Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő idegenforgalmi főigazgatóság és az Országos Idegenforgalmi Tanács június 16-án egyezményt írt alá Moszkvában az 1976–1980. közötti szovjet—magyar turistacsere-ről. Az egyezmény a két ország közötti szervezett turizmus legalább másfélszeresére való növelését irányozza elő 1980-ig.

Az egyezmény továbbra is alapvető célként tűzi ki, hogy az idegenforgalom segítségével népeinket kölcsönösen megismertessük országaink szocialista fejlődésének eredményével, kulturális és történelmi emlékeivel. A mennyiségi növekedés mellett mindkét részről súlyt fektetnek az idegenforgalmi szolgáltatások színvonalának javítására, új és vonzó programok bevezetésére, ezen belül a szakmai csoportok, barátságvonatok és testvérvárosok delegációi cseréjének fokozására.

A két ország idegenforgalmi kormányzervei kölcsönösen fokozzák propagandatevé-

kenységüket. Erre a főigazgatóság és az Országos Idegenforgalmi Tanács évente külön megállapodást köt.

Szorosabbá válik az idegenforgalmi kormánysszervek együttműködése, a szakemberképzés és az idegenforgalmi fejlesztés területén való együttműködés. Ezt különösen indokolja az, hogy a szovjet idegenforgalmi szerveknek ebben az időszakban kell felkészülniük az 1980-as moszkvai olimpiára. Ennek megfelelően megszabású szállodafejlesztési programot valószínűleg meg Moszkvában, de igen jelentősek az idegenforgalmi beruházások az ország egyéb körzeteiben is. (Például Leningrádban 10–12 ezer szállodai férőhelyt hoznak létre, ami a jelenlegi ötéves tervben előirányzott szállodai beruházások öt-hatszorosa.)

Országaink idegenforgalmi szervei fokozni fogják tevékenységüket a szocialista országok idegenforgalmi integrációjának kialakítása érdekében is.

Egy hét múlva aratják az őszi árpát

A júniusi határszemlék azt tanúsítják, hogy a kalászosokból kedvezőek a termés kilátások. Szépen fejlődnek a gabonák, a MEM szakemberei arra számítanak, hogy hét—tíz napon belül a homoktalajokon megkezdhetik az őszi árpa aratását és nem sokkal később az első búzabérlőkön is elkezdhetik a munkát a kombájnok. A viharos, zivataros időjárás miatt helyenként a gabona megdől, ezért többfelé nehéz aratásra számítanak.

Másfél millió felesleges csavar

A gazdasági életben nem ismeretlen az olyan helyzet, hogy bizonyos nyersanyagokból vagy félkész gyártmányokból hiány van, ugyanakkor más vállalatoknál hasonló cikkek-ből felhalmozott, felhasználatlan készletek keletkeznek. Ezt a visszasszűrt igyekszik megszüntetni az Országos Piackutató Intézet legújabb szolgáltatása, amely célul tűzte ki a felesleges készletek felkutatását, értékesítését. INTERKER név alatt szervezték meg ezt a szolgáltatást és égisze alatt időszakonként megrendezik az eladásra felkínált árukészletek börzétjét.

Az akció első eredményeként 17 nagyvállalat, elsősorban a gépgyártás, a villamosági ipar, a járműipar, a vegyipar köréből 200 millió forint értékű elfekvő készletet ajánlott fel értékesítésre az INTERKER szolgálatnak.

Vastag katalógus teljes részletességgel, tételenként és szak-

mánként sorolja fel a megvásárolható nyersanyagokat, félkészgyártmányokat, alkatrészeket. Ezek között van, amelyekből csak egy-egy darab kerül eladásra, de vannak olyan tömegcikkiek is, amelyekből a felesleges készlet több millió darab. Így például az egyik nagyvállalat az elektromos szakmába tartozó távtartókból több mint 1,3 millió darabot, egy másik vállalat különböző csavarokból 1,6 millió darabot, úgynevezett kárpitos alátétekből félmillió darabot, elektromos kupákból 725 ezer, kábelmá anyagból 168 ezer, kábel-saruból 80 ezer darabot halmozott fel. Szerepelnek majd a börzén gépek is, ami azért feltűnő, mert akadnak közöttük 1970-ben és 1971-ben beszerzettek.

A börzét június 23–27. között tartják az Építő Szakszervezete Dózsa György út 84/a alatti székházában.

A választás előtt

Már az előző heti tévéhíradókból rendszeresen értesülhetünk a választási gyűlésekről, s ugyancsak a tévéhíradó mutatott be estéről este egy-egy jelöltet is. Ez utóbbi vállalkozását több szempontból is érdemes megemlíteni. Alig néhány perces portrék voltak ezek, mégis sikerült velük felkeltetni az érdeklődést, és ami ennél is ritkább és nehezebb, sikerült ezt az érdeklődést, figyelmet estéről estére ébren tartani. Elsősorban azzal, hogy éltek a televízió-műfaj lehetőségeivel. Élénk tettek néhány fényképet, s az első tekintetre éppen olyan merev, elmosódó fotók voltak ezek, mint bármelyik újság fekete-fehér raszterképe. De ezek a fotók minden este életre keltek: megmozdultak, cselekedtek, beszélni kezdtek. Megismerhettük a jelölteket, gondolatokat, megduttuk, mivel foglalkoznak. Hallottunk szókészleteikről, megduttuk, milyenek ismerik őket azok, akik naponta találkoznak velük. Alig néhány perces volt ez a műsor, mégis kerek és egész. Mégis riport volt valamilyen, amelyikbe belefért a közvetett és közvetlen jellemzés, amely megismertette velünk a helyszínt és a riportalanyt, megismertett velünk egy embert, akire szívesen adtuk szavazatunkat.

1461 nap

Az előző választások óta pontosan ennyi tel el: ennyi idő állt rendelkezésre egy-egy képviselőnek arra, hogy bebizonyítsa: megérdemelte a szavazatokat, hogy jól szolgálta az előlegezett bizalmat. Ezt a címet kapta a szerda esti dokumentumműsor is, amely arról számolt be, mi történt ennyi idő alatt Székesfehérváron. Hogyan segítettek a város gondjain az országgyűlési képviselők. Több helyszínes riportfilm ismertette meg a tévénézőket a várossal, hallhattuk a város vezetőit, és hallhattuk, amit a riportfilmekben említett problémákra vizsgáztérnek, válaszolnak a televízió vendége, a képviselők. Elmondták, miben tudnak segíteni, és mi az, ami a következő időszak képviselőire vár. Zelfőzt kaptunk a képviselő munkából, és osztozhattunk azok örömeiben, akik egy-egy új létesítménynek, óvodának, vagy üzletnek örültek. Mindezt megtudhattuk volna úgy is, hogy csak a képviselőket hallgatjuk, látjuk. Bizonyára így is elmondták volna a város fejlődésének gondjait, eredményeit. Megtudhattuk volna, de szegényebbek lettünk volna a látvánnyal, a film adta lehetőséggel, azaz az élménnyel, amit a helyszínen készített riport nyújt, s amit talán felesleges is dokumentumműsornak nevezni. Ennyi „dokumentum”, ennyi helyszíni, ennyi mozgékonyság természetesen velejárója, magától értődd tulajdonsága kellene legyen minden aktuális televízióriportnak.

A választási nagygyűlésekről csütörtök délután helyszíni közvetítésekben számolt be a televízió. Este pedig a délutáni események mozzanatait összefoglalva is hallhattuk; a legokoldalúbb összeállítást a választás napján *A hét műsorában* láthattuk. Délelőtt helyszíni jelentéseket készítettek a budapesti választókerületek szavazásairól, délután a központi választási irodát kapcsolták, ahonnan élő adásban értesülhettünk a szavazatok összesítéséről. A sok helyszínről készített összeállítás, s különösen a vidékről sugárzott élő adás politikusan és érdekesen számolt be a választás mozgalmas napjáról.

Szombat este

és többi este

Az aktualitás állandó jellemzője, naponta megjelenő újságja kellene legyen a televízió műsora. Akár az újságoktól, a televíziótól is azt várja az ember, hogy visszatérkérőzzék napjainkat, életünket, s ha időnként egy-egy szindraból, kosztümös film kedvéért ki-kiruccan is a jelenből, de elvárjuk, hogy ne fordítsa hátát neki, és ne szakadjon el tőle. Az volna természetes, ha az aktuális riportok, a friss reagálások, a társadalmi problémákat boncolgató elemzések adnák a műsor gerincét, legértékesebb részét. Az volna természetes, hogy az érdekes dokumentumfilmek, mai témájú adások olykor-olykor a műsor legértékesebb idejében, az esti főidőben is szőzők juszanak. Ha a szórakoztatásra szánt műsorok fölé is odairhatnánk dátumként az 1975-ös évet, ha szórakoztatás közben is megtartanánk kapcsolatot a világgal, korunkkal. Valójában ugyanis az aktuális riportok vagy dokumentumösszeállítások a műsoridő peremén helyezkednek el. Vagy olyan későn, amikor már kevesen ülnek a képernyő előtt, vagy olyan korán, hogy még kevesen láthatják. A legfrissebb riportokat olyan állandó és statikus műsorcímek rejtik, mint a *Nyitott boríték*, vagy a *Jogi esetek*. A televízió legértékesebb műsoridejét az úgynevezett szórakoztató műsorok töltik ki, amely minduntalan megkísérli a lehetetlent, azt, hogy mindenki igényét kielégítse. A legutóbbi *Szombat este* című műsor ugyancsak ennek a célnak próbált eleget tenni. Receptje ezúttal is ugyanaz volt, mint a többi szombat estén. A hét azonban nemcsak szombat esteből áll, és érdemes egyszer sorra venni, milyen műsorok töltik ki az esti főidőt. Kedden a Miskolci Nemzeti Színházból felvételről közvetítették Garcia Lorca *Yermáját*, Szerdán a *Művészek a porondon* című francia filmet a nyugati művészvilág elegáns társaságában nézhetünk egyre nagy nevek, többnyire amatőr cirkuszi produkcióját. Csütörtökön egy szovjet dokumentumfilmet sugároztak a kozmonautákról, pénteken egy bírósági tárgyalóterem művi környezetében mesterkélen feltett kérdésekkel faggatták a jelenlévőket a századelő Magyarországról. Ugyanaznap egy amerikai milliós család elrabolt kislányáról kellett volna izgulnunk, Vasárnap Angliába kalauzolt *Az aranyrablók* című tévéfilmsorozat legutóbbi részlete, hogy izgalmas krimi helyett egy idegbajos mesterlövész meghatározó szerelmi bánatával és egy bárgyú detektív újabb történetével szórakoztasson. Egyetlen film volt ezek között — a szovjet kozmonautákról készített dokumentum filmsorozat, amely informált korunkról, a világról, amelyben élünk. Egyetlen olyan sem akadt a hét főműsorának fő filmjei között, amelyet ne vetítettek volna le bárhol — ahol a tévévezézők ez ellen nem tiltakoznak — és bármikor. Egyetlen olyan esti főműsor sem akadt amelyből kiderült volna: sugározta a Magyar Televízió 1975-ben Budapesten.

F. J.

SZÍNHÁZAK MAI MŰSORA

Allami Operaház: A tűzmadár, (Opus 5), Le sacre du printemps (Tavasznünp) (Tóth A. bérl. 9.) (7) — **Erkel Színház:** Koldusopera (Kerner bérl. 10.) (7) — **Nemzeti Színház:** Hongkongi paróka (7) — **Pesti Színház:** Szerellem és halál játéka (7) — **József Attila Színház:** Ma éjjel megnősülök (7) — **Fővárosi Operettszínház:** Cirkuszhercegnő (7) — **Fővárosi Nagycirkusz:** Cirkuszok csillagai (fél 8) — **Kiscelli Múzeum udvara:** Mozartest, Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Zenekara (vez.: Simon Albert, közr.: Szenthy László) (Barokk és bécsi mesterek B/1.) (8) (Elsőnap: június 19).

Fennállásának negyedszázados évfordulóját ünnepelte meg kedden a Fészek Klubban az Állami Balett Intézet. Az intézet fejlődését, eredményeit Kun Zsuzsa igazgató méltatta. Elmondta, hogy az intézet már röviddel indulása után ellátta a balettpedagógusok átképzését, illetve képzését, majd országos szakfelülvételt is. Huszonöt évvel ezelőtt négy évfolyammal indult az intézet, majd fokozatosan alakult ki a kilenc évfolyamos szervezeti forma. Minden évben 25–30 növendék vesznék fel. Az intézetben belül megoldották a hivatásos néptáncképzést is. Negyedszázad alatt 192 növendék szerzett diplomát.

Az Állami Balett Intézetben a következő tanévtől kísérletként külön osztályban, heti három alkalommal készítik elő a tehetséges kilencéves gyermekeket a későbbi intenzív oktatásra. *Körtvélyes Géza*, a Táncművész Szövetség főtájkára, *Lőrincz György*, az Állami Operaház balettigazgatója, valamint a táncművészet hazai és külföldi képviselői köszöntötték a jubiláló intézetet.

Irodalmi Színpad

MOZDONY

A francia André Gintzburger 1958-ban írta *Mozdony* című monodrááját. A szerző ez idő tájt színiigazgató — olyan művet kívánt bemutatni, amely egyaránt alkalmazkodik a magánszínházakat is látogató egyetemi fiatalok és a polgári közönség ízléséhez.

Egy jó társaságból való úrlány szerelmi csalódása bűnügyi történetté formálódik, amelyet néhány brechti, itéletalkotásra hívó szólás, a pirandellói „nem ér a nevem”, és egy kevés, társadalmi jellegű mondanivaló fűszerez. Egy motívum az 1950-es évekre, az abszurd dráma nagy évtizedére is figyelmeztet: a konkurens mammutvállalatok, amelyeknek érdekei szétrombolják Izabella és Francois szerelmét, a vajas kifli monopólium megszerzésére törnek.

A Mozdony — ha egyben-
másban el is tér a megszokott
képlettől — bulvárszínű. Így

nem indokolt Örkényi Rózsa fordító, és a színlapon fel nem tüntetett dramaturg tisztelte a darab iránt, amelynek előnyére vált volna a szikárabb nyelvezet s legalább a közhelyszérű és önismetlő mondatok kigyomlálása.

Gábor Miklós rendezése a monológban jobbára következetes lélektani drámát emeli ki. Gyilkosság vagy baleset áldozata lett Francois Daubert — ezt a bűnügyi rejtélyt érdeme szerint, a groteszk elemeket azonban érdemtelenül szorítja háttérbe.

Vass Éva a bomló idegrendszertű lány belső világára figyel. A vallomástevő, önkontrollját veszített Isabelle-t jeleníti meg legteltesebben — torz, suta mozdulatokkal, esendően. A nézők érzelmi-gondolati bevonását célzó mondatai nem elég szuggesztívek.

NAPLÓ

Junius 18

Kohán György- emlékkiállítás nyílt meg a nyíregyházi városi művelődési központban. Az 1966-ban elhunyt festő, az alföldi iskola kiváló egyénisége által Gyula városának ajándékozott képe tekinthető meg a tárlaton.

nyolcvanöt, esztendője, 1890. június 18-án, Szentendren, Ferenczy Károly feleségének íkrel született. Egy fiú és egy leány: Ferenczy Béni és Ferenczy Noémi. De mondhatjuk volna úgy is, némiképp előreugorva az időben, hogy az a nap két ritka tehetséggel ajándékozta meg a magyar képzőművészetet. Hiszen szobrászatnak és gobelinművészetünk – ezt most már, sajnos lezáró életművük ismeretében kell leírni – más volna, szegedi szobrászatnak és a váci gobelinművészetnek. Más, habár munkásságukat a kelletténél kevesebb közvetlen tanítvány folytatta. Szegényebb, mert a továbbörökített és új értelemmel megtöltött klasszikus művészet két, talán legjelentősebb szálát kellene nélkülöznie. De nemcsak ezt, nem egyedül munkálkodásuk végeredményét, életművük összességét eszméit hatja Ferenczy Béni és Noémi életművében. Ellendűs, sokszínű, egyéni, egyébként volt egy pillanattal sem apja árnyékában. Tehetségük az első lépésektől kezdve kétségtelen volt, s amikor már ifjú művészeként apjuk oldalán, s Valér fivérékkel együtt ők is bemutatkoztak a Ferenczyek 1917-es családi kiállításán, az Ernst Múzeumban, mindketten a maguk érdemből kerültek oda: a hatuk mögött voltak első jelentős – sőt, né feljünk kijelentni: fő – műveik. Béni már megminta az Noémi remek portréját, Noémi pedig készített a kezémet és a Menekülőket. Egyiptomi stílusú, a művészi jellegű, a kibontakozás ekkor, huszonhét éves korukban, korántsem jelentette a „végleges” kikötést valamely kifejezőrendszerrel. Mindketten a kísérletezés korát éltek. Béni – maga mögött a nagybányai iskolával, s a párizsi tanulmányokkal, Bourdelle és Archipenko útmutatásainak tanulságával – első klasszikus korszaka után, a huszas évek fordulóján a kubizmushoz fordult, majd újra a szobrászat klasszikus hagyományához nyúlt. Béni talán a megvételezés plasztikai ideálját, amelyet egész életművével megközelített, majd – a harmincas évektől született műveiben, a Miklósbán, az Atalantában, s végül élete utolsó másfél évtizedében, küzdelemben született gyönyörű „második életművé”-ben – kiteljesíteni igyekezett. Noémi az említett két mű által feljelölt korszakát – amelyet az 1912-es párizsi tanulmányútján, a Manufacture des Gobelinben kezdődött, majd a váci szobrászati építéssel folytatódott – a huszas évektől föl a fivéréhez hasonlóan a huszas évek elején váltotta fel új, ettől fogva szívszón csiszolt, a maga módján teljes világág rendezett stílusával. (Az új út első lépését az Asó ember eltervezése és megköszönése közben tette meg, s olyan kompozíciókkal járta tovább, mint a Fahordó nő, a Szövő nő és az Erdő). Klasszikus pályá volt a Ferenczy-testvérek útja: korszakak a szabad tanulás, a magabiztos kísérletezés és a meglett után való hitvány kikötöttség és az új építkezés egymás mellé mindig került arra, hogy művészetük etikáján és esztétikáján egyként megfelelhessen a legmagasabb igényeknek, s így legyen szabad a választásban a megvalósításban egyaránt.

(n)

Händel összes művei lemezzel készíthetők az NDK-beli Eterna hanglemezgyártó vállalat. A tervek szerint több mint száz lemezre veszik fel a zeneszerző alkotásait.

Sajdik Ferenc rajzolóművész, a Ludas Matyi munkatársa az „Arany Henrik” nagydíjat kapta a nyugat-berlini „Cartoon ’75” nemzetközi karikatúra-kiállításon.

A debreceni Csokonai Színházban olasz vendégművészekkel — Angelo Campori, Mara Zampieri, Giorgio Zancanaro és Salvatore d'Amico — adják elő június 25-én Verdi Traviata című operáját.

A váci Vak Bottyán Múzeumban június 19-én délután 16 órakor nyílik meg az Ifjúság a szocializmusban című pályázat anyagának bemutatása.

Az Angelika eszpresszó bolt-
velei alatt az Irodalmi Színpad
műsorában Kormos Istvánt
mutatta be Veress Miklós, köz-
vetlenül és egyszerű interjúban.
A jelenlevők megismerhették
Kormos István életútját a Szig-
etköz és Normandia közt.
Kormos verseit Lóte Attila és
Vallai Péter mondta el, utó-
bi szinte felmutatva, kezével
becézve a rímek és képek szép-
segeit, nagyrészt a „szegény
Yorrick” kötetből. Tragikus
anyavársét, amely egy ezhumá-
lás korszerű kegyetlenségének
leírását vegyíti a sohasem is-
mert anyát sirató strófkákkal,
Szentpál Mónika adta elő. Az
est megtelepítése: Vitai Ildikó
saját maga által megzenésített
— gitárra írt — Kormos-
dalai. (f.)

New Yorkban, 72 éves korában meghalt László Miklós színpadi és filmszerző, a 20-as években budapesti színész. Színészként, előbb az egykori Teréz körúti Színpad tagjaként, utóbb a Vígszínház epizodistájaként lett járatos a színpadi irodalomban, a 30-as években a színpadokon már szerzőként szerepelt a neve. Ő írta az Ilatszertár című sikeres színdarabot, amelyet Hollywoodban Sarokküzlet címmel megfilmesítettek. A legboldogabb ember című álomjátékát a Nemzeti Színház mutatta be. A 30-as évek végén kivándorolt az Egyesült Államokba s ott néhány film forgatókönyvét írta.

Csendsben ünnepelte meg harmincadik évfordulóját az új, demokratikus magyar film-író. A felszabadult ország életéről szóló első tudósítást 1945. június 2-án láthatták az akkori nézők a mozikban.

A harminc év történetét Berecskői Oszkár idézi fel, aki 1947-től csaknem negyedszázadon át volt a Magyar Filmhíradó munkatársa, egy időben főszerkesztője, majd szerkesztője és rendezője. Arcvonásain, haja színén semmi jele annak, hogy ma már nyugdíjas. Energikus embernek látszik, olyanak, amilyennek az ember a képernyőn látni szeretné. A képernyőn a filmripportert vagy rendezőt elképzele.

— A fordulat éve előtti esz-
dőben kerültek a filmgyár-
ak, az akkori „koalíciós hirda-
dóhoz”. Mai szemmel nézve
elfoghatatlannak, hogy miként
tudunk hetenként megjelenni,
hogyban sikerült elfogadható
hirdatód produkálni az akkori
felszerelésünkkel. Volt néhány
példánk, fényerejük sokszor a
minimális alatt volt egy fok-
kal. Egy kocskinc két lóval, ez
nem csupán a hirdadó, hanem
a filmgyáré. Volt ezenkívül
egy hatalmas, szőletes barát,
valami özönvíz előtti automo-
bil — az igazgató kocsjai. Ezt
csak akkor kaphattuk meg, ha
valami nagyon fontos, várat-
lan vidéki eseményről kellett
tudósítani. Volt ezenkívül egy
határu szerkesztő bizottság,
majd maguk fényképezték a
filmeket. Végül volt egy né-
hány világosító és asztalos. Ők
voltak a mindenek. Ők cipel-
ték a lámpákat, bumiliztak a
fonatokon, szerelték a veze-
lékeket sárban, vízben, bányá-
ban vagy éppen a Parlament
sínútjében.

„A néző nem lapozhat”

1948-ban — mivel már némi
filmes tapasztalattal bírtam
— engem neveztek ki főszere-

Új arculatú hirdó

pipró és saját magam titkára
 s, nekem kellett végeznem a
 könyvelést, az összes admini-
 strációt, és a háborúban
 megsemmisült nyilvántartást
 újra meg kellett teremteni.
 Emellett persze ott voltak a
 napi feladatok, a riportok, a
 zövegírás, a vágás. A híradó
 kkori szerepe az agitációs-
 munka elősegítése volt. Akko-
 rban indultak például a szta-
 novista mozgalmak. A negye-
 des évek végén ma már is-
 mert nevű esztergályosok be-
 zonyították, hogy néhány
 egyszerű újtással ugyanazon a
 tépen is meg lehet sokszorozni
 termelést. A mi szerepünk
 volt, hogy egy néhány perces
 bemutatóval világossá te-
 gyük az új módszerek lényegé-
 tét. Illyenkor persze arra az
 egyszerű megfigyelésre tá-
 maszkodtunk, hogy a sötét
 szobában ülő ember — így
 szóban a néző — minden
 figyelmével az egyetlen világ-
 os felület — tehát a vászon
 — felé fordul. A fény, mint a
 mágnesvas, vonzza a tekintet.
 Persze, az is fontos,
 hogy az újságolvasó átlapo-
 ztja a számára érdektlenebb
 részeket, míg a szegény mozi-
 néző kénytelen végignézni
 mindazt, amit „feltárlalnak”
 neki.

— Ha megnézzük az első tíz év termését, magas művelési színvonalról egyáltalán nem beszélhetünk. Ez egyrészt az akkori követelmények, másrészt a felszerelés- és szakemberhiány miatt volt így. A propaganda mellett még az oktatást is magunkra kellett állalnunk, mi ismertettük az új módszereket. Persze, ez nemcsak azon a módon történt, ahogy már elmondtam, hanem néha munka közben is. Előfordult, hogy a riportforrásoknál mi mondtuk meg a faktorosnak, milyen ekét, milyen boronát használjon. Persze, nem voltunk mi mezőgazdasági szakemberek, csak én valamelyik előző riportunk a szántás legújabb módszereiről szólt; innen volt a tudomány.

„Nagy volt a kockázat”

— Az akkori idők rohanó
eményei megkövetelték a
vorsaságot, így aztán mi is
ládoandó rákényszerültünk a
játásokra. A laboratórium
úfolsága miatt például egy
őben mi magunk hívtuk elő
filmeket egy nagy fadézsá-
n, fakeretre felszavarva a

szalagot. A vágást is meg-
artuk gyorsítani, így a szó-
kástól eltérően nem a teljesen
előhívott filmet vágtuk, ha-
nem a negatívot. Ez persze
roppant kockázatos volt, hi-
szén ha a filmnegatív megse-
rül, akkor kárba vész az egész
felvétel. Ezért ezt a módszert
hamar abba is hagytuk, olyan-
nagy volt abban az időben a
kockázat. Nem a műszaki, ha-
nem a politikai. Nemegyszer
előfordult így is, hogy ko-
moly kelemetlensége le-
gyik-másik munkatársunk-
nak abból, ha egy parlamenti
fogadáson felrobbant egy lám-
pa, vagy ha műszaki hiba-
miatt valamelyik beszédből
hiányzott egy fontosnak ítélt
mondat.

— Azert a vidámabb elmé-
nyek voltak túlsúlyban. Jár-
tuk az országot, sok emberrel
találkoztunk, így aztán sok-
kal több „kalandban” is volt
részünk az évek alatt, mintha
egy íróasztal mögül szemlé-
lénk a világot. Még az olyan
veszélyesnek és komornak ítélt
helyeken is, mint a bányák,
akadt derűnivaló jócskán.
Egyszer, még az ötvenes évek
közepe táján megismerkedtem
egy idősebb bányással. Az
társai mesélték, hogy munka-
közben, tízóráira, tejeskávé-
szokott inni, amit egy literes
üvegből otthonról hoz és álta-
lában a fejtes valamelyik üre-
gében szokott tartani. A ká-
vét azonban rendszeresen
megédesmálta valaki. Az öreg
már mindenkit meggyanúsít-
tott, hatalmas veszekedések
rendezett. Végül elhatározta,
hogy meglesi a tettet. El is
csípte a tolvajt — egy jókora
patkányt. Az állat odasetten-
kedett a palackhoz, fogaival
kihúzta a dugót, a farkát be-
lelógatta a kávéba, aztán le-
nyalta. Hosszasan ténykedett,
addig, amíg a farka beleért az
italba, nem hagyta ott az üve-
get.

Még híradós korszakom eljén történt: fogadásra voltunk „diszponálva” az Országházba. Akkor Dinnyés Lajos volt a miniszterelnök, ő tartott sajtófogadást. Sokan voltak, újságírók, filmesek és persze rengeteg fotóriporter, akik akkor még lobbanó magnézium-fényénél készítették felvételeiket. A fogadás alatt az egyik fotósnak nem gyulladt meg a magnéziumja – valószínűleg átnedvesedett –, kapta hát magát, az adagot beleszórt a legközelebbi hamutartóba, újra töltött és „lőtt”. A fogadás égeztével kisebb beszélgető csoportok alakultak, a miniszterelnök – szájában elmaradhatatlan szivarjával – elvegyült az újságírók között. Szivarja végére érve a csikket a legközelebbi hamutartóba igyekezett elnyomni. Abban a pillanatban hatalmas láng csoport fel, fény villant – a már megszáradt magnézium most persze könnyen gyulladt. A miniszterelnök keze is csúnyán megpörkölődött. Attól a naptól kezdve a fotósok csak elektromos villanólámpával léphettek be a protokolléséményekre.

— A háború után, a hatvanas évek elején aztán ugrásszerű fejlődésnek indult a filmhíradó, nem utolsósorban a televízió híradójának köszönhetően. A szervezeti fejlődés, az anyagi eszközök gyarapodása tette lehetővé, hogy a csütörtöki kiadásokba még keddi események is bekerülhettek. Az 1947-es ötfős gárdával szemben ma már csaknem negyvenen dolgoznak a filmhíradónál. A televízióval való versenyt persze nem állt tükörbe, 1970 óta új módszerekkel, új feladatokkal, új arculattal híradót készítenk. Hogy milyet? Erről már napjaink mozihatóságai mondhatnak kritikát.

V. P.

Film- és tévéoperatőrök diplomamunkáit vetítették kedden délelőtt a Színház- és Filmművészeti Főiskola új, Szentkirály utcai épületében. Zsombolyai János osztályából ebben az évben hét tehetséges fiatalember kerül a filmgyárakba és a televízióhoz. A keddi vetítésen Szabó Gábor, Márk Iván, Erős Péter, Sólyom László, Szalay János és Dubovitz Péter eredeti színházakkal élő, szépen fotograált munkákkal bizonyította képességeit.

A nemzetközi újságírók szeminárium táviratban üdvözölte

a nők világkonferenciáját

A nők nemzetközi éve alkalmából június 14-e és 20-á között nemzetközi újságírók szemináriumot tartanak Budapesten, amelyet az UNESCO védnöksége alatt a Magyar Újságírók Országos Szövetsége és a Női és Családi Sajtő Újságíróinak Nemzetközi Szervezete (az AIJPF) rendezett. A hétfőn véget ért tanácskozás után a külföldi résztvevők üzemekbe, termelőszövetkezetekbe látogatnak, és különböző nőcsoporthal beszélgetéseket folytatnak, megismerkednek a magyar nők élet- és munkakörülményeivel, az érdeklükben hozott szociális intézkedésekkel.

A tanácskozások két referátumot tartottak, az egyiket Jacqueline Chabaud, az AIJPF főtitkára, a másikat Földes Anna, a Nők Lapja rovatvezetője. A két referátum vitája abban a kérdéskörben folyt, hogy miként tükrözik a különböző sajtóorgánuk a nők helyzetét, illetve a társadalmi, politikai és gazdasági változásokat. A vitát Joel Blecker, az UNESCO Tájékoztatói Központjának az igazgatója és Mila Contini, az AIJPF elnöke vezette. A szeminárium érdekessége, hogy megelőzi a Mexico Cityben ezen a héten összeülő nők világkonferenciáját. A tanácskozás három dokumentumot fogadott el: felhívást intézett a világ újságíróihoz, hogy vessék latba erejüket a nők nemzetközi éve célkitűzéseinek teljesítéséért.

„Az eredmények elvitathatatlanok — hangsúlyozta a felhívás —, de még minden országban sok a tennivaló. Bármi társadalmi rendszerről van szó, mindenütt más és más alapon és szinten, megtalálhatjuk a visszahúzó erőket. A budapesti szeminárium résztvevői ezúttal is kijelentik, hogy — bár különböző társadalmi rendszerek élnek, dolgoznak —, szolidaritás a szabadságunkért küzdő népekkel, azok asszonyaival, hűségesei küzdőtársaik férjüknél, fiaiknál. Kérjük kollégáinkat segítségük munkájukkal a népek közötti barátság elmélyítését. Tám-

gassák a női egyenjogúság elismertetését. Csatlakozzanak a budapesti szeminárium felhívásához!”

A szeminárium táviratozott a Mexico Cityben összeülő nők világkonferenciájának is. Egyebek között azt írta: „A közös megbeszélések, a tapasztalatok cseréje azt mutatja, hogyha őszintén tárjuk fel jelentkező gondjainkat, megmutatjuk a kivezető utat, akkor országunkban segíthetjük a haladás, a béke, a női egyenjogúság kibontakozását.” A táviratban a jelenlevők eredményes jó munkát, sok sikert kívánnak a Mexico Cityben ülésező delegátusoknak, hogy valamennyiünk közreműködésével megvalósuljon a nők évenkénti hármas jelszava: egyenlőség, béke, haladás.

Végezetül levelet intéztek Berlinbe, a nők világkonferenciájának előkészítő bizottságához, felajánlva az újságírók segítségét, hogy az ENSZ jelszavának szellemében támogatják a nők világkongresszusát.

A Magyar Nők Országos Tanácsának elnöksége kedden este fogadást adott a Női és Családi Sajtő Munkatársai Nemzetközi Szervezete (AIJPF) tagjai tiszteletére. A fogadásra megjelent vendégeket, akik között ott volt Komjádi Irén, a MUOSZ alelnöke, a nők nemzetközi éve magyar bizottságának tagja, a nemzetközi szeminárium magyar fővédnöke, Duschek Lajosné, az MNOT alelnöke köszöntötte.

Az MTI kiküldött tudósítója jelenti: Erdei Lászlónénak, a Magyar Nők Országos Tanácsa elnökének vezetésével kedden reggel megérkezett Mexikóvárosba az ENSZ-nek a nők nemzetközi éve alkalmából rendezendő világkonferenciáján részt vevő magyar kormányküldöttség. A világkonferenciát csütörtökön — a tervek szerint — Kurt Waldheim, az ENSZ-főtitkára és Luis Echeverria mexikói elnök nyitja meg.

Portrék a pesti tanácskozásról

Néhány vendégünkkel beszélgettünk előadások között, a vita szüneteiben. Hogyan tükrözi a sajtó a nők életét? — erről szólnak az előadások. Ők nem egy esztendőben, hanem egész életükben a nők problémáival foglalkoznak.

Ingrid Parigi

magas, ősz hajú asszony. Vonásai klasszikusan szépek. Jellegetesen olasz. A L'Echo di Bergamo munkatársa. De tulajdonképpen csak a férje olasz. Ő maga osztrák származású. Magyar rokonsága is volt, meghozta Vaszary János festőművész. Sokszor vendégeskedett a 20-as években a Vaszary családnál. A Balatonról a legszebb emlékei vannak. De töltött egy egész hosszú évet is Magyarországon, mert egyetemi tanulmányaihoz pénzt akart keresni. Nevelő nő volt Békéscsabán egy orvos családjánál.

— Nagyon szerettem őket — mondja halkan. — Tudom, hogy mindnyájan meghaltak. Azalatt az év alatt nagyon sokat láttam a magyar falu nyomorából. És emlékszem arra a mozgalomra is, amit falukutatásnak hívtak. Most újságírói tevékenységem mellett sokat foglalkozom szociális problémákkal.

— Mi a legtípusosabb olasz női probléma, most, amikor a válás lehetségessé vált?

— Még mindig a délolasz és az északolasz életforma közti különbség. Calabriában most ipariskolát létesítettek lányok számára. Csakhogy azok az iparágak, amelyekre ott felkészítik a tanulókat, a környéken még nem léteznek. Viszont Bariban indult egy iparskola, amelynek alapításában, megtervezésében asszonyok is részt vettek. Ott varrónőket, textilipari munkásnőket képeznek ki, és igyekeznek arról is gondoskodni, hogy megfelelő munkahelyek legyenek a gyáriparkban, ahová felveszik őket. Per-

sze, mindez nem olyan egyszerű. Nagy késéseket kell pótolnunk.

Marie Paule Eskenazis

éles vonású, sovány, csillogó barna szemű asszony. A brüsszeli rádió munkatársa.

Kérdésemre, mi az, ami manapság legjobban foglalkoztatja Belgiumban a nőket, azonnal rávágja: — A jelenlegi főproblémánk a munkanélküliség. A lezárt bányák, amelyek helyett nem sikerült még — minden ígéret ellenére — új iparágakat telepíteni. Természetesen mindenütt a nőket bocsátják el legelőször. Tekintve, hogy a női munkaerő majdnem mind szakképzetlenek. A női sajtónak ezen a téren is nagy és fontos missziója van: rá kell vennie a nőket, hogy szakképesítést szerezzenek.

— A másik probléma, ami a legtöbb embert foglalkoztatja, a vendégmunkásoké. Szükség van rájuk. Elvágzik mindazt a munkát, amire a belga ember ma már nem nagyon hajlandó. Hétszáz ezer vendégmunkás él nálunk. De jóformán senki sem törődik ezzel, milyen körülmények közt élnek. Vonatkozik ez különösen az asszonyokra, akik kénytelenek a legkezdetlegesebb higiénikus körülmények közt meghúzódnál nálunk.

— A haladó női sajtó minden megtesz érdekében, ami módjában áll. De ez nagyon kevés.

Gisela Rothermel

a Stuttgarter Nachrichten munkatársa. Előadásában rendkívül érdekesen foglalta össze, hogy a legnagyobb német lapok is milyen kevés színnel mutatják be a munkásasszonyt.

— Mivel foglalkozik különös érdeklődéssel?

— A társadalom peremterületeinek lakóival — mondja a kemény kék tekintetű Frau Rothermel. A szellemileg elmaradottakkal, vagy a mozgáskorlátozottakkal, a különféle társadalmi csoportokkal. Azonkívül mostanában a különféle társadalmi csoportok körülményeit, szabályait vizsgálom. Még sohasem írtam könyvet. De most azt tervezem, hogy az újfajta lakóközösségről írok majd.

— Azt hiszem Magyarországon ez kevésbé aktuális. Itt, úgy látszik, még sokkal több a természetes szomszédság. Nem zárkóznak be két- vagy háromszemélyes családok a maguk összkomfortjába, amiből gyakorta neurozisos keletkeznek. Meggyőződésem, hogy ahol nagy család jellegű csoportok laknak együtt — ott természetesebb életkörülmények alakulnak ki. Nálunk vannak már ilyen csoportok, ahol a férfiak pontosan ugyanúgy részt vesznek a gyerekek gondozásában, tisztán tartásában, mint a nők. Sőt időnként úgy osztják be az életüket, hogy a nők járnak el dolgozni, és az apák maradnak otthon. Úgy látom, ez az apa jelenléte — amit a nyugati iparosodott társadalomban a gyerekek szinte egész héten nélkülöznek — nagyon jól tesz a fejlődésüknek. Arról van szó, hogy az emberek segítsenek egymásnak. És jöjjenek rá, hogy a nők teljes egyenjogúsága a férfiaknak is érdeke. Hogy csak ív jutnak igazi, teljes értékű társakhoz.

Dr. Ursula Hafranke

a „FÜR DICH” című képeslap helyettes főszerkesztője élénk, napsütött arcocskájával olyan fiatal, hogy az ember kislánynak nézne.

— Mi a mai asszonyok központi problémája a Német Demokratikus Köztársaságban, amiről a legtöbb levelet kapják?

— Hosszú évekkal ezelőtt azt mondták: a nőkről, hogy nem tudnak logikusan gondolkodni. Nem képesek az alkotó munkára és nem alkalmasak vezető beosztásra. Ma már ezek a szölamok nem érvényesek. Kívülről — tulajdonképpen még az előző generáció — a nők jóformán teljes foglalkoztatásúak. Mégis segítségre szorulnak ma is a dolgozó asszonyok, ha kisgyerekeik vannak. Ezért például munkaidőben képezhetik át magukat szakmunkássá. Ez az egészen fiatalokra nem vonatkozik, hiszen mintegy 99 százaléka már szakiskolát végez. Tehát a ma 35—45 éveseknek kell pótolniuk azt, amit önhíányukon kívül mulasztottak. Minthogy munkaidőben tanulnak, a velük dolgozó kollektívának bizonyos többletmunkát kell véggeznie ez alatt az idő alatt. Ezért a többi között munkatársak meggyőzésével is foglalkozni kell a sajtónak.

Azok az asszonyok, akik ilyen szakképzettséget szereznek, többnyire nagyon jól beválnak. Persze csak ha a vezetőség gondoskodik arról, hogy a tanulás után, a munkahelyük jövedelmezőbb és munkájuk érdekesebb legyen. Egyébként is a nők bebizonyították, hogy kitűnően megállják a helyüket az úgynevezett középbosztásokban is. Sőt feljebb, ahol valóban akotó munkára és gyors döntésekre van szükség.

— Központi problémánk, amit lapunk igyekszik sokoldalúan megvilágítani, az a válások növekvő száma. Ez tulajdonképpen pozitívan is értékelendő, mert egyre több az olyan válóper, amit a nők adnak be. Az önállóság fokozása az önbizalmukat. Nemrég kétót rendeztünk: „önállóság vagy ezüstlakodalom?” címmel. Sok esetben kiderült, hogy az asszonyok később bizony megbánták a válást. Úgy tűnik, hogy a családi harmónia kialakításának képességét még sokan nem sajátították el.

— Hogy látja a mostani szeminárium eredményeit?

— Egyelőre csak azt tudom, hogy nagyon sok érdekes részletet ismertünk meg a különböző társadalmi rendszerek országok körülményeiről és az ottani újságírók munkájáról.

Fedor Ágnes

Tizenegy fővállalkozó közreműködésével

gyorsított ütemben épül a Dunaújvárosi Papírgyár

— Huszonöt éves ez a város, de huszonöt év óta itt nincs megállás... Azóta forognak a daruk, dolgoznak a kőművesek, folyton épül valami, üzem, gyár az övezet túlsó oldalán, vagy lakóépület, kórház, bölcsőde, iskola ezen az oldalon...

Nics János, a Dunai Vasmű főelvezetője, a dunaújvárosiak képviselője fogad ezeket a szavakkal a népprontírodán. Aztán elindul velem, az övezet túlsó oldalára, ahol hatalmas kéményekkel füstöl a Vasmű.

— Látja, ez itt egy másik világ. De ez a két világ mégis együvértartozik, kiegészíti egymást, a kettő együtt: Dunaújváros. En Diósgyőrből jöttem, idegennek éreztem magam itt egyideig, de ma már ez a város a mindenem. Mondjam, hogy az életem? Mert így van. Es nincs annál csodálatosabb dolog, mint látni, hogy a szemünk előtt alakul, formálódik valami. Nézze, azokat a nagy darukat!...

A kiemelt kilenc között

Oda megyünk, ahol azok a nagy daruk forognak gém nyakkal. Ahol az egyik kiemelt nagy beruházás épül: a Dunaújvárosi Papírgyár. Méreteire jellemző a beruházás összege: 4,2 milliárd forintba kerül.

Az épületek egy része és az irodaház már régen elkészült, hiszen gyakorlatilag az ötvenes évektől megkezdődött ennek a legnagyobb papíripari komplexumnak a létrehozása. A hatvanas évekre elkészült az első lépcsője: a szalmacellulózgyár. Ennek nyersanyagforrása hazai bázisra támaszkodott, a szalmára, amely oly gyakran ment tönkre a tarlókon. Emlékeztet még, hogy milyen gondokkal küzdött az első években: nem volt nyersanyag, ugyanakkor ezertonnaszám rothadt meg a szalma a határban.

A hetvenes évek elején tovább fejlesztették az üzemet, hazai nyersanyagból már hullámpapírt is elő tudott állítani, aminek nagy jelentősége volt a csomagoló eszközök korszerűsítésében. Most újabb fázis következik, a gyár korszerűsítése, bővítése, hogy alkalmasá váljék nyárjából, lombfából és hulladékpapírból finomabb papír gyártására is.

Kisérőm, Nics János elmondja, hogy a gyár korszerűsítése eléggé lassú ütemben haladt. A csúszások, elmaradások kivizsgálására tartott itt a Főér megyei képviselőcsoport megbeszélést is, s akkor azt állapították meg, hogy nem volt megfelelő az előkészítés.

A múlt esztendő végén a Minisztertanács a papírgyár létesítését a kiemelt kilenc beruházás közé sorolta, s azóta gyorsabb ütemben halad az építkezés!

Ezt már a gyárban hallom, Lackner Kálmán igazgatótól. — Persze — folytatja —, nem egészen úgy áll ám a helyzet, ahogy azt a külső szemlélő megítélheti. Egy ilyen óriási beruházás nagyfokú hozzákészülést igényel. Az nem elég, hogy elhatározzák: megépítik a gyárat. Sok időnek kell eltelnie, amíg a szükséges tervek elkészülnek.

— Most hol tartanak? — érdeklődöm.

— Azt mondhatom, hogy ez a nagy beruházás éppen a fél-idejénél tart.

Kifogástalan koordináció

— Az eredeti terv szerint 1977. december 31-re készült el a gyár. Ezt a dátumot azonban, reméljük, sikerül három hónappal előre hozni — mondja az igazgató. — Ez persze nagy erőkoncentrációval jár, de ennek minden lehetősége adott. Az együttműködés is hiábátlan, tizenegy fővállalkozó és három tervezőiroda működik együtt az építkezésnél. Közöttük a Gyár- és Gépszerelő Vállalat, Könyvüipari Szerelő Vállalat, a Ganz-MÁVAG, az Április 4. Gépgyár, a VÁV, a

VÍZGÉP, a Vízügyi Építő Vállalat.

— És a szerelés?

— Olaszok, lengyelek, finnek, svájciak szerelik a gyárat. De ezen a téren is jó az együttműködés. A kooperáció zavartalanítását biztosító formák már kialakultak. Elsőnek említeném a tárcaközi bizottsági értekezleteket, aztán a kooperációs bizottságok együttműködését. Ennek a különböző vállalatok vezetői a tagjai. Az itt lévő és a helyszínen dolgozó vállalatok építészvezetői is szervezettek, együttműködnek, de van ezenkívül társadalmi kooperációs bizottság is. Az építkezés különben a KISZ védnöksége alatt folyik, s ennek is van egy külön operatív bizottsága. Megemlíteném még a szakszervezeti koordinációt.

Bizottság van tehát elegendő, kérdés, hogy ez hogyan mutatkozik meg a gyakorlatban? Mert előfordul ennek ellenére, hogy itt-ott leáll egy kis időre a munka, vagy pedig akadozik. Mi erről az igazgató véleménye?

— Ilyen nagy művet létrehozni úgy, hogy elejétől végig „klappoljon” minden, az szerintem szinte lehetetlen. Túl sok ehhez az ütközési felület, mivel sok az érdekellentét is. És ehhez nem elegendő a munkaterületen kialakult jól és emberi összhang. Több kell: az azonos fókú érdekelttség.

Kéteser munkás tábora

Mi is az az azonos fókú érdekelttség? Például a Hajdúsági Iparműveknél nem bizonyos, hogy ez a dunaújvárosi beruházás jelenti az elsőlegességet. Nyilván vannak a vállalatnak más megrendelése is. Ugyanakkor lehetséges, hogy egy másik együttműködő cég Dunaújvárosnak ad el-

Július 10-én megnyílik a Batthyány téri vásárcsarnok

A kerületi tanácsok vezetőinek látogatása a fővárosi beruházásoknál

Panoramabusz kanyarodott ki kedden a fővárosi tanács udvarából. Különjárat. Utasai: a fővárosi kerületek vezetői. A vendéglátó gazda pedig Szépvölgyi Zoltán, Budapest tanácselnöke.

Az utazás célja: rendhagyó értekezlet, s egyben ismerkedés a főváros kiemelkedő jelentőségű, legfontosabb beruházásaival.

A kirándulás első állomása a Bathányi téri vásárcsarnok volt, amely az ország legkorszerűbb bevásárlóközpontja. A csarnokot nyolcvanmillió forintot beruházással újították fel és előreláthatólag július 10-én adják át rendeltetésének. A csarnokot a legkorszerűbb elvek alapján építették újjá, s itt alakítják ki az ország legnagyobb alapterületű élelmiszerüzletét. Ennek a részlegnek negyven hűtőpultja lesz, alapterülete pedig több mint négy és fél ezer négyzetméternyi. A klímaberendezéssel ellátott szuper ABC-ben csaknem 250 eladó gondoskodik a vásárlók kiszolgálásáról, bár az élelmiszerészleg önkiszolgáló rendszerben működik.

A busz innen a Flórián térre szállította utasait, akik meg látogatták az óbudai bevásárlóközpontot. Itt Sallai Mihály, a FŐBER igazgatója és Kozma Sándor építészvezető tájékoztatta a tanácselnököket.

A négyemeletes, csaknem 20 ezer négyzetméter alapterületű bevásárlócentrum építészeti munkáit az év végére befejezik. A hatalmas üzletkomplexum egyharmadában a Centrum Áruház nyit új üzletet. Lesz ezenkívül egy ABC-áruház és tízennygy szűkület. Nyílik itt Patyolat, fotóműterem, posta és fodrászüzlet is.

sőbbiséget. Aztán a különféle szabályozókból is adódnak nehézségek.

— Csak úgy lehetne zökkenőmentesen építeni, ha előre minden anyagot összehordanának egy nagy raktárba, s onnan aztán adagolnák, ahogy a munka üteme megkívánja — mondja az igazgató. — De így, hogy várni kell hol erre, hol arra, a kis zökkenők természetesek. Ez nálunk csapódik le rendszerint, a „csapattiszták”-nál. Mert mindig úgy alakul, ahogy feljebb haladunk, egyre dramatizáltabb a helyzet.

A „dramatizált” szót mosolygva mondja, mint „csapattiszt”-je ennek a nagy hadműveletnek, aki ott van a helyszínen éjjel-nappal. Nemcsak a meglévő üzem igazgatása, vezetése jelent neki munkát, törődnie kell az épülő újjal is.

— Es ez a munka nemcsak anyag és felszerelés csupán. Nem csak betonkeverők, gépek és cementhegyek jelentik a nagy beruházást, hanem: az emberek!

— Hányan dolgoznak az építkezésen jelenleg?

— Kétezer. És ezek az ország különböző részeiről verbuvalódnak, az egyes szerelővállalatok hozták őket magukkal. De jönnek a környező falvakból is, munkásszállásokon laknak és csak szombatokonként térnek vissza otthonukba.

Kétezer munkás otthona a „tábor”: valóságos kis város. Élénk, korszerű, vidám város, ahol sok a fiatal a munkások között. Ezek már nem úttörők, mint azok a régiak, akik huszonöt évvel ezelőtt érkeztek ide, a penteleli síkságra, a kukoricaföldekre. Más körülmények között dolgoznak és élnek, de a cél, amiért dolgoznak, ugyanaz: a szocializmus építése.

Gyorsított ütemben!

Illés Sándor

N A P I K R Ó N I K A

— **Losonczy Pál**, az Elnöki Tanács elnöke táviratban fejezte ki jókívánságait dr. Kristján Eldjárn köztársasági elnöknek Izland nemzeti ünnepe alkalmából.

— **Lőrincz N. János**, a Magyar Népköztársaság új stockholmi rendkívüli és meghatalmazott nagykövete hétfőn átadta megbízólevelét XVI. Károly Gusztáv svéd királynak.

— **A KGST földtani állandó bizottságának** 29. ülése megnyitott Pamporovó bolgár üdülőhelyen. A tanácskozáson a többi között elfogadják a földtani állandó bizottság 1976. évi munkatervét és meghatározzák az 1977–1978. évekre szóló távlati tervet is.

— **Az okinawai Expo-75** óceán világtalálkozó szervező bizottsága bejelentette, hogy a kiállítás összesen 35 ország és három nemzetközi szervezet vesz részt. A szocialista országok közül a Szovjetunió, Kuba, Magyarország, az NDK és Bulgária képviselteti magát. A részvételi arány rendkívül alacsony, ha figyelembe vesszük, hogy a japán vendéglátók több mint 100 ország jelenlétére számítottak.

— **Öt évre szóló szocialista együttműködési szerződést** írt alá kedden, a MAV Vezérigazgatóságán Urbán Lajos, a MAV vezérigazgatója és dr. Hegedűs Gyula, a Győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola főigazgatója. A szerződés előírja, hogy a MAV minél több képzett és a gyakorlati életre jól felkészített üzemmérnököt kapjon a főiskolától. A főiskola pedig jelentős anyagi és egyéb támogatásban részesül.

— **A magyar hűtőipar újabb bázisa** alakul ki Zalaegerszegen. A város nyugati területén épülő élelmiszeripari üzemek — a gabonaiipari tároló, a malom és a baromfi-feldolgozó — sorában everagron hűtőház is épül. A telepítés előkészítése — a földmunkák, a hét elején megkezdődtek.

— **A forgalomirányító lámpák korszerűbb működését** biztosító kísérletek folynak június 18-tól 30-ig a Nagykörút, Tanács körút, Kossuth Lajos utca, Rákóczi út, valamint a Népköztársaság útja kapcsolódó részénél. A fővárosi tanács közms és mélyépítési főigazgatósága, valamint a BRFK közlekedésszervezetek kéri az érdekelteket gépkocsivezetőket, valamint a gyalogosokat, hogy a kísérletek idején különös figyelemmel és óvatossággal vegyenek részt a közlekedésben, segítsék elő a forgalom biztonságát.

— **Szocialista brigádvezetők klubja** alakult meg a szegedi Juhász Gyula művelődési központban. A klubban a helyi ipari üzemekben és a konzervgyárban dolgozó brigádvezetők politikai továbbképzésére tartanak foglalkozásokat, s művelődési programot is összeállítanak részükre.

— **A földüzasszított Sió-csatorna** a Balatonfüredi Hajógyár, a MAHART és a vízügyi szervek megkezdtek különféle úszójárművek vezénylését. A Dunáról számos hajót és uszályt juttatnak a Balatonra, onnan pedig útnak indítják a Duna irányába a balatoni hajóhajtókban felújított egységeket, s a Fűfűren épített hajókat. Kedden indították el a fűfű hajógyárból az első három, libai megrendelésre épített komphajót is.

— **A Dániában elkövetett bűncselekmények** száma megkétszereződött az elmúlt évtizedben, jelentik Koppenhágából. A múlt évben az országban 326 ezer bűntett derült fény. Ezen belül a nagyszámú lopások és rablások száma az egy évvel korábbihoz képest megkétszereződött.

— **A televízió műsora szerdán:** 9.00: Műsorismertetés. 9.01: Idősebbek is elkezdhetik... Tévétorna. 9.05: Delta. Tudományos híradó. 9.30: Az aranyrabló. Angol bűnügyi tévéfilmsorozat. III. rész. 10.35: Kezddőkor. 11.25–12.25: Utánam, srácok! Tévéjáték gyerekeknek. 17.30: Műsorismertetés. 17.30: Hírek. 17.35: Állatokról bizalmasan. Angol filmsorozat. 17.30: Radar. 17.35: Juhász Gyula művelődési központ. 18.30: Gazdaság és társadalom. Bognár József műsora. III. rész. 19.05: Reklám. 19.10: A Köznevelésügyi tájékoztatója. 19.15: Esti mese. 19.30: Tv-Híradó. 20.00: Pele III. rész. 20.15: A filmkomédia aranykora. Amerikai film. 21.30: Visszaszámlálás... Paks. 22.30: Tv-Híradó. 23.25: Műsor. 20.00: Műsorismertetés. 20.01–22.50: Nyári színház estek. Brecht: A szecsuanai jölelek. Dráma két részben. A Nemzeti Színház előadása felvételről. 21.20: Tv-Híradó 2.

— **Az évszakhoz képest kissé hűvös idő**

Várható időjárás szerda estig: változóan felhős idő, inkább csak az ország keleti részén szörvénys zaporral, zivatarral. Mérsékelt, napközben meglehetősen, időnként megerősödő északnyugati-északi szél. Az évszakhoz képest kissé hűvös idő. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán 20–25 fok között.

A Duna vízállása Budapestnél kedden 333 centiméter.

— **A Munkaügyi Minisztérium Számítástechnikai Intézetének** szovjet gyártmányú R-20-as számítógépet kedden Buda István munkaügyi államtitkár avatta fel. Az R-20-as üzembe helyezése szerves része a MUM számítógépesítési programjának, amely a KGST egységes számítógépesítési magyarszági kiterjesztését célozza.

— Szerencsére kiűtést kapnak a gyerekeim az epertől! (Brenner György rajza)

— **A Maros** ma reggelig 140 centimétert apadt Makónál. Mivel a Tisza magyarországi alsó szakaszát elsősorban a Maros árhulláma táplálja, ezek után Szegednél is gyors ütemben csökken a vízszint. Az Alsó-Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság földmunkagépek segítségével nagymértékben megerősítette a Maros makói körzeti nyári gátjait.

— **A Chrysler Corporation** amerikai autógyár bejelentette, hogy műszaki hibák miatt 33 ezer gépkocsiját — felülvezérlő alkatrészt — a tulajdonosoktól „visszahívja”. Az intézkedés az 1974-ben és 1975 elején gyártott járművekre vonatkozik.

— **KALAPÁCCSAL AGYON-UTOTTE** 54 éves feleségét ábrányi lakásukon Ambroz János 50 éves bűntett rokkantján nyugdíjas. A Pest megyei Rendőr-főkapitányság elfogta és őrizetbe vette Ambroz Jánost, s megindította ellene a büntetőeljárás.

— **Megrongáltak 18 repülőgépet** hétfőn ismeretlen személyek az amerikai légierő pensacola (Florida) támaszpontján, jelentik Washingtonból. A tettesek utáni nyomozás eddig még nem járt eredménnyel.

— **Szűnyoginvázió** kezdődött a napokban a Mecsek-alján. Pécs utcáit és tereit milliószámra lepte el a csipős rovarok, amelyek hirtelen elszaporodása a sok csapadékkal, s a nagy meleggel függ össze. A Drávától kezdve minden patak és tó, valamint az esőzések okozta vadviziek tömegével termelik a szűnyogokat. A KÖJAL tájékoztatása szerint semmiféle betegséget nem hurokolnak magukkal, fertőzéstől tehát nem kell tartani. Lakott helyről lévén szó — vegyszeres irtásuk nem megoldható, a közelegh lehűlés azonban valószínűleg véget vet a szűnyoginvázióknak.

— **A VÍZBE FULLADT** Baján, a Duna szabad strandján — fürdés közben — Djemal Hanoud 21 éves algériai állampolgár, a Bajai Vízügyi Szakközépiskola hallgatója.

— **A Dániában elkövetett bűncselekmények** száma megkétszereződött az elmúlt évtizedben, jelentik Koppenhágából. A múlt évben az országban 326 ezer bűntett derült fény. Ezen belül a nagyszámú lopások és rablások száma az egy évvel korábbihoz képest megkétszereződött.

— **A televízió műsora szerdán:** 9.00: Műsorismertetés. 9.01: Idősebbek is elkezdhetik... Tévétorna. 9.05: Delta. Tudományos híradó. 9.30: Az aranyrabló. Angol bűnügyi tévéfilmsorozat. III. rész. 10.35: Kezddőkor. 11.25–12.25: Utánam, srácok! Tévéjáték gyerekeknek. 17.30: Műsorismertetés. 17.30: Hírek. 17.35: Állatokról bizalmasan. Angol filmsorozat. 17.30: Radar. 17.35: Juhász Gyula művelődési központ. 18.30: Gazdaság és társadalom. Bognár József műsora. III. rész. 19.05: Reklám. 19.10: A Köznevelésügyi tájékoztatója. 19.15: Esti mese. 19.30: Tv-Híradó. 20.00: Pele III. rész. 20.15: A filmkomédia aranykora. Amerikai film. 21.30: Visszaszámlálás... Paks. 22.30: Tv-Híradó. 23.25: Műsor. 20.00: Műsorismertetés. 20.01–22.50: Nyári színház estek. Brecht: A szecsuanai jölelek. Dráma két részben. A Nemzeti Színház előadása felvételről. 21.20: Tv-Híradó 2.

— **Szerszámgépipari világtalálkozó** nyitott Párizsban. Az első ilyen jellegű nemzetközi bemutató részt vesz hazánk is. A Technoimpeks pavilonjában a Szerszámgépipari Művek, a Csepeli Szerszámgépgyár és a Diósgyőri Gépgyár 16 korszerű szerszámgépet mutatják be, zömmel magas színvonalú, számjegyvezérléses szerszámgépet.

— **Az élet bizonyos formái** feltételezhetők a Marson, erre a következtetésre jutottak amerikai tudósok a Mariner-9 amerikai űrhajó által 1971-ben készített Mars-fényképek tanulmányozása alapján. A „vörös bolygón” bizonyos melegebb körülményekben a hőmérséklet és a páratartalom alakulása lehetővé teszi a baktériumok megmaradását. A vizsgálatok folytatására 1976-ban a tervek szerint a Marsra ereszkedik a Viking automata űrállomás.

— **Az Oktatmányi Társaság** június 20-án, péntek délután fél 6 órakor a Magyar Tudományos Akadémia kistermében felolvasó ülést tart; Bollók János „A Tartaros-jelenet az Aeneisben” és Adamik Tamás „Martialis és Plinius” címmel tartanak előadást.

— **Szabolcs községben** megkezdődtek az Alföld egyetlen, viszonylag épségben maradt XI. századi templomának helyreállítási munkái. A templomban — amelyet minden bizonnyal I. István király építtetett — tartották meg 1992-ben az úgynevezett szabolcsi zsinatot, amelynek határozatai I. László harmadik törvénykönyve néven váltak ismertté. Hét évvel ezelőtt a templom körül régészeti ásatások kezdődtek, amelyek felszínre hozták a műemlék több, eddig nem ismert részletét.

— **A Kiskunságot és Bácska vidékét**, az ott élő embereket bemutató fotókiállítás rendezte Kecskeméti Pásztor Zoltán, a Petőfi Népe című megyei napilap fotóriportereinek felvételeiből, a kecskeméti megyei művelődési központban.

— **Idegen nyelvű irodalmi** délutánok szerdán és csütörtökön a Hungaria Kávéház nagy irodalmi szalonjában, hétfőn, kedden, pénteken a Margitszigeten, a Casino parkjában az 5–9 óráig tartó foglalkozások keretében. E héten Karfika Margitól emlékezik meg angolul Vágó István, nemetűl dr. Pinter József, franciául Kapronczai Gabriella, oroszul Zselkó Tamás, olaszul Fenyo László, spanyolul Barkoczky Tamás. Az ünnepségnek, a vakáció diákságának meg ezeken kívül vidám beáztatás estek keretében történik a megemlékezés: szombatban az V. Váci utca 33. alatti Bölcsek Bagolyban és vasárnap a Budapesti Műszaki Egyetem IX., Zsli u. 2. alatti pinokliklubjában.

— **Felborult a víz biológiai egyensúlya** — az algák túltengése miatt — a nyíregyházi Sóstófürdő szabadstrandján. Kipusztultak a vízi élőlények, s a tó vize fürdésre is alkalmatlanná vált. A Budapesti Műszaki Egyetem hidrobiológiai tanszéke és a megyei KÖJAL vizsgálatai alapján úgy döntöttek, hogy ideiglenesen vízszelével állítják helyre a víz biológiai egyensúlyát. A tó vizének lecsapolása megkezdődött.

— **Elhunyt Thury Pál**, az Egyesült Izzólámpa és Villamosság Rt. Kossuth-díjas, gyémántdiplomás dolgozója, a műszaki tudományok doktora. A felfradulás után az Egyesült Izzó és Villamosság Rt. igazgatóságában dolgozott.

— **Nedeczky László**, a Szocialista Hazáért Erdemrend tulajdonosa, a munkásmozgalom régi harcosa, a nyomdászág nagybecsült veteránja 90 éves korában elhunyt. Temetése a Farkasréti temető halottasházából péntek délután 3 órakor lesz.

— **HALÁLOZÁS:** A Fővárosi Tanács Gyógyszerügyi Központja vezetője, pártszervező, és akarszervező bizottsága mely megrendüléssel tudatja, hogy **Erkedy Ferenc** gyógyszerértelmező, a Hazafias Népfőnt VIII. kerületi bizottságának alelnöke, az I. kerületi Egységügyi Állandó Bizottság tagja, körzeti tanácsag — 1975. június 15-én baleset következtében elhunyt. Temetéséről később történeti intézkedés.

— Szomorúan tudatos, hogy öv. **Kohari Sándorné** rövid szenvedés után elhunyt. Gyászolják Laci fia, Babi lánya, Los Angeles, menyje és veje. Temetése 18-én, fél 11 órakor lesz a Kozma u. temetőben.

— **Öv. Ivanich Antalné** sz. Lukavszky Aliz 89 éves korában Párizsban elhunyt. Földi maradványait Dobóvárosi helyszűk örök nyugalomra.

— Megtört szívvel tudatos, hogy férjem, **Rádai Miklós** (Roth Miklós, Miskolc) tragikus hirtelenséggel elhunyt. Temetése 18-án, szerdán 13 órakor lesz a Kozma u. 6. temetőben. Felesége és a gyászoló család.

— **Köszönetnyilvánítás:** Hálsan köszönetnyilvánításnak, akik feltehetően férjem, **Szabó Kálmán** elhunytá alkalmából mely gyászomat részvétellel enyhítették. Öv. Szabó Kálmáné.

Kidöntött fák, megrongált villany- és telefonvezetékek

A vihar zavarokat okozott a vasúti közlekedésben

A hétfő esti viharos időjárás nyomán többfelé az országban megbénult a vasúti forgalom, számos vonalon pedig csak nagy késéssel közlekedtek a szerelvények. A szélvihar fák fát forgatott a sínekre, a Tisza-árvánál áramellátási zavarok miatt lassult le a személy- és tehervonatok forgalma. Hétfőről kedde virradó éjszaka szünet nélkül dolgoztak a károk helyreállításán, a munka kedde délig mindenhol befejeződött. Rakamaz és Görgőszállás között fák dőltek a pályatestekre, Kisújszállás és Karcag között a felső vezetékek sérült meg. Rakamaz, Újfehértó és Nagycserkesz térségében jelentős károkat okozott a jég a borsóban és csereszeiben.

A vihar derékvastagságú fák csavart ki Szabolcs-Szatmár megye északnyugati részén, villany és telefonpóznákat döntött le. Újfehértón

tönkrement a 3-as számú iskola téglakerítése, Rakamazon a bősödőre zuhanó egy nagy fa. Nagycserkeszen egy beton villanyoszlop kidőlése miatt átmenetileg szünetelt az áramszolgáltatás. Görgőszállás és Rakamaz között a vihar a vasúti pálya mellett levő fák közül többet a sínekre döntött, emiatt a személyszállítást ideiglenesen autóbusszokkal, átszállással oldották meg. Rakamazon több lakóház és közintézmény tetőzetében kisebb-nagyobb kár keletkezett. A tanácsok és a szolgáltatási vállalatok a vihar elvonulása után megtették a szükséges intézkedéseket a károk helyreállítására.

A Békés megyei Kondoroson az erős széllelőlések ledöntötték a község templomának tornyát is, személyi sérülés nem történt.

Mi a haszna az emberiségnek az űrhajózásból

A bulgáriai Várnában ült össze a Nemzetközi Űrkutatási Bizottság (COSPAR) 18. ülésze.

Ronald Szaggyejev akadémikus, az ülésszakon részt vett 150 tagú szovjet delegáció vezetője arról nyilatkozott, a szovjet tudósok azért szólnak sikra, hogy tovább fejlődjen a nemzetközi együttműködés a világűr megfigyelésében.

Milyen haszna származik az emberiségnek az űrhajózásból?

— Első pillantásra nehéz megtalálni a kapcsolatot a megfigyelési gyakorlat és a valódi űresszak elméleti vitái között. De menjünk sorjában. A COSPAR-nak hét munkacsoportja működik. Csupán néhány irányzatot említsünk: asztrológiai problémák, a föld és az égitestek tanulmányozása, a bolygóközi térség és a mágneses szféra. De mi köze mindennek a gazdasági élethez és még inkább az úgárrászó fejlődéshez? Az ember azt hinné, hogy csupa tudományos célkitűzésekkel van dolga. Az űrhajózás azonban bebizonyította, hogy ösztönzőleg hat a technika, a bonyolult ipar fejlődésére, mivel olyan új feladatokat tűz ki és old meg, amelyek a gazdasági fejlődést ösztönözik. Az űrhajózás követelte számos új anyagot hoztak létre, megjelentek az energia átalakításának igen hatékony forrásai is. De ez még távolról sem minden. Az űrhajózás közvetlenül is kielégíti az emberek igényeit: a szputnyikok például alkalmak a televízió, a rádió, a meteorológia, a hajózás és a lég-hajózás fejlesztésére.

— Vegyünk egy kézzel fogható példát: a július közepére tervezett Szozuz-Apollo-kísérelt során terveztek egy **fémolvasási kísérletet** is. Szovjet-nyelvű szovjet űrhajós, aki jelenleg a Szaljut-4 orbitális állomáson dolgozik a világűrben, rámutatott, hogy az előbb említett kísérlet közvetlenül kapcsolódik a tisztán ipari és termelési rendeltetésű orbitális állomások megteremtéséhez. Az sem véletlen, hogy Bugajev és Grecco űrhajósok beszámolója — a két szovjet űrhajós ugyancsak a Szaljut-4-en dolgozott ez év elején — általános érdeklődést keltett a valódi űresszakon. A szovjet tudomány a várható személyzetű orbitális állomások rendszeresítésében látja a világűrbe vezető legfőbb utat az ember számára.

— A COSPAR egyébként együttműködik a nemzetközi biológiai program lebonyolításával megbízott szakközvetítéssel, amelynek feladata „feltérképezni” bolygók biológiai tartalmait, a tengereket, hogy a későbbiekben kidolgozzák azok kiaknázásának és hasznosításának optimális stratégiáját. Ebben a szputnyikok segítettek. Ők szolgáltatják ugyan a legfontosabb tájékoztató adatokat például a halak tartózkodási helyéről, a halak vándorlásáról, a környezetben beállt változásokról. De a szputnyikok segítik a mezőgazdaság fejlesztését is. A Szonda-5-ös szovjet automata állomás segítségével sikerült

elkészíteni az afrikai kontinens térképét, amely pontosabb és részletesebb a több mint tíz évvel ezelőtti számos expedíció munkájával készült feltérképezésnél. Szputnyikokat alkalmazzuk az időjárás pontos előrejelzésére, a nyersanyagok és a tüzelőanyagok lelőhelyeinek feltárára.

Petrov akadémikusnak — aki szintén részt vett a várán ülészen — az a véleménye, hogy az űrhajózás új szakaszba lépett: megkezdődött a kozmikus technika következtetés felhasználása tudományos célokra, népgazdasági célokra. Egyre több az úgynevezett nemzeti űrkutatási program; ezek hasznosságában ma már nagyon kevesen kételkednek, de egyre nagyobb szükség van a nemzetközi összehangolásra.

Tantermek az áruházakban

A szakmunkásképzés újfajta megoldásaival próbálkoznak a munkaadó-utánpótlás gondjával küzdő fogyasztási és értékesítő szövetkezetekben. Egyik megoldásnak az úgynevezett összevont képzés kínálkozott, ami azt jelenti, hogy a tanulók tanulmányi idejükből egy részt kollégiumokban töltöttek. Ehhez azonban még meg kellett szűkíteni a kollégiumi keret, ezért most próbálkoznak az úgynevezett kabinoktatással. Új áruházakban, nagyobb kereskedelmi egységekben, vagy azokhoz kapcsolódó külön épületben oktató termeket létesítenek. Minden ilyen intézményhez 200 ezer forinttal járul hozzá a Belkereskedelmi Minisztérium. A Zöldért Vállalatnál fél éve működik az első ilyen oktatási központ és még az idén további nyolc kezd meg munkáját.

Ankét a cipők minőségéről

A Könnyűipari Minisztérium és a Bőripari Tudományos Egyesület rendezett kedden az ipar, a kereskedelem és a szabványügy szakemberei számára ankétot a lábbelik minőségéről. Megállapították: a hibák egy része az új, ragasztós technológiák elterjedésére vezethető vissza, az ilyen eljárásal készült cipők-nél gyakoribb a talpleválás. Gyakori panasz az úgynevezett tűzős bomlás is. Ezeknek a hibáknak a nagy része a technológiai szigorításokkal orvosolható, a nagyobb szilárdságú szintetikus cerna bevezetésével várhatóan ritkábban szakad majd el a varrófonal.

— **GYORSVONATNAK** ÜTKÖZTETÉSTERÁPIÁT Szombathelyi háttérben, a köztársasági kérészetében Péter Gellért 21 éves rábáhidve gépkocsivezető, figyelmen kívül vezetés miatt. A motorvonat vezetője, Horváth Pál 33 éves szombathelyi lakos kórházba szállítása után belehalt sérülésébe. Agler János 53 éves csempekereskedő vezetője és a tehervozat vezetője súlyos állapotban vittek kórházba. A balesetnél a vonat kórházba — könnyebben — megsemmisült. A vasúti közlekedés 45 perc szünetelt. A baleset ügyében vizsgálat folyik.

Az integráció bővíti a szocialista kereskedelmet

A KGST tagországai között a kereskedelem a második világháborút követő esztendőben gyakorlatilag a nulláról indult el. Mégis egyike azoknak az igen fontos gazdasági eszközöknek, amelyek előmozdították a szocialista közösséghez tartozó államok gyors gazdasági előrehaladását. Mi volt ennek az oka?

Először a külgazdasági kapcsolatok rohamos fejlődése. A gazdasági együttműködés közvetlen hatására egy sor szocialista országban új iparágak alakultak ki, így a rádióelektronika, a vegyipar és az atomenergetika.

Igy például Magyarországon az Ikarus autóbuszok nagy exportörévé vált. Ezekből az autóbuszokból az idén több mint tízezer gyártanak. Lengyelország és az NDK annyira kifejllesztette hajógyártását, hogy a hajóexportban ma már a világ ötödik és nyolcadik helyét foglalja el.

Negyedszázad eredményei

A szocialista országok szoros együttműködése lehetővé tette, hogy viszonylag rövid idő alatt rendkívüli előrehaladást érjenek el, noha az iparilag fejlett tőkés országok gazdasági elszigetelést alkalmaztak velük szemben. A KGST tevékenységének hatására esztendője alatt a tagállamok ipari termelése több mint tizenkétszeresére növekedett. Ráadásul az ipari termelés volumene körülbelül hetévente megkétszereződik, míg a nyugat-európai tőkés országoknak ehhez tizenöt esztendőre van szükségük.

Miután a szocialista közösség országai a világ legnagyobb ipari komplexumává váltak, elindultak gazdaságuk integrációjának útján. A szocialista integráció nemcsak a csere szféráját érinti, hanem annál mélyebbre hatol, elősegítve a leghatékonyabb gazdasági szervezet alakjainak lerakását KGST-méreteken. Eppen az integráció adja meg a mai nemzetközi szocialista munkamegosztás lényegét.

A KGST tevékenységének éveiben a tagországok kölcsönös áruforgalma több mint tízszeresére emelkedett. A szocialista gazdasági integráció komplex programjának elfogadása után a kölcsönös áruforgalom növekedésének üteme továbbra is megelőzi a nemzeti jövedelem és az ipari termelés növekedését. Míg az előző öt éves szakaszban (1966–1970) a kölcsönös áruforgalom száznegyvenmilliárd rubel volt, addig a jelenlegi öt éves tervben, a hosszú lejárátú kereskedelmi megállapodások alapján 64 százalékkal kell emelkednie és el kell érnie a 205 milliárd rubelt. A testvéri országok legutóbbi négy esztendőben lebonyolított áruforgalmának dinamikája és az 1975. évi kölcsönös kereskedelemről aláírt jegyzőkönyvek már most arról tanúskodnak, hogy a KGST-tagállamok külkereskedelmének tényleges volumene az ötéztendő időszakra vonatkozólag ezeket a tervek iránymutatást is túlszárnyalja.

A KGST-tagországok külkereskedelmi kapcsolatait nemcsak az jellemzi, hogy a gépek és berendezések szállításiánál volumene túlszárnyalja a más árukkal való kereskedelem volumenét. A kölcsönös áruforgalomban a gépek és berendezések kivitele megelőzi a KGST-tagállamok egész exportjának fejlődését.

Különösen jelentősek a szovjet gép- és berendezésszállítások. Ezek elősegítik más KGST-tagországokban a vas-

és színesfémkohászat, az energetika, a gépgyártás, a vegyipar és más ágazatok fejlődését. Nem kevésbé fontos a tüzelő-, nyers- és alapanyagok szovjet exportja is. A KGST-tagállamok például kőolajból, nyersvasból csaknem teljes mértékben, vasércből és fűrészaruból 80–90 százalékban, olajtermékekből, hengerelt fémekből, foszfortartalmú műtrágyákból háromnegyedében szovjet szállítmányokból fedezik importszükségeiket.

Ugyanezért a Szovjetunió a szocialista közösség országai-ban előállított gépipari termékek, vegyipari berendezés, tengerjáró hajók, vasúti és szállító berendezések, szerszámgépek, műszerek, mezőgazdasági gépek, fogyasztási cikkek, valamint számos élelmiszeripari termék és különféle nyersanyag legnagyobb importőre.

A széles körű gazdasági együttműködés, a legidősebb problémák megoldásában az erők összefogása minden KGST-tagországban megteremteti az optimális nagyságrendű termelési szükséges bázist, segít leküzdeni a belső piacok viszonylag szűk voltát. Az integrációs partnerek népgazdaságuk termékeit döntően a szilárd szocialista piacra értéke-sítik, amelynek felvevőképes-sége meghaladja a legnagyobb kapitalista országok és csoportosulások felvevőképességét.

Megbízható tényező

Jelenleg az integrációs partnerek kölcsönös kereskedelme együttes külkereskedelmi forgalmuknak mintegy a 60 százalékát éri el. Ennek köszönhető, hogy a KGST nemzetközi piaca olyan megbízható eszközé vált, amely megővja a szocialista államokat a kapitalista rendszerre jellemző túltermelési válságok, konjunktúrális ingadozások, valuta-megrázkódások hatásaitól.

Ebben a vonatkozásban jellemző a következő példa. A magyar külkereskedelmi szervezeteknek, 1974 nyarán húszértékesítési nehézségeik támadtak amiatt, mert a Közös Piac országai nem voltak hajlandók húst vásárolni. Magyarország operatív módon oldotta meg a felvetődött problémát: termékeit a Szovjetunió és más olyan szocialista országok piacán realizálta, amelyek tartalékokat találtak mezőgazdasági importterveikben.

Manapság a nemzetközi szocialista munkamegosztás minőségileg új tartalmat kap. Az idén a KGST-országok befeljezik az 1976–1980. évre szóló népgazdaságfejlesztési terveik egyeztetését. Ezekben a tervekben külön fejezetekben speciális erőforrásokat teremtenek az integrációs intézkedések megvalósításához. Tervezik az a gyakorlat, hogy nagy termelési objektumokat közösen létesítsenek sokoldalú együttműködéssel. Ez a gyakorlat a termelés szakosításának és kooperációjának további fejlődéséhez vezet, ez pedig még jobban bővíti a kölcsönös áruforgalmat.

Közös beruházással

Példaként szolgálhat erre az a megállapodás, amelynek értelmében a Szovjetunióban üzemelt építenek egy kombinált ásványi műtrágya előállítási-átviteli kombinát, az NDK, Magyarország és Bulgária vegyipari berendezést, forgácsoló szerszámgepeket és más árukat fog szállítani a Szovjetunióba, amely tíz esztendő leforgása alatt a megépülő üzem termékeivel fog fizetni ezekért a szállítmányokért. Így csupán egyetlen, hosszú időre szóló megállapodás realizálása is megnöveli a megállapodásban részt vevő felek közötti áruszállítások volumenét.

Évről évre sokasodni fog az ilyen sokoldalú, hosszú időre szóló együttműködés. Az ilyen intézkedéseknek a méreteit is figyelembe kell venni. A Kámai Autógyár, a kijebajevi azbesztgyártási üzem díszítő kombinát, a Togliattiban levő autógyár, az uszty-ilmirskij cellulóz- és papírgyártó komplexum csupán egy kis részét jelenti a sokoldalú együttműködés ama központjainak, amelyeknek megteremtését az

integráció menete diktálta. E központok mindegyike egy-egy ipari óriás. Ezért realitások a KGST-tagállamok kölcsönös kereskedelme növekedésének az integráció elmélyítésével kapcsolatos távlatai.

Ivan Kuzmin
professzor
(APN)

Tíz év életmentői

Kerek évtizede annak, hogy a kormány Életmentő emlékérmét alapított.

A Magyar Közlöny 1965. június számából:

„Életmentő emlékérem adományozható annak, aki életmentés közben tanúsított hősiesség magatartásával erre érdemes és méltó.”

Az elmúlt tíz év alatt 332-en kapták meg ezt a kitüntetést. Az emlékérem adományozásának első évében mindössze 16 személynek tűzték a mellére, egy év múlva már 22-en, 1970-ben pedig már 38-an kapták meg a kitüntetést. A múlt évben volt a „csúcs”, 45 kitüntetéssel. (Feltételezhető, hogy a felterjeszteteknél több az életmentő, de a cselekedetéről a megveit tanácselnökök és a rendőrkapitányok is tudomást kell szerezni ahhoz, hogy az így éremmel váljon.)

Az Életmentő emlékéremmel eddig kitüntetettek száma nem oly nagy, hogy már a hivatalos statisztikusok is foglalkoztak volna a témával. Erdemes azonban házálag elvégezni — különböző csoportosításban — a vizsgálatot.

A kitüntetett életmentők közül 8 nő, 12 pedig 14 éven aluli gyerek. Harminc évnél fiatalabb 82 van közöttük, 6 életmentő hatvan éven felüli volt, amikor vállalkozott az áldozatos feladatra. Lakhelyüket illetően 87 a fővárosi, a vidékiek közül pedig 143 falusi.

Hivatásos életmentőknek tekinthetők a barlangmentő szolgálat tagjai, akik szép számmal szerepelnek a kitüntetettek között. Talán az sem véletlen, hogy az emlékérem tulajdonosai közül 12 katonára, illetve olyan fiatal, aki éppen katonai idejét töltötte. Úgy látszik, a néphadsereg egyenruhájára fokozott felelősséggel is felruházta viselőit.

Az Életmentő emlékérem kitüntetettjei között egy tanácselnök és egy tévészelnök is van.

A megmentettek közül 27 volt nő, 58 gyerek, és 17 idős ember életét sikerült megvédeni. Tüzből 27-et, vízből 103-at, barlangból 14-et „hoztak vissza az életbe”, egy nőt pedig a liftaknából mentettek ki.

A kitüntetésre való felterjesztésekben különböző részletességgel található meg az életmentők leírása. A több mint 30 okirattól az tűnik ki, hogy a legtöbb a „szabvány”-eset: az árvíz mentés, tűzoltás, megvadult lovak megfékezése.

Néhány azonban annyira egyedi eset, hogy nem is mindig könnyű eldönteni: vajon a bátorság, a lélekjelenlét vagy csak a szerencse járult hozzá ahhoz, hogy ne történjen végzetes baleset?

N. D. múltét utáni felülvizsgálatról igyekezett hazafelé. Még igencsak nehezeze esett minden lépés. Úgy érezte, hogy a fagyos szélben is megizzad. Miközben óvatosan lépkedett a csúszós úton, félfülle a Duna felől érkező jégrobbantás zajára figyelt. Amikor a gáton végigfutott útra tért, egy gyerekcsoportot vett észre, a jégrobbantás után felszínre vetődött halakat próbálták összeszedni. Aztán már csak egy gyerek-sikolyt hallott és a többiek riadalmából nehezen tudta kihámozni, mi történt: egy hatéves kislány alatt betört a jég és a víz magával ragadta.

A lábadozó beteg habozás nélkül a jeges vízbe ugrott és — hosszú percekig tartó küzdelem után — partra húzta az elaléit gyereket. A kislánynak az ijedségen kívül más baja nem történt. Az életmentő újra be-lázalódott és ismét hetekig feküdt betegben. Még akkor is gyengén állt a lábán, amikor mellére tűzték a kitüntetést.

P. Z. egy meleg júniusi napon, amikor elgondolkodva ment az utcán, észrevett egy

Dél-amerikai naplójegyzetek

Peruban, Limában

EZ AZTÁN különbség Brazília után! Már az út, a négyezer kilométeres repülés — ő, ezek a szörnyű távolságok! —, ahogy a vadul zöldellő öserdőkől átrepültünk a sziklák és sziklák és tavak és aztán

a végtelen homokosivatag fellett.

Limában tíz napig a Nemzeti Kultúra Intézetének vendége voltam. Annak indián munkatársai, a magyar nagykövetség, és a kirendeltség tagjai segítettek gyorsan minél többet látni s érteni ebből a szeretetre méltó furcsa világából.

Itt is meleg van, de azért már április közepe szelidebb, mint a forró február. Első délután, még egyedül, három órát gyalogoltam a város közepén. Zsúfolt, keskeny öreg utcák, szinte végig az üzletek előtt a járdára vagy ládára kirakott vásár. Alig bír az ember ezen a tömegben áttörni. Nem látni a szép öreg házakat az embertől. Mégis, egy barokk palota első emeletének nyitott ablakain át, a szemközti járdáról remek dsudógyakorlatot néztem végig, fehérruhás fiúk bravúros tornáját. És az egyetemi, vagy nemzeti könyvtár sötét lépcsőházán betörve sok száz koromfekete hajú, fehér inges, kék nadrágos diák tanuló seregét.

„Szörnyű városom, Lima, szeretlek!” — idézik barátaim a költőt, akit nem ismerek, pedig ezzel a kiáltással kulcsot adott a kezembe. Mindennek oka van, igazságtalan bolondság folyton kritizálni.

Elképzeltetetlen már Lima fekvése. Mondják, iskolában is tanítják, hogy ez az indiánok bosszúja. Mikor a fehér hódítók megkérdezték az indiánokat, hol lenne legalkalmasabb egy nagyvárost felépíteni, ezt a helyet ajánlották. Mert itt soha nem süt a nap, soha nem esik az eső, és egyetlen szál fű meg nem él.

Ez nyilván túlzás, mert ottlétem alatt igen szép napfényes idő volt, és az óvárosból kiérve parkokat, pálmásorokat, gyönyörű virággruppokat láttam. De hogy ez milyen keserves munka eredménye, az a tengerpartra kiérve derül ki.

KICSINY, rövid, parkosított szakaszon túl, akár északra, akár délre, száz és száz, ezer és ezer kilométer pusztaság. Mintha nem is homok volna, hanem darabosan szétomlott beton. Szürke, szomorú, reménytelen. És igazán, sehol egy szál fű sem nő magától.

Ellenben egy-két dombbal beljebb, a hegyek közt örök a napsütés, gyakori az eső, ott ingerlő óázist teremtetek a milliomosok. A nyaralótelep körül van kerítés, fegyveres őrvigázz az árnyas liget, kanyargó autókra, a permetezővel folyton-locsolt kertekben pompázó hatalmas villákra. A pazar parkok sarkában sárkányhók állnak, melyekben a ház cselédei, kertészei és őrei élnek.

Mert a kincsérő tengerparttal bíró, ásványokban gazdag Peruban még mindig aránytalan a vagyonelosztás. Az ilyen óázisokhoz vezető dombok közt bolyongva nem is tudja az ember, antik vagy új romok lát-e a Földrengések Völgyében.

Egyik dombon ötszáz éves inka város törmeléke — másik dombon siralmas kunyhósor, a harmadik völgyben mostanában szétomlott város. Egy újsághír, elfutó részvét — hangulat, igen, tudok a perui földrengésről. De hogy ez itt örök-ké megismétlődő borzalom, azt egy szép tizedik emeleti csupablak szobában tudtam meg.

Szemben, itt az új egyetemi és kereskedelmi városrészen nézegettem egy befejezetlen lakótornyot, melynek tetejéből jobbra-balra mélyen elgörbült betonvas kötegek állnak ki. Mi ez?

— Mi? Tavaly, 1974. október 5-én három és fél percig tartó földrengés volt itt. Ezek a gömbvasak mutatják, mennyit hajlott a ház jobbra-balra. Ugyanúgy ez is. Itt álltunk, az ajtókeretbe kapaszkodtunk és vártuk a halált. A fürdőszoba boylere kiszakadt a falból és dörögve gurult. Menekülni lehetetlen. Limában és egész Peruban szakadatlanul reng a föld. Hol erősebben, hol gyengébben. Most végünk.

— Végre valahogy mégis megállt a házunk. Ez a rugalmas vasbeton kibírta. De a régi, hagyományos módszerekkel épült, földszintes, vagy emele-

tes házak összeomlottak. Bent a belvárosban, minisztériumok is. Irtozatos volt. Ezer, meg ezer ház, százezer, meg százezer hajléktalan. Ezt nem lehet elképzelni, ezen nincs elég erő és hatalom segíteni. Nem is szólva a lelki sérülésekről. Még én is, azóta, ha egy teherautó eldübörög az utcában és a ház megremeg a talpam alatt: naponta es minden éjjel végigélem újra a földrengést.

ÚJRA végigjártam a romvárosokat. Van már újjáépült, van, amit most döntenek le végleg, van, aki ideiglenesen foltozza a magáét.

Most kevesebb szörnyűlkö-déssel néztem azt az épületelem-vásárt, ahol két-négy-hat négyzetméteres bambuszkeretű font gépkényfalakat árulnak. Ilyenekkel foltozzák a bedőlő házakat — s ilyenekből építik, mint a kártyavárat, a távoli tengerparton kaszárnnyak átengedett telkén a kunyhókat.

Az intézet „kultúrbuszán” szép könyvtárakat, iskolákat, múzeumokat is bejártunk.

Egyik alkalommal taxin vitt egy komoly fiatalasszony. Az a nagy fekete batár állandóan ott állt a szálloda előtt sofőrjével. Ez a bácsi legalább nyolcvan éves már, úgy kombinálom, hogy urasági inas, lakáj lehetett, aki valamikor régén végkielegítésül kapta ezt az öreg Chevroletet s azóta óvja ebben a rendetlen forgalomban. Aranyos óvatossággal mindig behúzódik valami nagy teherautó mögé és a lehető leglassabban tapogatózik előre.

Egy óra alatt azért kiértünk a városból, abba a kedves kis cingár ligetbe, melyben, az Arany Múzeumban, az Inkák Kincsét őrzik.

Impozáns, óriás aranytömeg ez, nagy arany felületek és aranyba foglalt mindenféle. Nyoma sincs itt a számomra visszatetsítő totemszörnyeknek és a még ellenszenvesebb tollkoronáknak. Pedig itt is van toll, például egy arany-csipkebe foglalt ing, az eleje világoskék, a háta halavány sárga apró kolibritollakból ki-varrva. Káprázatosak a 2X2 méteres arany függönyök, aranyhálón kockás, vonalas, pontos minták — a pop-art elbújhat „mellettük. S ruhák, páncélok, koronák, nyakékek. Műkormöki Kéz alakú fegyverek, bunkók aranyból. Nem csodálom, ha Pizarro össze-rabolta, amit csak tudott. Nemcsak az aranyimádók, én is lábujjhegyen sőhajtozom ebben a kincstárban.

AZ ÚJDONSÁGOK közül legszebb az a hatalmas narancsszínű, amit egy hajdani nagybirtok kastélya körül lát-tam, ahol most termelőszövetkezet tagok gozdálkodnak. Olyan narancsválogatot, osztályozó, kartondobozokba csomagoló gépek vannak, mint Szabolcsban az almáskertek-nél. És az elbűvölő fiatal narancserdő mögött beláthatatlan gyapotföldek viritanak egyszerre halványasárga rózsát és habfehér vattát. Mindenik stádiumból téptem egy ágat, de azt mondják, megpenészedik, mire hazaérek vele.

Móricz Virág

Több parkolóhely, jobb közlekedés

A főváros és közvetlen vonzáskörzetének közlekedési gondjai szemlátomást szaporodnak. A fokozódó zsúfoltsággal kapcsolatban dr. Turányi István állami díjas, a Budapesti Műszaki Egyetem közlekedési tanszékének tanszékvezető tanára elmondotta, hogy a gondokat javarészt a magángépkocsik számának növekedése idézi elő, ezek akadályozták a tömegközlekedési eszközök zavartalan forgalmát. Arra kell törekedni, hogy főleg a túlterhelt belső útszakaszokon, csúskéntek a magángépkocsik forgalmát. Ennek érdekében minél több parkolóhelyet kell létesíteni, első-sorban a peremkerületekből érkezők részére. Az új KRESZ szintén célszerű eszköze a közlekedés gyorsításának, mert például a megállóhelyekből kiinduló autóbuszoknak előnyt biztosít.

A
MAGYAR HÍRLAP
VASÁRNAP ESTI
SZÁMÁHOZ
MOZGÓ LAPÁRUSOKAT
KERES A POSTA
Jelentkezés:
vasárnap délután
16.30 óráig
**BUDAPEST VII.,
OSVÁT UTCA 2.
SZÁM ALATT**

TUDOMÁNYOS FIGYELŐ

Egészség, edzettség, sportélettani kutatás

Ötvenéves a Magyar Testnevelési Főiskola, és alighanem egyetlen lesz belőle. Az itt folyó oktatás színvonala, hazai és nemzetközi hírneve alapján rá is szolgálna erre a rangra, s a főiskola a kutatómunkáját is egyetemi szinten szeretné folytatni.

Szükség is van erre. A mai modern világban a sport, a testedzés nem szűkülhet bizonyos rétegekre, hanem társadalmi jellegűvé kell válnia. A „sport” szó önkéntelenül ezt az asszociációt kelti az emberben: olimpia, világbajnokság, nagy versenyek... Holott korunk társadalmában a sport szerepe kiszélesedett. Az iskolai testnevelés a felnővekvő generáció egészségének, jövődéli munkaképességének a biztosítója, a fiatal és a felnőtt számára a sport egyaránt jelenthet betegséget megelőző, valamint rekreációs és rehabilitációs tevékenységet, a sport révén fenntartható a szervezet belső egyensúlya, vagyis az egészség; sőt mi több, a testedzés a gyógyítás eszköze is vált.

A Testnevelési Főiskola Orvostudományi Tanszékén folyó kutatások elsősorban ilyen értelemben vizsgálják a sportot, alkalmazzák a biológiát, a biokémiát, a biomechanikát, főként az élettan eredményeit. Határterületeken folyik a kutatás, szem előtt kell tartani mind a sporttudomány, mind a természettudományok normatívát.

A munka az országos kutatási irányzatokhoz kapcsolódik. A Magyar Tudományos Akadémia gondozásában folyó kutatás II. főiránya az életfolyamatok szabályozásának a mechanizmus, vagyis a bioreguláció. A TF Orvostudományi Tanszéke elsősorban az edzettségi állapot humoralis regulációjával foglalkozik, vagyis azaz, hogy a kémiai tényezők, a hormonok, az enzimek, a vitamínok szerepe hogyan alakul a rendszeres edzés hatására — nemcsak az élvonalbelieké, hanem általában fiatalnál, felnőttel egyaránt.

A kutatómunka alapjait dr. Kereszty Alfonz, az orvostudományok kandidátusa vetette meg, majd 1971-től utódja, dr. Frenkl Róbert kandidátus irányításával folyik az ilyen irányú munka a tanszéken, aki hasznosítja azokat a tapasztalatokat, amelyeket 13 esztendőn át gyűjtött a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Kórelélettani Intézetében.

Változások a szervezetben

— Halmazódnak előttünk a kérdések — mondja. — Jóformán csak a gyakorlatból tudjuk, hogy a sportolás egészségesebbé teszi az embert. De vajon miért és hogyan? Az világos, hogy nem egyszerűen a szervezet válik egészségesebbé, hanem az egyes mechanizmusok működése változik. Melyeké és hogyan? Az is tény, hogy a testedzés nem véd meg mindenfajta betegségtől szemben. Melyekkel szemben hatásos, és mi ennek az oka? Negyedik éve rendszeresen vizsgáljuk például az orvostanhallgatók és testnevelési főiskolások egy-egy csoportját. Tanulmányait kezdetől fogva mérjük a testalkati mutatókat (testsúly, csípőterfogat, válszélesség stb.) és az élettani adatokat (keringés, légzés stb.), és kiderült, hogy a hallgatók közt az induláskor meglevő, a vártnál csekélyebb különbség évről évre növekszik — különösen a nők között —, a testnevelési főiskolások javára.

A rendszeres sportolás objektív mérésekkel is igazolható változásokat okoz a szervezetben. Ennek az okait kutatják a főiskolán. Mérnek minden mérhető az emberen, és számos kérdés tisztázására állatkísérleteket is végeznek. Dr. Frenkl Róbertnek tavaly háromszor is alkalma volt arra, hogy ezeknek a kutatásoknak az eredményeiről nemzetközi fórumon számolhasson be: Budapesten a III. Európai Sportorvos Kongresszuson, In-

diában a Nemzetközi Élettani Kongresszuson, majd a Nemzetközi Sportélettani Szimpóziumon. Az eredményekre felhívték nemcsak a sportorvosokat, hanem az élettan kutatókat is, mert Frenkl dr. a tanszéki kutatásai alapján új szempontokra hívta fel a figyelmet.

Köztudott, hogy az idegi és kémiai mechanizmusok közül a hormonok szabályozzák a szervezet belső milióját.

A főiskolai tanszék a többi között a hipofízis-mellékvesekéreg rendszer — szteroid hormonjainak szerepét vizsgálja a sportban. A szimpóziumon dr. Frenkl ismertette, hogy az edzés hatására a mellékvesekéregre ható hormon, az ACTH termelése kisebb lesz (az ACTH-t a hipofízis termeli), vagyis az edzett szervezetben terhelés hatására a mellékvese kevesebb ACTH-t kap.

Első hallásra arra következett az ember, hogy emiatt felborul a szervezet belső egyensúlya, hiszen a mellékvese az ACTH mennyiségének csökkenése miatt kevesebb hormont termel.

De ez mégsem okoz bált. Sőt. Állatkísérletekkel bizonyítható, hogy a rendszeres terhelés hatására keressebb ACTH is elegendő ahhoz, hogy a mellékvese ugyanannyi hormont termeljen, mint az edzetlen szervezetben, több ACTH jelenlétében. Hasonló jelenség ez, mint az, hogy a rendszeresen edző ember pulzusszáma nyugalomban alacsonyabb az edzetlennél, a szív munkája nagyobb hatásfokú. Vagyis a szervezet jobban alkalmazkodik a megterheléshez, és — laikus nyelven szólva — kevesebb erőfeszítéssel éri el ugyanazt az eredményt.

A stressz és a testedzés

Ezek a kutatások összefüggnek Selye professzor stresszelméletével. Selye felfogása szerint a szervezetet rendszeresen érő és megterhelő környezeti hatásokkal szemben háromfázisú a védekezés. Az első stádium az ún. alarmreakció, a második az ellenállás szakasza, a harmadik a kimerülés. Ez az elmélet a szervezet általános védekezésében nagy jelentőséget tulajdonít az ún. stresszhormonoknak. Elsősorban a hipofízis-mellékvesekéreg rendszernek. Az ellenállás kialakulása kapcsolatos a kérges hormonok fokozott termelésével. Ha a megterhelés a szervezetet ellenállást meghaladja, bekövetkezik a kimerülés szakasza, és jelentkezik az ún. adaptációs betegség. A stresszállapotra jellemző triász: 1. a csecsemőmirigy, illetve nyirokcservék sorvadása, 2. a mellékvesekéreg megnagyobbodása, 3. vérző fekélyek a gyomor- és bélrendszerben.

Selye felfogása szerint az emberi élet stresszállapotok sorozata. Mindegyik — az ingererőssége és tartóssága szerint — fogvaszt valamit a szervezet „adaptációs energiájából”. A végső „kimerülést”, vagyis az adaptációs betegség jelentkezését tehát az okozza, hogy az állandóan ismétlődő stresszorok hatására elfogy az „adaptációs energia”.

Az indiai szimpóziumon elfogadta dr. Frenkl kísérleti eredményeit, amelyek szerint a különböző megterhelő ingerek (terhelések) nem járnak azonos következménnyel az edzetlen és edzett szervezetnél. A rendszeres testedzés pedig, az állandó nagy megterhelés ellenére, a szervezet szempontjából — Selye véleményétől eltérően — nem jelent káros stresszhatást.

Finomabb

alkalmazkodási képesség

— Állatkísérletekkel és emberi vizsgálatokkal egyaránt sikerült kimutatnunk — indokolja véleményét a tanár —, hogy az izommunka, illetve a

sport által kiváltott fizikai és pszichikai terhelés hatására sajátos alkalmazkodás következik be. Ebben szerepet játszik a hipofízis-mellékvese rendszer, de nincs kimerülési szak, nem lépnek fel adaptációs betegségek, nem fogy az „adaptációs energia”. Sőt. A főiskolán a kísérleti állatoknál a terhelést úszatással oldották meg. Vízbe dobták őket, és a terhelés növelésére súlyt is kötöttek rájuk.

— A rendszeres, minden esetben fáradtságot kiváltó terhelést kapott kísérleti állatok a gyomorfejkélykeltő hatásokra jóval kevésbé voltak érzékenyek, mint az ellenőrző csoport tagjai. — Azonos terhelésre az úsztatott állatok kevesebb ACTH-t választottak el, a mellékvesék ACTH-érzékenysége és a szteroid hormonok kiválasztása fokozódott. Mindez finomabb alkalmazkodást tükröz. A kísérletek eredménye szerint tehát a rendszeres izommunkával nem jár együtt a stressz-szindróma kialakulása: az izommunka nem tekinthető károsító tényezőnek. Eppen ellenkezőleg: a mozgáshiány ártalmas. Az állatkísérletek eredménye azért is lényeges, mert ezekben nem számolhatunk a sport pozitív pszichés effektusaival. Tehát a hatások kizárólag a rendszeres, fáradtságot vezető izommunka következményei. Ezek a sportban a kedvező emocionális hatásokkal ötvöződnék.

Ha elfogadjuk, hogy a szervezet erő megterhelések között léteznek eleve káros és nem káros ingerek, akkor már csak egy lépés annak elismerése, hogy a nem káros ingerek között vannak kifejezetten hasznos, szükséges ingerek. Ha az egészséget egyensúlyi állapotnak tekintjük a szervezet és környezet között, akkor a betegség azt jelenti, hogy ez az egyensúly meg bomlik, mert a szervezet már nem képes valamilyen károsító tényezőhöz alkalmazkodni. Az edzettség ebben az összefüggésben azt jelenti, hogy a szervezet egyensúlyi állapot szilárd, vagyis finomabb alkalmazkodási képessé alakul ki benne, ellenállóbbá válik az ártalmas ingerekkel szemben.

Az élvversenyzőknél végzett vizsgálatok is ezeknek a kísérleteknek az eredményeit igazolják. Az edzett embereknél fekélyreztencia mutatnak ki, holott a fekélybetegség a fiatal felnőtt korosztály betegsége, tehát az életkori tényezők is kedveznek a fekélyek kialakulásának. Az ún. adaptációs betegségek — napjainkban a szív és a vérkeringési rendszer betegségei — a legfenyegetőbbek — ki-fejezetten kedvező hatású a rendszeres testedzés.

Az enzimek és az edzettség

A jövőt illetően talán még érdekesebb eredmény az izommunka enzimindukáló hatásának megismerése. Ez így kissé bonyolult hangzik; arról van szó, hogy a máj, mint egy biokémiai laboratórium, megkapja a szervezet által lebontott anyagokat és felépíti a saját anyagait. A májszövet enzimeket tartalmaznak és ezek az enzimek szabályozzák a szervezetben folyó építő és bontó folyamatokat. Nélkülük életképtelen a szervezet. Bizonyos gyógyszerek enzimindukációt váltanak ki, így például a különféle barbiturát származékok (altatók) mellékhatásként serkentik a máj enzimrendszerének működését. Szédüléskor több enzim képződik a májban és emiatt gyorsabban bont le egyes testidegen és sajátanyagokat. Aki rendszeresen szed altatót, az tudja, hogy egy idő múltán a megszokott gyógyszer mennyiség már nem hatásos; nem tud aludni, több és több altatót kell szednie. Ennek az az egyik oka, hogy a barbiturát származékok hatására mind több enzimet képez a máj és gyorsan lebontja a szervezetbe bekerült barbiturát, az altatónak csökken a

hatása. Ilyenkor mondjuk, hogy a szervezet megszokta a gyógyszert és alig reagál rá.

A testedzés a gyógyszeres enzimindukációhoz hasonló hatást fejt ki. A fokozott izommunka hatására vagy gyorsabba válik az enzim lebontó képessége, vagy pedig növekszik az enzimek termelése. Sem az orvoskongresszusokon, sem a szaklapokban eddig sohasem esett szó olyan enzimindukációról, amit gyógyszerelés nélkül sikerült volna kimutatni a szervezetben! Erről a témáról a nemzetközi nyilvánosság előtt először dr. Frenkl beszélt. Ez egészen új kutatási eredmény. Ehhez kapcsolódik még az az érdekes tény, amit állatkísérletekkel bizonyítottak a tanszéken: a trenírozott állatoknál az ismert enzimindukáló gyógyszerek — például a Nerobol — kevésbé hatottak, vagyis a testedzés és a gyógyszer hatása nem összegeződött. Ebből adódik az a világos következtetés is: az edzett szervezetet másként kell gyógyszerezni, mint az edzetlen! Ez a kérdés már a gyógyítás fogalmkörébe tartozik s az orvostudomány a témával még alig foglalkozott, holott nyilvánvalóan a rendszeresen edző emberek egyes gyógyszerekből más adagokra — nagyobbakra vagy kisebbekre — lehet szükség, mint az edzetlennek!

A tanszék természetesen csupán saját erejéből nem végezhette ezeket a kutatásokat. A Kórházi Gyógyszerárnyék — amely foglalkozik az enzimindukáló szerekekkel — sokat segített és segít. E területen is történtek már emberi vizsgálatok. Egyes gyógyszerek lebontása, kiürülése gyorsabban ment végbe gyógyszerrel nem szedő TF hallgatóknál, mint az I. Belgyógyászati Klinika enzimindukáló gyógyszereket szedő betegeinél.

Az enzimkutatás csak kis része a sporttudományi műhelymunkának és természetesen nem is befejezett része. Hiszen az orvostudománynak oly sok mindent kellene meg tudni az emberi szervezet titkairól! A sport hatása a szervezet mechanizmusára pedig még feltáratlanabb. Kevés a kitaposott út, kevés az eredmény — és éppen ezért korlátlanok a lehetőségek. A kutatások fontossága pedig szinte felmérhetetlen.

A legalattomosabb kórokozó

— A mozgáshiány az egyik legalattomosabb kórokozó — mondja dr. Frenkl. — Nem okoz hőemelkedést vagy lázat, nem fáj, az ember nem érzi a közvetlen következményeit, hosszabb idő után veszi észre csak, hogy valami nincsen rendben az egészségével. A kórbacnokok egybehangzó véleménye szerint az ember nem az „öregség” miatt hal meg, hanem különböző betegségek miatt. A tanszéki kutatások — az eddigi eredményeken túl — szemléltetik is új utat jelentenek a sportélettani kutatásban. Az eddigi vizsgálatok többsége a sportban közvetlenül érintett szervekre — keringés, légzés, izom — irányult és ezek változásával magyarázta a betegség-megelőző hatást. A tanszéki kutatás a szervezet belső miliójának, hormonális egyensúlyának vizsgálatával az edzettség mélyebb megismerését célozza, mely mind a teljesítményfokozásban, mind a betegségek elleni küzdelemben új lehetőségeket nyújt.

— A sport — mondja dr. Frenkl — az élettan álláspontja szerint egyértelműen pozitívan ítéltető meg. Edzettséget teremtető tevékenység, amely éppen azokon a pontokon erősíti meg a szervezetet, amelyeken az egyes betegségek támadnak.

Mindez azonban csak a rendszeres sportolásra vonatkozik. Nem lehet „előre” sportolni, vagyis várni, hogy a fiatal korban végzett testedzés később bizonyos fajta védettséget nyújt. Egy idő után — állatkísérletekben hónapok alatt — elmúlik a kedvező hatás, tehát csupán akkor beszélhetünk edzett, a környezethez alkalmazkodó szervezetről, ha az edzettség fokát állandó szinten tartjuk.

Zsolt Róbert

A jövő a termonukleáris erőművéké

A Szovjetunió húsz évvel ezelőtt felépített — a világon az elsőként — egy atomerőművet, s ezzel megnyitotta az atomenergia békés felhasználásának új korszakát. A tudósok azonban napjainkban már a termonukleáris erőművekről álmodoznak.

A tudományos kutatások merész célt tűztek maguk elé: a hidrogénbomba robbanásakor keletkező óriási energia „megszelídítését”. Nem is oly régen e cél még hihetetlenül távolinak tűnt számunkra — még a legmerészebb jóslatok is csak a következő évezredre feltételezték a termonukleáris erőművek létrehozását. A jóslatokkal szemben a tudósok már a megoldás küszöbén állnak.

Az energiatermeléshez ma szenet, kőolajat, földgázt — a Földön összegyűlt szerves, ásványi tüzelőanyagok tartalmait használjuk fel. A szakemberek többsége egyetért abban, hogy a tüzelőanyag-tartalmak korlátozottak. Ugyanakkor, e tüzelőanyagok felszínre hozatala és elégetése komoly veszélyt jelent a környezet számára, mivel a különböző káros melléktermékek szennyezik a légkört.

Az energetika és a gazdaság fejlődésének egyik legperspektivikusabb iránya a magenergia felhasználása. Bizonyos körülmények között az atommagok két csoportja képes energiát szolgáltatni: a könnyű magok fúziója (egyesülés), a nehezeke — maghasadás következtében.

A maghasadás a „hagyományos” atomreaktorokban valószínűleg meg. Az SZKP XXIV. kongresszusa irányelveinek megfelelően a Szovjetunióban üzembe helyeztek néhány, a leningrádi Lenin atomerőműhöz hasonló hatalmas erőművet. A mai atomerőművek már jelentősen eltérnek a korábbiaktól — a nukleáris reaktorok teljesítménye jelentősen megnőtt. De a legfontosabb, hogy az energiahordozó lehelyektől távol eső területeken az atomerőművek által termelt energia kiútvárra önköltsége kevesebb mint a hőerőművekben termelté. Tekintet nélkül a drágább berendezésekre, az atomerőművek összgazdasági mutatói jobbakként, mint a hőerőművéké.

Természetesen a jövő energetikájában mind az atomerőművek, mind a termonukleáris erőművek jelentős szerepet fognak játszani. A szovjet és a külföldi tudósok már több, mint húsz éve foglalkoznak a termonukleáris reakciók békés felhasználásának problémájával. A szovjet tudomány vezető helyet foglal el ezen a területen. E probléma azért nagy jelentőségű, mert a könnyű magokban rejlő energiatartalékok gyakorlatilag korlátlanok.

Mindenki jól ismeri a periódusos rendszerből a hidrogén-elemet, amelynek atomsúlya 1. Ugyanezt az elemet azonban, ha atomsúlya kettő, „nehéz hidrogén”-nek, vagy másnépp deutériumnak nevezzük. A termonukleáris reakcióban deutérium és trícium (három atomsúlyú hidrogén) vesz részt. A magok egyesülése során óriási energia szabadul fel — ezt nevezik termonukleáris szintézisnek. A Nap hatalmas energiájának forrását az ott zajló, ehhez hasonló reakciók képezik. A Föld tengereiben és az óceánokban hatalmas mennyiségű deutérium található. A trícium előállítását sem okoz problémát, mivel az magában a termonukleáris reaktorban másik kémiai elemről — a lítiumról keletkezik, tehát gyakorlatilag tríciumból is korlátlan mennyiség áll rendelkezésünkre.

Mi az oka, hogy eddig nem tudunk termonukleáris reaktort létrehozni? A nehézség abban rejlik, hogy a fúziós reakciók csak gigászi — százmillió Celsius-fok nagyságrendű hőmérsékleten képesek végbemenni. Elő tudunk ma állítani ilyen óriási hőmérsékletet? Igen, megnöveztük atomrobbantás útján.

Még a békés célú atomrobbantások is túl nagy teljesítményű energetikai célokra. Egy olyan, a békés égésű motorhoz hasonló rendszert kell létrehozni, ahol a robbanást

(de nem olyan nagy teljesítményű) zárt térben lehetne ismételt. Mivel a robbanás során az anyag sebessége elérheti a másodpercenkénti ezer kilométert is, a kis teljesítményű töltések méretei pedig nagyon kicsik, ezért a robbanás ideje a másodperc milliárdod „nagyságrendjébe” kell hogy essen. A Szovjetunióban és más országokban is folynak jelenleg kutatások a kisméretű termonukleáris robbanások előállítására céljából.

Jelentős előrelépés történt a stabil, irányítható fúziós reaktorok előállítására terén folytatott kutatásokban. Az izzó plazmát (ionizált gázt) mágneses tér segítségével húzzák össze, hogy ne érintkezzen sehol a tartály falával. Erre a célra a toroidál előállított mágneses csapda bizonyult legmegfelelőbbnek. A toroidális (kerek, percc alakú) vákuumkamra körül elhelyezett tekercsek zárt mágneses teret hoznak létre. A legnagyobb ilyen típusú berendezésben az áram majdnem eléri az egymillió ampert, ekkor tízmillió C-fokos hőmérséklet is előállítható.

A Kuresatov Atomenergetikai Intézetben kidolgoztak egy ilyen termonukleáris reaktort, amely a „Tokamak” nevet kapta. A világ országaiban tudósai fokozatosan meggyőződtek a rendszer előnyeiről, és ma már az Egyesült Államokban, Japánban, Franciaországban, Olaszországban, Angliában és az NSZK-ban is épülnek, vagy már üzemelnek „Tokamak”-ok. Az első termonukleáris reaktor „szerepének” legvalószínűbb „várományosa” a „Tokamak”.

Az Atomenergetikai Intézetben jelenleg befejezéshez közeledik a legnagyobb „Tokamak” — a T-10 — megépítése. Az építkezésben tudósok, mérnökök, tervezők és munkások vettek részt. E konstrukció ötletét az Atomenergetikai Intézet tudósainak kollektívája dolgozták ki L. A. Arimovics és B. B. Kadomcev akadémikusok vezetésével. A T-10-et a leningrádi J. Frenkel Elektrofizikai Berendezések Tudományos Kutató Intézetében tervezték, megépítése az „Elektroszil” Egyesülésnél történt. Ezek a kollektívák nagy tapasztalattal rendelkeznek a legbonyolultabb korszerű tudományos berendezések közös elkészítésére, előállítására. Így például ők építették fel a szepuhovi gyorsítót is.

Az irányítható termonukleáris reakció megvalósításához három feltételre van szükség. Az első: a plazma hőmérséklete százmillió Celsius-fok körül kell, hogy legyen. Ma már tízmillió fokot tudunk elérni. A második: a plazma súrlódása köbcentiméterenként legalább százszázmilliárd részecske legyen. Ennek ma már a felét biztosítani tudjuk. A harmadik, s egyben a legnehezebb feltétel a plazma összehúzásának ideje, amelynek el kell érnie egy másodpercet. A kísérleti berendezésekben ez az idő ma még csak a másodperc egy-két század része. Egyértelmű azonban, hogy mindezeket a nehézségeket sikerül leküzdeni.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a termonukleáris paraméterek elérésének útjából lépésről lépésre hárulnak el az akadályok. A „Tokamak-10” szovjet berendezés az utolsó előtti szakasz a kísérleti ipari termonukleáris erőmű létrehozásának útján. Az 1976–1982-es években meg kell történnie az ilyen termonukleáris erőmű megépítéséhez vezető utolsó lépésnek is. Bemutató jellegű, vagy kísérleti termonukleáris reaktorok fognak épülni, olyanok, mint a „Tokamak”, melyekben — reméljük — sikerül előállítani nagy intenzitású termonukleáris reakciókat.

Ily módon nagy esemény — az első termonukleáris erőművek létrehozásának küszöbén állunk. A fúziós reaktorok kidolgozásával a Szovjetunió a jövőbe vezető út alapjait rakja le — a békés ügyét szolgálva, az egész emberiség érdekében tartva szem előtt.

E. Velichov
akadémikus,
a Kuresatov Atomenergetikai Intézet igazgatója

Tisztelet Szerkesztőség!

Ha lehet – miért nem lehet?

— Két évvel ezelőtt elromlott a televízióm. Nem sokkal előbb maradtam özevgy, s a képernyő sötétedése újból csak bánatom, magányom tükrözött. Kihívtam a szerviz emberét. Megállapította, hogy tönkrement a képcső, újat kellene tenni bele. „Mibe kerül?” „1200,— Ft körül összeg, de nem valószínű, hogy kapni ebbe az Oretta típusú készülékbe. Akkor pedig új tévét kell venni.” Elkeseredtem. Hiszen a másik, az első, több mint 10 évig tartott, ez meg csak négy-éves volt akkor. Elpanaszoltam mindezt a munkahelyemen, ahol éppen ott volt Bandi, az ezermester gépkocsivezető is. Megkérdezte, nincs-e egy csengőreduktorom. Nem tudtam, mi az. „Nem szereltek fel az utóbbi időben új csengőt?” „De igen.” „No, akkor holnap megnezzük.” Másnap feljött s a lomtárba kidobott régi csengőalkatrésszel megjavította a televíziót. Azóta is működik, most kezd néha halványodni, ezért jutott eszembe a történet — mesélte a napokban ismerősim. — Csakhogy azóta két év telt el. S a televízió életének meghosszabbításánál is többet ért az azonnali segítség.

De miért nem csinálta meg ugyanezt a szerviz embere?

Ez a kérdés, ami bennem is felbukkant, készített e sorok írására — s az érdeklődésre. Az egyik legnagyobb televízió szaküzlet vezetőjének mondtam el a történetet egyenesen felteve a kérdést, ha ilyen „filléres” alkatrészrel meg lehet hosszabbítani — javítani egy televíziókészülék működését, miért nem alkalmazzák ezt a módszert az Orion-gyár, s a Gelka szerviz emberei? Egyszerűen ismerik-e ezt a lehetőséget?

— Hogyne, természetesen. Széleskörűen ismert, hogy a csengő reduktorra fel lehet újítani a legyengült képcsövet. S igaz, hogy így még egy évig élvezhető képet ad, de hát ez nem biztos — kaptam a választ.

Bevallom, nem elégtett ki a magyarázat. Ha 1200 forint helyett a huszadért is segíteni lehet, mi akadályozhatja a szakembert abban, hogy ezt megpróbálja. Különösen olyan esetben, amikor a képcső éppen nem kapható — esetleg már nem is gyártják.

Somlyó Zsuzsa

Különleges zöldövezet?

A budai hegyvidék egyik legbotrányosabb környezetrombolását általános vélemény szerint a Törökúti úton látjuk, a kiemelkedő hegyvonalon épülő magasház-monstrumokkal. Segíteni már nem lehet. Mire a közvélemény, a sajtó és az illetékesek észbe kaptak, késő volt minden, a betonszörnyetek ott állnak Buda egyik legharmonikusabb tájának kellős közepén.

De menjünk tovább a Törökúti úton, az autóbussz-végállomásra, majd tovább a Görgeyi úton, és forduljunk balra a Szalonka utcába. Gyönyörű, iankas oldalú völgy ez, e pillanatban építési tilalommal védve, úgynevezett „különleges zöldövezet”. Lefelé haladva a Hűvösvölgy felé — hátunk mögött a Gugger-hegy özont lehelő fenyvese — egy kanyarban elénk tárul az Apáthy-

szikla váratlan, ritka szépségű látványa. A varázslat azonban csak addig tart, amíg a sziklaorom magasából lejjebb nem töved tekintünk. Mert a sziklakatlanban, hatalmas területen elkerítve, riasztó bódé- és roncsstelep éktelenedik. Az elhanyagolt bódék között ócska ajtók, ablakok, redőnyök, ládák, cserepek, az enyészetben szomorkodó fűrdőkádak, mosogatók, rozsdásodó gázfűtőhegyek, boylerek és kazánok éktelenkednek. Szabadtéri rakár és kiszolgált tárgyak temetője együtt. Mindenképpen kiérdemli a természetcsúfítás, s, a természetrombolás fogalmát. A telep gazdája: az IKV.

A jelenleg érvényes „különleges zöldövezet” besorolás azt jelenti, hogy a környék telkeire házat építeni tilos. Csak roncs- és lomtelep létesítésének nincs akadálya?

—gg—

„Az idő meghűlt”?!?

A protekciózás egy különös esetét élénk színekkel ecsetelt minapi írást a következők mondat vezet be: „Az eső szemerkél, az idő meghűlt, az utasjelölt áll és vár.” Az igekötőnek ez a szemet kápráztató felcsereése minősíthető ugyan elírásnak vagy sajtóhibának is, mégis annyira mehökkentő, hogy nem térhetünk felette egyszerűen napirendre.

Az idő ti. nem „meghűlt”, hanem lehűlt; az utasjelölt hűlt meg, sőt másnap — kálváriája leírásának első mondatán — nyilván elhűlt (elképedt).

Ha az időjárás hirtelen változik, az idő lehűl, az ember meghűl (megfázik), esetleg át-hűl (átfázik), maga az idő azonban sem meg nem hűl, sem meg nem fázik. A leves kihűl (gyakori szóhasználat: elhűl), de nem hűl meg, nem fázik meg. Ha az ember könyvemlően nem vesz tudomást az idő lehűléséről, meghűti magát, meghűlése betegségét szerez.

Egy előző napi cikkecske időjárásunk rémének nevezi Medárdot. Ez a jelző azonban inkább illik a fagyosszentekre. Az idén ugyan elmaradtak a májusi fagyok, sőt éppen a három első fagyosszent hozta meg a rendhagyó májusi kánikulát, nemegyszer váltak azonban valóban időjárásunk rémévé. Medárdtól is félni szoktunk, azonban nem azért, mint-ha ötödik fagyosszent lenne Pongrácz, Szervác, Bonifác és Orbán után, hanem mert a tapasztalatlan nyugvó néphit szerint, ha Medárd napján esik, utána 40 napig esős marad az időjárás. Nem a Medárd-nap-

tól, a június elejei, faggyal már alig fenyegető szokásos hőcsökkenéstől félünk tehát, hanem aggódva vizsgáljuk aznap a felhőket: tarthatunk-e a következő mintegy másfél hónap, tehát a nyár első fele időjárásának romlásától? Reméljük, hogy ennek az évrnek eddig ugyancsak rendhagyó időjárásához híven, az idei Medárd-nap is rendhagyó lesz: az aznap állandó esőt és hatalmas zivartart nem leszünk kénytelenek 40 napon át „élvezni”.

Dr. Bölöny József

A levél nem ismeretlen

Felkeltette figyelmemet lapjuk június 11-iki számának 9. oldalán „Kossuth és az üstökös” című írásának az a kitétele, miszerint lapjuk korábbi, vagyis júniusi (s nem júliusi) 1-ei száma „egy eddig ismeretlen” Kossuth-levelet publikált volna.

Kétségtelen — már ami Kossuth levelét illeti — itt szó sem lehet új publikálásról, mivel azt már 1904-ben fia, Kossuth Ferenc „Kossuth Lajos iratai”-nak X. kötete 118. oldalán megjelent. Ilyen körülmények között az első publikáció legfeljebb Szatmáry le-velére vonatkozhatott.

Igaz, hogy Kossuth levelére én már sokkal korábban, régmúlt időkbe nyúló családi kapcsolataim folytán figyeltem fel. De ugyanúgy más is felfigyelhetett volna. S ez a lényegben nem változtat. A levélről Szatmáry Berzeviczy Gergely özvegyével együtt ugyanis keresztzülei voltak boldogult atyai nagyatyámnak. Dr. Berzeviczy László Gergely

Igény a szép környezetre

A szűkebb környezetében ér-zékeli igazán az ember, hogy az utóbbi tíz évben mennyire megfogytakoztak a fák Budapestén. Valóban nagy szükség volt már arra a készülő rendeletre, amely segít megóvni a városi növényzetet. Persze, a büntetés önmagában félme-goldás. Hisz ha húszezer forint-értékeinek is egy kivágtott érte-kes fát, mint számít ez az ösz-szeg egy több százezer forintos építési számlán. Elhanyagolha-tó tétel, amelyet valószínűleg nem vesznek figyelembe a ter-vezéskor, esetleg előre bele-alkulálják már. Országos mozgalomnak kellene itt ki-bontakoznia a természeti kör-nyezet megóvása, a növényzet védelme terén. Ha a közvéle-mény egyre sürgetőbben és mind gyakrabban hangot adna e kérdésben, lassan mind töb-ben válnának az ügy tevékeny szoszólóivá, olyan közhangulat bontakozna ki, amely eleve le-hetetlené tenné például a fák kiirtását.

Ezért hasznos kezdeménye-zés, ha nyilvánosan kiállítják egy-egy terület beépítési ter-vét, még egy-egy foghíjjal kap-csolatos elképzelést sem árta-na táblára tűzni, s kikérni a környékeliek véleményét. Az a baj, hogy az építetők úgy tartják, hogy a korábban ott élőknek semmi közük a beépít-éshez, pedig éppen tőlük le-hetne elsősorban védelmet vár-ni, hisz magukénak érzik azt a tájat a régebben ott lakók, s ők tiltakoznak is, amint tu-domást szereznek a fairtásról.

A növényzet pusztulásáról. De többnyire későn látják ezt, mi-kor már visszavonhatatlan a dolog. Ezért lenne üdvös be-pillantaniuk a tervbe még a megvalósítás szakasza előtt.

Hasznos a rendelet, a bünte-tés, de a jó értelemben vett lo-kálpatriotizmus, a tudatosság kialakítása talán még fonto-sabb. Rengeteg teendőnk van e téren. Amíg a körülkerített kertek bérházakban a lakók magukénak érzik a ház min-den tartozékát és a növényze-tet, addig például a lakótelepi park kiesik ennek a jó érte-lemben vett tulajdonosi tudat-nak a hatóköréből. A gyere-kekben pedig még elemi fok-on sem alakult ki, az oktatási in-tézmények sem fordítanak kel-lő gondot e téren a gyerekek nevelésére. Bizonyítja ezt, hogy némely lakótelepi iskola előtt is kitaposott gyept, kitéptt nö-vényzet, hiányos kergű fa fo-gadja az arra járókat. Ha az isko-la közvetlen környezetében vagy bent a létesítmény ud-varán sem sikerül a zöld terü-let megóvása, ez egyúttal a nevelőmunka kudarcát is jelzi. Ezeknek a gyerekeknek már nem is lesz igényük a szép környezetre, nekik fel sem tű-nik majd, hogy ismét eltűnt egy-két hatalmas koronájú százados fa a közeli sugárút-ról. Az intézményes és egyéni pusztítás így változtatja Buda-pestet kietlen kövörosszá, ha nem sikerül valamiképp felráz-ni az embereket, értékeink megóvására mozgósítani.

Atányi Horváth László

„Kutyaélet”

Hivatkozva a Magyar Nem-zet május 15-i számában meg-jelent írásra — melyben kér-dezik, hogy miért nem jelöl-nek ki helyet, ahol a kutyákat sétáltathatnak gazdáik, amikor erre már jó ideje megjelent a rendelet — közöljük:

A fővárosi tanács ebtartásról szóló 2/1972. számú rendele-tel módosított 3/1968. számú, 1973. május 3-án hatályba lé-pett rendellete valóban tartal-mazza az ebftuttató területek kijelölésére vonatkozó szabá-lyozást.

E szerint: „a kerületi tanács vegrenajto bizottsága műszaki feladatokat ellátó szakigazga-tási szerve az ebek szabad moz-gásának biztosítása érdekében a Magyar Ebtényezők Országos Egyesülete javaslatára az illetékes kerületi rendörka-pitányság véleményének meg-hallgatása után az ebek poráz nélküli futtatására — a terüle-ti adottságokon belül — for-galomban területek jelöl-het ki.”

Tájékoztatásul mellékeltem megküldjük a már meglevő eb-ftuttató területek listáját.

Néhány kerületben, így pl. a IV., XV., XVIII., XIX. kerü-lekben még folyamatban van az ebek poráz nélküli futtatá-sára alkalmas területek meg-határozása.

Tekintettel arra, hogy az ebek szabad mozgásának bizto-sítására csak forgalomban terü-let jöhet számításba, felté-telezhető, hogy néhány sűrűn lakott belső kerületben, a fel-tételek hiánya miatt ebftuttató területek létesítésére a jövőben sem kerülhet sor.

Dr. Török Györgyné, főv. állattenyésztési főfelügyelő

*

Ebek poráz nélküli futtatására kijelölt területek. Az I. kerületben a Gellért-hegy oldalában, az Orom utca alatti részen, Tabán-park fel-ső része, a Czákó utcai sporttelep alatti, a Vároldában, a Hunyadi

János utca feletti rész, s a Sziklai-Sandor utca végéig. Az V. kerületben a Duna alsó rakpartján, a Lánchíd és Garibaldi utca között; a VII. kerületben a Hatyura utca végéig; a VIII. kerületben Asztalos Sándor utca végéig; a IX. kerületben Külső Mester utca, a Vagonhid utca és Könyves Kálmán körút közötti rész; a X. kerületben a Terebessy útnak a Főv. Kertészeti telephely mögötti része; a XI. kerületben Hamzsabégyi útnak a Budapesti út és a Fehér-vári út közötti része a vasút mel-lel; a XII. kerületben a Csörsz-parknak a Jagello út felőli része, a Dániel utca a Zalai úttól a Zug-ligeti út felé eső része, a Konkoly Thege Miklós útnak a Nagykaposi úttól a Csiki-hegyek felé eső re-sze; a XIII. kerületben a Rákospatak mellett, a Váci út és Lenel út közötti rész, az Újpesti rakpart-nak a Margit-híd és Árpád-híd kö-zötti része, a Főti útnak a Robert Károly körút és Csángó út közötti része, a Tatarsi út végéig; a XVI. kerületben a Nagyicsei kiserdő, az EMG előtt; a XIX. kerületben az Üllői út, Ferihegyi út és Vak Boty-tyán utca által határolt terület; a XX. kerületben a Teglaegető út 13. sz. előtti terület, a Molnár-sziget-en, a kompebjáratól délre eső terület, a Rimaszombat utcai lakó-telep és Vasútsor utca közötti rész.

Fairtas Szódligetén

A Magyar Nemzetben meg-jelent cikk, a „Mennyit ér egy fa a városban”, nagy vissz-hangra talált Szódligetén. Az történt ugyanis, hogy útszéle-sítés címén a dunai fásor évti-zedés fát mind kivágták, s most ott fekszenek letarolva. De még ha csak a szükséges és esetleg indokolt pusztítást vé-gézték volna el, de nem, még a mellékutakban, sőt az Árpád utca sarkán levő nagy kertben is mindenütt kivágták a jege-nyéket és a nyárfákat.

Szódliget megszűnt léget len-ni, a dunai fásor jellegzetes árnyas útja kopár, sivár képet mutat. Hogy szabad ilyen pusztítást végezni a lakosság megkérdezése nélkül?

Levelem azért írom, mert talán valahol, valaki még se-gíthet.

D. D.-né

JUBILEUM. 5. POLSKI FIAT 125p TALÁLKOZÓ

Mint minden évben, ezúttal is Tihanyban lesz a POLSKI FIAT 125p tulajdonosok találkozója

A találkozó június 29-én 9 órákor kerül megrendezésre. A programban ügyességi versenyre is sor kerül.

Jelentkezés: június 27-ig, MAGYAR AUTÓKLUB TOURING OSZTÁLY 1065 Budapest, VI., Nagymező u. 20. Telefon: 127—720 A győzteseket díjazuk!

Minden POLSKI FIAT 125p tulajdonost szeretettel vár a POL-MOT Gépjárműipari Kúlerkedelmi Vállalat Varsó — Lengyelország

Minden második csütörtök

A főpincér sajnálkozva tárta szét a karjait:

— Csak ez a kétszemélyes bozom szabad, szerkesztő úr. Második csütörtök van...

Egyedül voltam, korai va-csorára — vagy kései ebédre — ugrottam be a jó hírű sör-zőbe, ahol jó a konyha, csönd van és tisztaság. A söröző tele volt, az összetolt asztaloknál tíz-tizenöttagú társaságok kortyolgatták a hús árpalevet, csupa férfi és valamennyi ab-ban a korban, amely már-már időtlen. Hetvennél fiatalabb férfiu aligha ült az asztalok-nál, nyolcvannál idősebb an-nál több lehetett. Gondosan öltözött, szépen kiberetvált öregurak, néhányan szivaroz-tak, mások a cigarettát forgat-ták gyűrűs ujjai között, de akadt egy pipás is, aki apró-féjű mahagóni pipát szívoga-tott, mint a matrózok.

Az ismerős pincér hozta a vacsorámat és mentegetőzött:

— Tetszik tudni, második csütörtök van. Minden hónap-ban a második csütörtök az asztaltársaságoké.

Letette a húst, a salátát, és elevezt az asztalok között, mert valahol megkocogtatták a söröskorsót, jelezve, hogy esedékes a következő. A szom-széd asztalnál néhány futó is-merős arcélét véltem felfede-zni, egy gombócfejú öregem-berről barátságos bólogatást is váltottam. Egyazon tájon la-tunk, néha összebotlunk a fűszeresnél vagy a hentesnél, mert arra felé még fűszeresnek mondják a közérte.

A derűs öregurak illedelmese-n megemelt hangon beszél-gettek, nyilván azokra való tekintettel, akiket már kerül-tek a korral járó nagyothallás, így akarra, akaratlan fillámú-jára lehettem a beszélgetésnek. A gombócfejú öregember fel-emelte párnás kis kezét, amely alig volt nagyobb, mint egy fejlett újszülötté.

— Kérlek tisztelettel — in-tézte a szót egy ezüstössz dala-hoz, aki a Lukács fürdő szek-táránusai között ápolja irigye-lésre méltó termetét —, az alapállás merő tévedés. A csa-tornázás a húszas évek elején kezdődött, akkor ásták az első árkokat. Orvosi naplóm-ban megkereshetem a pontos év-számot, amikor segélyben ré-szesztettem a ferencvárosi ma-lomigazgató kocsisát, aki a kétfalvas hintóval beleesett a csatornaárkba.

Heves vita csattant fel a be-jelentésre. A dalia emlékezete szerint nem a ferencvárosi malomigazgató hintáját érte a kellemetlen baleset, hanem a mádi borkereskedő szekerét, amelyen tokaji boroshordókat szállítottak. Egy hordó legu-rult, vígan gurigázott az úton, a bronzcasi lepatantak és a 48-as honvédelemkűnél szét-esett, megöntözve a tizér sir-emiéket, aki Budavár ostrománál esett el.

Az epizód nem omlott szét, mint ezek az asztali történe-ték általában, a fél évszázad-dal ezelőtt lezajlott csatorna-építés tovább gyűrűzött, s kis időre megállapodott egy város-házi botrányról, amelynek pa-namaszaga volt. A társaság szempillantás alatt nyakig me-riült az emlékezés csiklandós hullámaiba. Egy tanárkölsejű aggyastán, aki régimódi kefe-fizurát viselt, éles karvaly-hangon bizonygatta, hogy a város-házi botrányt az ellenzék robbantotta ki, mert a pályá-zat elbírálásánál jogtalan clönyhöz juttatták a „podesta” vállalkozóját az ellenzék je-löltjével szemben, noha az el-lenzéki vállalkozó kedvezőbb ajánlatot nyújtott be.

A söröző kesernyős légköre már rég ellillant, a boltívek alatt a régi pesti városháza pipafüst- és porzószagú légkö-re terjengett. Az asztaltársaság két pártra szakadt, az arcok kipirosodtak, a lila erekkel behálózott öreg öklök néha erőlyesen kapantak az aszta-

lon. A kefehajú, aki annak idején minden bizonnyal az ellenzék sorait erősítette, föl-emlegette a botrány csúc-s-pontját, amikor a kabinetroda is beavatkozott — noha ille-téktelenül —, mert a Vár la-kójának családi kapcsolatai miatt kellemetlenné vált a pa-na maillatú csatornaépítés.

E tilzes társaság pörére vet-köztette a letűnt kort. Több-ször emlegették a híres lapve-zért, aki óriási tekintélyével iparkodott elsimítani a kínos ügyet, majd a vihar elültével kacsálában forgó villát vásárolt Siófokon. A villavásárlás újabb viharokat szült, mert a hírhedt botránylap megszel-lőztette: mielőtt vásárolt villát a lapvezér, akinek tekintélye valóban óriási volt, vagyona viszont annál csekélyebb. Mi-ből tartott a lapjánál hivatá-sos „párba-hó”, aki a bot-ránylap szerkesztőjét oly hi-degvérűen megszurta a Fodor-féle vívóteremben, mint egy velencei bérgyilkos.

— A lapok — mondta ellent-mondást nem tűrő hangon az ezüstössz dalia — a botrányok-dól éltek. Ha nem volt, akkor csináltak maguknak.

Pezsegtek a régi botrányok, mint amikor poshadt vízbe szensavat fecskendeznek. Kel-lér Bandi tovatűnt arcélére gondoltam, aki fáradt figyel-mességgel szokta volt hallgat-ni ezeket a történeteket, az-után visszavonult rengeteg könyve közé, és festsgetni kezdte a régi pesti közélet körképét, kénsarvval oldva a színeket. A második csütörtök öreg emlékezői karcoló távél dolgoztak, nem puha nyusz-tör ecsettel. Bajvivóként tűn-ték elő a sűrűsödő füstből, mert már régen nem tartották meg a dohányszívó orvos-javall-ta ütemét, kattanáltak az öngyújtók és sercentek a gyufa-szálak, a mahagónipipából ki-tűrémllett a paradz. Ezek az öregurak, ha kártyajátékkal ütök el az időt, nyilván tarok-kot játszanak. Most úgy lici-táltak egymásra, mint a haj-danvolt Nemzeti Kaszinó haj-lánli kártyásai, mintha min-nyekinek a legerősebb adut lenne a kezében.

Súlyosan zuhant az asztalra a cukorpanama, mintha má-zsás süvegeukrokat hajigálná-nak, a kefehajú tanár bácsi izgatottan kiabált, mint egy kamasz:

— Az semmi, az semmi...

Karvalyhangját elnyomta egy öblös körmondat, amely azt a költői kérdést feszegette, miért nem építették tovább a szentendrei HÉV vonalat Visegrádig, holott már a töltés is elkészült, azután egyik nap-ról a másikra lefűjták, mert Leányfalu, Tahi és Visegrád néhány kastélytulajdonosa nem óhajtott, hogy a „proli HÉV”-vel vasárnap a köznép is ki-lóduljon a Duna-kanyarba.

Nyolc órákor a főpincér elő- vonva számolócédlutát és go-lyóstollát, megállt az asztal mellett. Az öregurak fizettek és cihelődtek, a söröző csakha-mar kiürült, a pincérek leszed-ték az üres korsókat.

Néhány héttel korábban anyagot iparkodtam gyűjteni egy íráshoz, amely a harmi-nadik évfordulón szűkebb pá-triámnak a közelmúltban rej-tőz „előéletéről” szólt. He-tekig tartó munkával kapar-gattam össze a morzsákat, a második csütörtök asztalánál úgy ömlött a nyersanyag, mint a bőség szarujából.

Az ember mindig tanul va-lamit, bármilyen régen is űzi a hivatását. Az írás anyaga nem ott és akkor bukkán elő, ahol és amikor az ember ke-resi. Néha elég leülni a törzs-asztal mellé egy kispörkölthe, minden hó második csütörtök-re jén.

De ki tudta, hogy van má-sodik csütörtök?

Baróti Géza

SPORT

Nemzetközi ifjúsági labdarúgótorna Csepelen

Klubcsapatok külföldi tornákon

A labdarúgó-bajnokság őszi nyitánya előtt a különböző hazai események — *Bajnokok tornája*, *MLSZ-kupa* — mellett, nemzetközi tornákon is részt vesznek az NB I-es klubcsapatok. Valamennyi fővárosi csapat Spanyolországba készül. Az *Ú. Dózsa* augusztus 16–17-én Casablancában vesz részt nemzetközi tornán *Marokkó* bajnokságában, az argentin *Estudiantes* és a *Dinamo Kijev* társaságában. Utána a hónap végén Barcelonában a *St. Etienne*, a *Juventus* és a *Barcelona* együttesével szerepel újabb tornán.

A *Ferencváros* augusztus elején, majd augusztus végén szerepel Spanyolországban; a második, Sevillában sorra kerülő tornán ott lesz a *Dinamo Kijev* is. A *Bp. Honvéd* augusztus közepén játszik öt mérkőzést Spanyolországban, utána

Santanderben és a *Kanári szigeteken* indul tornán. A *Vasas* portugál és spanyol vendégszereplésről tárgyal, s az *MTK-VM* is spanyol túráról folytat megbeszéléseket. A *Csepel* idehaza játszik nemzetközi mérkőzéseket. Július 27-én a bolgár *Pleven*, augusztus közepén a *Dynamo Berlin* lesz a vendége. Ők is tárgyalnak külföldi portyáról.

A hét végén háromnapos nemzetközi ifjúsági labdarúgótornát rendeznek Csepelen az olasz *GS Rondo*, a jugoszláv *Borovo*, a csehszlovák *Gottwaldov* és a *Csepel* fiataljaiak részvételével, mindig 17, illetve 19 órai kezdettel.

A négy klub megállapodott, hogy a tornát ezután minden évben megrendezik, s jövőre az olasz *Rondo* lesz a torna házigazdája.

Pisztolylövésben Plank győzött az öttusabajnokságon

Kedden a pisztolylövésvel folytatódott az országos öttusabajnokság küzdelme. A versenyt két váratlan dolog zavarta meg. Az első fordulón Szombathelyi fegyvere — csőretöltés közben — hirtelen elsült, s ezért a hibáért legjobb lövést — egy 220 pontot érő tizest — elvették tőle. A hibára a fiatal öttusász nem talált magyarázatot. A második fordulón a lövészet vezetője észrevette, hogy Horváth minden célratartás előtt egy üvegcsét vesz elő táskájából és nagyokat szippant belőle. Megvizsgálták a különös

üveget, amely klóretint tartalmazott. Horváth tovább versenyezhetett, de az ügy ezzel nem zárult le. A győzelmet Plank (Bp. Honvéd) szerezte meg 196 körrel klubtársa Szijj és a MAFC-os Tóty (196–196) előtt. Csapatban 1. Csepel, 2. MAFC, 3. Ú. Dózsa.

Három nap után egyéniben változatlanul Horváth (Ú. Dózsa) áll az élen 3046 ponttal, 2. Szijj, 3. Tóty. Csapatban az Ú. Dózsa vezet óriási fölénygel (8728 pont) a MAFC (7968) és a Bp. Honvéd (7894) előtt. Ma 17.30 óráig az úszást bonyolítják a sportuszodában.

Felemás kép úszásban

Budapest úszóabajnokságát nagy várakozás előzte meg. Ez érthető is, hiszen az úszók eddig jobbra csak az edzések mennyiségével, intenzitásával hívták meg magukra a figyelmet. Ha versenyről esett szó, az edzők azt mondták: elsősorban az országos bajnokságra készülnek, akkor kell bizonyítaniuk. A legrangosabb hazai úszóeseményig mindössze tízegethény nap van hátra. Ha akkor valaki jól akar szerepelni — s ki ne akarna? —, ehhez nem ártott volna már most, a hétvégén befejeződött Budapest-bajnokságon jobb eredményt elérni.

A kolumbiai világbajnokságra Hargitayt vett úszók közül inkább állóképességéből vizsgázták. Szinte minden számban indultak, s többségben az első két helyet vették. Noha nem volt különösebb bizonyítási valójuk, mégis nemzetközi szintű eredményeket értek el. Hargitay 200 méter vegyesen 2:08.93-p-vel győzött, s a hosszabbik vegyes úszásban is megfelelő idővel 4:38.22-p-vel nyert. Verrasztó Zoltán 100 méteres hátúszásban 59.18 másodperccel, 200 hátban 2:07.78-p-vel igazolta jó formáját. Amint Széchy Tamás, a KSI vezető edzője elmondotta, elégedett tanítványai szerelvényével, töretlenül tartja fejlődésüket. A többi VB-kerettag még nem mondta ki a végső szót, őrül a magyar bajnokság után többet tudunk majd.

A három nap talán legkedvesebb színfoltja Szedlmayer Ildikó úszása volt. A Bp. Spartacus 11 éves versenyzője a 800 méteres gyorsúszásban úgy nekilendült, hogy a 800 m-en elért gyermekúszásának már a 400 méteres részéideje is országos rekord lett. Igéretesen úszott a másik 11 éves is, a BVSC-s Horváth Zoltán, aki a 400 méteres gyorsúszásban módosította korosztályának legjobb eredményét. A serdülők újdonsült csúcstartója, Schaffer Zsuzsa, a KSI-ben edz, csak úgy, mint az 1500 méteren a teljes magyar élgárdát verő gyulai színekben versenyző Nagy Sándor.

Röviden a bajnokság árnyékában oldaláról: szinte hihetetlen, hogy rangos versenyen sok számban meg előfutamatok sem kellett rendezni, olyan kevesen indultak, vagy akik rajthoz álltak, jóindulattal is csak szerénynek mondható eredményekkel kerültek a döntőbe. Pedig bármennyire is tudatosan késleltetik az úszók csúcsmájukat, ez a késés már túlságosan nagyra tűnik.

A Budapest-bajnokság rendezése — a bemozduló működésétől eltekintve — kifogástalan volt. Am egy hiányzó gesztust mégis szeretnénk szövegni: a napokban visszavonult Gyarmati Andrást nem ártott volna elbúcsúztatni, legalább egy kézfogással...

R. G.

SPORTNAPLÓ

Három számból álló versenyt rendezett kedden a Népszabadság Magyar Atlétikai Szövetség: 3000 m-en Báthory (PTK) 8:10.6 perccel, 5000 m-es akadályon Drahnos (DMTE) 5:49.6 perccel, a 10 km-es gyaloglásban Szankovics (BEAC) 44:39.4 perccel győzött.

Három új Európa-csúcs

Szombathelyen öt számban befejeződött a szocialista országok hájóművelő versenye. A rádióátviteli sebességi hajóművelő 2.5 km-es kategóriájában Skoda (csehszlovák); 15 km-es kategóriájában Hoffmann (NDK); az elektromos hajóművelő versenyében Ravszki (Lengyel); a navigációs hajóművelő (szobanőrtoros megajátással) számban ugyanakkor Jordanov győzött. Három számban — amelyben ma délelőtti futók az utolsó köröket — új Európa-csúcsok születtek. A légcsavarhajátású 2.5 km-es hajóművelő versenyében Nécsm (csehszlovák) 216.9 km/órával, a vízcsavar-meghajátású 5 km-es számban Makszimov (szovjet) 171.4 km/órával, 10 km-es számban Milov (bolgár) 198.4 km/órával állított fel új Európa-rekordot.

Öklözök az Építők kupáért

Az idén a Vasas Fáy utcai csarnokában bonyolítják le június 20–22. között a Bp. Építők SK II. osztályú öklözőversenyét az Építők kupáért. A viadalra húsz fővárosi és vidéki egyesület küldte el nevezését, amely szerint kötelek közép lép többek között az Európa-bajnokságon indult és sikerrel szerepelt Gedő György, Orbán Sándor, Badari Tibor, Botos András, Nagy József, Rapcsák Mihály is.

Szerdai ügetőversenyek

I. Astória — Anyajegy — Akácvirág. II. Zoltund — Tapir — Ulánus — Rahó. III. Mio Hanover F. — Altavál — Zorica — Ambrozia. IV. Vil — Vendég — Seneca — Októdi. V. Arany — Amazon — Verző — Zampa. VI. Velemény — Zsurnaliszta — Szir — Amellta. VII. Zefir — Uttöró — Ugocsa — Viganó. VIII. Astrid — Zakariás — Ave — Allergia.

A világ labdarúgásából

Csak Hollandia áll pontvesztés nélkül az EB-selejtezőn

A labdarúgó Európa-bajnokság selejtezői során június 30-án játszák a *Svédország* — *Norvégia* összecsapást, utána nyári szünet következik. Augusztus 13-án ugyanez a két csapat kezd az őszi szezonban, a norvégiai visszavágóval. Az EB-k hónapja a szeptember, október és november lesz: ekkor 8, 13, illetve 11 mérkőzést játszanak le a válogatottak a döntőbejutásért.

Az eddigi 57 mérkőzés során csak Hollandia vette pontvesztés nélkül az akadályokat, nem tudott viszont meg győzni az NDK, Franciaország, Svédország, Dánia, Ciprus, Luxemburg, Skócia és Finnország. Vannak jó helyzetben levő együttesek, de egyik válogatott sem tudta még biztosítani eddig a csoportelsőséget, s van egy-két csoport, amelyben rendkívül kiélezett a helyzet.

I. CSOPORT:

1. Anglia	4	3	1	9-0	7
2. Csehszlov.	3	2	1	9-3	4
3. Portugália	3	1	1	2-3	3
4. Ciprus	4	—	4	0-12	—

A vezető Anglia játszik még Csehszlovákiával és Portugáliával otthonában, a portugálok viszont mindhárom csoportbeli ellenfelüket fogadják.

II. CSOPORT:

1. Wales	5	4	—	13-4	8
2. Ausztria	3	2	1	4-2	5
3. Magyarország	4	1	1	3-4	3
4. Luxemburg	4	—	4	4-14	—

Az első hely sorsa — sajnos — Wales és Ausztria között dől el.

III. CSOPORT:

1. Jugoszlávia	4	3	—	8-4	6
2. E. Irszország	3	2	1	4-2	4
3. Norvégia	3	1	2	4-7	2
4. Svédország	2	—	2	1-4	2

Jugoszlávia túl van idegenbeli mérkőzésein, fogadja még a svédekét és az észak-íreket.

IV. CSOPORT:

1. Spanyolorsz.	4	2	2	6-4	6
2. Románia	4	1	3	8-3	5
3. Skócia	3	—	2	1-4	2
4. Dánia	3	—	2	2-8	1

Két mérkőzés dőntheti el a csoportelsőséget: november 16-án Románia—Spanyolorsz.

Mesterfokú tornászbajnokság a Körcsarnokban

Mától vasárnapig az új Körcsarnokban rendezik meg az 1975. évi mesterfokú tornászbajnokságot, s ezzel befejeződnék a sportág első félévi hazai versenyei.

Ma 17 óráig a női kötelező gyakorlatokkal kezdődik a négynapos verseny, majd csütörtökön ugyancsak 17 óráig a női szabadonválasztottakkal folytatódik. A pénteki szünnap után szombatban 15 óráig a férfiak mutatkoznak be, akik idén csak szabadonválasztottakkal versenyeznek, majd 17.30 óráig a női összetett egyéni döntő, s a bajnokválasztást követően a férfiak vasárnap a férfi és női szerenkénti döntővel fejeződik be.

Az esélyek latolgatása — elsősorban a nőknél —, az idén a szokásosnál nehezebb. A férfiaknál a papírforma szerint az újdonsült Európa-bajnok Ma-

szág, december 17-én Skócia—Románia.

V. CSOPORT:

1. Lengyelorsz.	3	2	1	5-1	5
2. Hollandia	3	2	—	6-2	4
3. Olaszország	3	1	1	2-3	3
4. Finnország	4	—	4	2-3	—

Hátra van még oda—vissza a lengyel—holland találkozó.

VI. CSOPORT:

1. Irszország	5	2	1	7-5	5
2. Szlovénia	3	2	—	1-4	4
3. Törökország	4	1	1	4-6	4
4. Svájc	4	1	1	4-3	3

Irszország már csak 1 mérkőzést vív: otthon, Törökország ellen. A szlovét válogatott Svájc csapatát fogadja, majd Svájc és Törökország idegenben lesz az ellenfele.

VII. CSOPORT:

1. Belgium	3	2	1	4-1	5
2. Izland	4	1	1	3-4	4
3. NDK	4	—	3	1-4	3
4. Franciaország	3	—	2	3-4	2

Belgium kilátásai kedvezőek, csak a franciákkal játszik idegenben.

VIII. CSOPORT:

1. Görögország	5	2	1	11-3	6
2. Bulgária	4	1	1	10-6	4
3. NSZK	3	1	2	4-3	4
4. Málta	4	1	—	3-2	10

A világ- és Európa-bajnok NSZK lényegében pályában van, mert mindhárom ellenfelével hazai pályán játszik.

Csak az utolsó fordulóban dől el Csehszlovákiában a bajnoki cím sorsa: a *Slovan Bratislava* 4:2 (2:1) arányban győzött az *Inter Bratislava* ellen, s ezzel 39 ponttal bajnok lett a 37 pontos Inter előtt. A *Spárta Prága* és az *AC Nyitra* együttese esett ki.

A Bayern München egymillió márkát ajánlott fel a Leeds Unitednek Joe Jordanért, aki — Beckenbauer véleménye szerint — a legjobban fejlett európai csatár Jimmy Armfield, a Leeds menedzsere szerint „megfelelő összegért” a 23 éves, valóban nagyszerű adottságokkal rendelkező skót csatár megvásárolható.

A FŐVÁROSI MOZIK MŰSORA

1975. jún. 19–25.

Puha ágyak, kemény csaták (ang. **): Vörösmarty Kertműző 8.
A Studio program keretében: Hompap lesz a császár (m. **): Toldi Studio mozit 4. 6. 8.
Ver és vihar (jap. **): Fény 19-én 3. 16. 3. Pest-Buda 20-án 5. 18. Patota 21-én 3. 18. Kodanya 23-án 3. 16. 6. Fejszabadulás 24-én 14. 3. 18. Ugocsa 23-én 3. 16. 8.
A rendőrség csak áll, és néz (mb. ol.): Sport 4. 17. 19. Puskin (mb. ol.): Május 1. 19. 11. 20. Dózsa 19-24. 14. 16. 18. Akotmány 13. 19. 17. 19. Kodanya 19-22. 3. 16. 18. Cimborák (m.): Banyász de. nio, nio. Bem du. 14.
A határán szavak (sz.): Csokonai 4. 8.
Tul sovány a szerelemhez (NDK): Zrínyi 3. 5. 7.

Bányász
A Magyar filmek mozija:
Cimborák nio, nio.
A Pal utcai fiúk 12. 14. 16. 18. 20. 22. 24. 26. 28. 30. 32. 34. 36. 38. 40. 42. 44. 46. 48. 50. 52. 54. 56. 58. 60. 62. 64. 66. 68. 70. 72. 74. 76. 78. 80. 82. 84. 86. 88. 90. 92. 94. 96. 98. 100. 102. 104. 106. 108. 110. 112. 114. 116. 118. 120. 122. 124. 126. 128. 130. 132. 134. 136. 138. 140. 142. 144. 146. 148. 150. 152. 154. 156. 158. 160. 162. 164. 166. 168. 170. 172. 174. 176. 178. 180. 182. 184. 186. 188. 190. 192. 194. 196. 198. 200. 202. 204. 206. 208. 210. 212. 214. 216. 218. 220. 222. 224. 226. 228. 230. 232. 234. 236. 238. 240. 242. 244. 246. 248. 250. 252. 254. 256. 258. 260. 262. 264. 266. 268. 270. 272. 274. 276. 278. 280. 282. 284. 286. 288. 290. 292. 294. 296. 298. 300. 302. 304. 306. 308. 310. 312. 314. 316. 318. 320. 322. 324. 326. 328. 330. 332. 334. 336. 338. 340. 342. 344. 346. 348. 350. 352. 354. 356. 358. 360. 362. 364. 366. 368. 370. 372. 374. 376. 378. 380. 382. 384. 386. 388. 390. 392. 394. 396. 398. 400. 402. 404. 406. 408. 410. 412. 414. 416. 418. 420. 422. 424. 426. 428. 430. 432. 434. 436. 438. 440. 442. 444. 446. 448. 450. 452. 454. 456. 458. 460. 462. 464. 466. 468. 470. 472. 474. 476. 478. 480. 482. 484. 486. 488. 490. 492. 494. 496. 498. 500. 502. 504. 506. 508. 510. 512. 514. 516. 518. 520. 522. 524. 526. 528. 530. 532. 534. 536. 538. 540. 542. 544. 546. 548. 550. 552. 554. 556. 558. 560. 562. 564. 566. 568. 570. 572. 574. 576. 578. 580. 582. 584. 586. 588. 590. 592. 594. 596. 598. 600. 602. 604. 606. 608. 610. 612. 614. 616. 618. 620. 622. 624. 626. 628. 630. 632. 634. 636. 638. 640. 642. 644. 646. 648. 650. 652. 654. 656. 658. 660. 662. 664. 666. 668. 670. 672. 674. 676. 678. 680. 682. 684. 686. 688. 690. 692. 694. 696. 698. 700. 702. 704. 706. 708. 710. 712. 714. 716. 718. 720. 722. 724. 726. 728. 730. 732. 734. 736. 738. 740. 742. 744. 746. 748. 750. 752. 754. 756. 758. 760. 762. 764. 766. 768. 770. 772. 774. 776. 778. 780. 782. 784. 786. 788. 790. 792. 794. 796. 798. 800. 802. 804. 806. 808. 810. 812. 814. 816. 818. 820. 822. 824. 826. 828. 830. 832. 834. 836. 838. 840. 842. 844. 846. 848. 850. 852. 854. 856. 858. 860. 862. 864. 866. 868. 870. 872. 874. 876. 878. 880. 882. 884. 886. 888. 890. 892. 894. 896. 898. 900. 902. 904. 906. 908. 910. 912. 914. 916. 918. 920. 922. 924. 926. 928. 930. 932. 934. 936. 938. 940. 942. 944. 946. 948. 950. 952. 954. 956. 958. 960. 962. 964. 966. 968. 970. 972. 974. 976. 978. 980. 982. 984. 986. 988. 990. 992. 994. 996. 998. 1000. 1002. 1004. 1006. 1008. 1010. 1012. 1014. 1016. 1018. 1020. 1022. 1024. 1026. 1028. 1030. 1032. 1034. 1036. 1038. 1040. 1042. 1044. 1046. 1048. 1050. 1052. 1054. 1056. 1058. 1060. 1062. 1064. 1066. 1068. 1070. 1072. 1074. 1076. 1078. 1080. 1082. 1084. 1086. 1088. 1090. 1092. 1094. 1096. 1098. 1100. 1102. 1104. 1106. 1108. 1110. 1112. 1114. 1116. 1118. 1120. 1122. 1124. 1126. 1128. 1130. 1132. 1134. 1136. 1138. 1140. 1142. 1144. 1146. 1148. 1150. 1152. 1154. 1156. 1158. 1160. 1162. 1164. 1166. 1168. 1170. 1172. 1174. 1176. 1178. 1180. 1182. 1184. 1186. 1188. 1190. 1192. 1194. 1196. 1198. 1200. 1202. 1204. 1206. 1208. 1210. 1212. 1214. 1216. 1218. 1220. 1222. 1224. 1226. 1228. 1230. 1232. 1234. 1236. 1238. 1240. 1242. 1244. 1246. 1248. 1250. 1252. 1254. 1256. 1258. 1260. 1262. 1264. 1266. 1268. 1270. 1272. 1274. 1276. 1278. 1280. 1282. 1284. 1286. 1288. 1290. 1292. 1294. 1296. 1298. 1300. 1302. 1304. 1306. 1308. 1310. 1312. 1314. 1316. 1318. 1320. 1322. 1324. 1326. 1328. 1330. 1332. 1334. 1336. 1338. 1340. 1342. 1344. 1346. 1348. 1350. 1352. 1354. 1356. 1358. 1360. 1362. 1364. 1366. 1368. 1370. 1372. 1374. 1376. 1378. 1380. 1382. 1384. 1386. 1388. 1390. 1392. 1394. 1396. 1398. 1400. 1402. 1404. 1406. 1408. 1410. 1412. 1414. 1416. 1418. 1420. 1422. 1424. 1426. 1428. 1430. 1432. 1434. 1436. 1438. 1440. 1442. 1444. 1446. 1448. 1450. 1452. 1454. 1456. 1458. 1460. 1462. 1464. 1466. 1468. 1470. 1472. 1474. 1476. 1478. 1480. 1482. 1484. 1486. 1488. 1490. 1492. 1494. 1496. 1498. 1500. 1502. 1504. 1506. 1508. 1510. 1512. 1514. 1516. 1518. 1520. 1522. 1524. 1526. 1528. 1530. 1532. 1534. 1536. 1538. 1540. 1542. 1544. 1546. 1548. 1550. 1552. 1554. 1556. 1558. 1560. 1562. 1564. 1566. 1568. 1570. 1572. 1574. 1576. 1578. 1580. 1582. 1584. 1586. 1588. 1590. 1592. 1594. 1596. 1598. 1600. 1602. 1604. 1606. 1608. 1610. 1612. 1614. 1616. 1618. 1620. 1622. 1624. 1626. 1628. 1630. 1632. 1634. 1636. 1638. 1640. 1642. 1644. 1646. 1648. 1650. 1652. 1654. 1656. 1658. 1660.

orkélysz, (be-
butorok), két
új épületben
tű, gázfűtéses
háromszoba
és másodállásos
helyiség, más-
szoba összkom-
tanács főber-
eszeréiném. Ép-
mőlő utca 72.
Mátyus.

